مجموعه رسائل فیض و مجلسی و دیگران

۳۳

رسالة مرآت الآخرة

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لله الذي جعل الدنيا متاعًا والآخرة دار القرار. والصلوة على محمد المبشر للذين آمنوا وعملوا الصالحات بان لهم جنات تجري من تحتها الانهار. وللذين كفروا وكذبوا بآيات الله انهم اصحاب النار. وعلى آله الذين بمعرفتهم وانكارهم يدخل اهل الجنة الجنة واهل النار النار. اما بعد فيقول محمد بن مرتضى المدعو بمحسن عفي عنه هذه مرآة يتراءى فيها صورة كل من الجنة والنار بما فيهما من المنافع والمضار لمن متعه الله عينًا باقية صالحة بمشاهدة دار القرار. التمستها من هدى اولى الابصار وسميتها مرآت الآخرة ورتبتها على اربعة ابواب. الاول في محلهما من الدار الفانية. الثاني ان الجنة والنار انما تنشآن من النفس الانسانية. الثالث فيما قيل في الاشارة الى معان بعض ما فيهما. الرابع في اصناف اللذات والآلام واهليهما.

الباب الاول

في محل الجنة والنار من الدار الفانية. اعلم انه لا مكان لنشاة الآخرة بالنسبة الى الدنيا فلا يمكن ان يقال اين احدهما من الاخرى او في اي جهة منها الا ان يقال ان الآخرة في باطن الدنيا

وفي داخل حجب السموات والارض وما لم ينهدم بناء الظاهر لم ينكشف الباطن لان الغيب والشهادة لا يجتمعان. سئل عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم اذا كانت الجنة عرضها السموات والارض فاين النار قال عليه السلام سبحان الله اذا جاء النهار فاين الليل. نعم لما ثبت ان لكل معنى من المعاني حقيقة كلية في عالم الجبروت العقلي ومثالا كليًا في عالم الملكوت المثالي ومظهرا جزئيًا في عالم الشهادة الحسي فلكل من الجنة والنار ثلثة مظاهر. فالحقيقة الكلية للجنة هي روح العالم ومظهر اسم الرحمن يوم نحشر المتقين الى الرحمن وفدًا وللنار هي البعد من رحمة الله بحسب اسمه الجبار والمنتقم ونسوق المجرمين الى جهنم وردًا سميت جهنم لبعد قعرها يقال بئر جهنام اذا كانت بعيدة القعر. والمثال الكلي للجنة هو العرش الاعظم كما ورد في الآثار ان ارض الجنة الكرسي وسقفها عرش الرحمن وفي القرآن المجيد ولقد رآه نزلة اخرى عند سدرة المنتهى عندها جنة المأوى مع انه روى ان السدرة في السماء السابعة وللنار هي طبقات سبعة تحت الكرسي قال المجاهد قلت لابن عباس اين الجنة فقال فوق سبع سموات قلت فاين النار قال تحت ابحر مطبقة. قيل ان هذه الابحر المطبقة هي ما يروى عن كعب

الاحبار انه قال خلق الله سبع ابحر بحراً اسمه قيس ومن ورائه
بحر اسمه الاصم ومن ورائه بحر اسمه مطبقة ومن ورائه بحر اسمه مرماس
ومن ورائه بحر اسمه الساكن ومن ورائه بحر اسمه الباكي وهو آخر
البحار محيط بالكل وكل واحد من هذه البحار محيط بالذي تقدمه
وعن بعض السلف في قوله جل جلاله ويستعجلونك بالعذاب وان
جهنم لمحيطة بالكافرين قال ان جهنم هو البحر وهو محيط بهم وتنتثر
فيه الكواكب ثم تستوقد ويكون هو جهنم وعن امير المؤمنين عليه السلم
انه سال يهوديا اين موضع النار في كتابكم قال في البحر فقال عليه السلم
ما اراه الا صادقا لقوله تعالى والبحر المسجور ويروى ايضا في التفسير
ان البحر المسجور هو النار وعن النبي صلى الله عليه واله لا تركبن
رجل بحرا الا غازيا او معتمرا فان تحت البحر نارا وتحت النار بحرا
وعنه صلى الله عليه واله وسلم البحر هو الجهنم وعن ضحاك في
قوله تعالى أغرقوا فادخلوا نارا هي حالة واحدة في الدنيا يغرقون من
جانب ويحترقون من جانب وعن قتادة في قوله تعالى أمن اسس
بنيانه على شفا جرف هار فانهار به في نار جهنم قال والله ما تناهى
الا وقع في النار وعن سقراط معلم افلاطون الالهي انه قال واما
الذين ندموا على ذنوبهم مدة عمرهم وقصرت آثامهم عن تلك الدرجة

بحر

فانهم يلقون في طرطاوس سنة كاملة يتعذبون ثم يلقيهم الموج
الى موضع ينادون منه خصومهم يسالونهم الاحضار عن القصاص
لينجوا من الشرور فان رضوا عنهم والا أعيدوا الى طرطاوس
ولم يزل ذلك دأبهم الى ان يرضى عنهم خصومهم والذين كانت
سيرتهم فاضلة يتخلصون من هذه المواضع ويستريحون من
المحابس ويسكنون الارض النقية قال المترجم طرطاوس شق
كبير واهوية يسيل اليه الانهار على انه يصفه بما يدل على التهاب
النيران فيه وكانه يعني به البحر اوقاموسا فيه دندور **فصل**
قال في الفتوحات اعلم عصمنا الله واياك ان النار من اعظم
المخلوقات وهي سجن الله في الآخرة وهي تحتوي على حرور وزمهرير
ففيها البرد على اقصى درجاته والحرور على اقصى درجاته وبين اعلاها
وقعرها خمس وسبعون الى مائة من السنين وفي دار حرورها
هواء محترق لا جمر لها سوى بني آدم والاحجار المتخذة آلهة والجن
لهبها كما قال تعالى وقودها الناس والحجارة وقال فكبكبوا فيها هم والغاوون
وجنود ابليس اجمعون وخلقها الله من صفة الغضب لقوله ومن يحلل
عليه غضبي فقد هوى ولذلك تجبرت على الجبابرة وقصمت
المتكبرين ومن اعجب ما رويناه عن رسول الله صلى الله عليه واله وسلم

انه كان قاعدًا مع اصحابه في المسجد فسمعوا هدّةً عظيمةً
فارتاعوا فقال صلى الله عليه وآله وسلم أتعرفون ما هذه الهدّة
فقالوا الله ورسوله اعلم قال حجرٌ أُلقي من اعلى جهنّم منذ سبعين
سنةً الآن وصل الى قعرها فكان وصوله الى قعرها وسقوطه
فيها هذه الهدّة فما فرغ من كلامه صلى الله عليه وآله وسلم الّا والصراخ
في دار منافق من المنافقين قد مات وكان عمره سبعين سنة
فعلمت علماء الصحابة ان هذا الحجر هو ذلك وانه منذ خلقه الله
يهوي في جهنّم وبلغ عمره سبعين سنة فلمّا مات حصل في قعرها قال
الله تعالى ان المنافقين في الدرك الاسفل من النار فكان سماعهم
تلك الهدّة التي أسمعهم الله ليعتبروا قال ابن ميثم البحراني ره انّ
المراد بجهنّم المشار اليه في هذا الحديث هي الدنيا ومتاعها وبالحجر
هو ذلك المنافق لم ينتفع بوجوده مدّة عمره ولم يكتسب فيه خيرا
فاشبه الحجر في ذلك وارسال الله له هو افاضته لما استعدّ له
من اتباع هواه فيها والانهماك في شهواتها والتيه عن سبيله
المشار اليه بقوله يضلّ من يشاء وشفيرها هو اوّلها بالنسبة
اليه وذلك حين استعداده لانهماكه فيها واقل الامور القائدة
له في طريق الضلال من متاعها ولذاتها وهواه فيها سبعين سنةً

هو انهماكه فيها مدّة عمره وبلوغه قعرها هو وصوله بموته الى
غاية العذاب بسبب ما اكتسب منها من ملكات السّوء انتهى
وروى عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم عن قوله تعالى سأرهقه
صعودًا فقال انّه جبل من نار يصعد فيها سبعين خريفًا ثم يهوي
فيه كذلك ابدا وقال ايضا يكلّف ان يصعد عقبة في النار كلّما
وضعت يده عليها ذابت فاذا رفعها عادت واذا وضع رجله ذابت
فاذا رفعها عادت ويهوي فيه الى اسفل السافلين قيل انّ ذلك
الصعود هو سفر الطبيعة من اعلى طبقتها الى اسفلها فانظر ما اعجب
كلام الله وما الطف تعريف النبي صلى الله عليه وآله وسلم واشارته
وما اغرب تعليمه صلى الله عليه وآله وسلم وقال في الفتوحات
لمّا كانت كرة الاثير واشعة الشمس تؤثر في المولّدات الفواكه
والمعادن بحرارتها نضجها لما في ذلك من المنفعة كانت رحمةً مع
كونها نارا كذلك من عرف النشأة الآخرة وموضع الجنة والنار
وما في فواكه الجنّة من النضج الذي يقع به التذاذ اكليه من اهل
الجنان علم اين النار واين الجنة وانّ نضج فواكه الجنّة سببها
حرارة التي تحت مقعّر ارض الجنّة فتحدث النار حرارةً في مقعّر ارضها
فيكون صلاح ما في الجنّة من الماكولات وهو لها كحرارة النار تحت القدر

فان مقعر ارض الجنة هو سقف الماء وقد بيّنّا ذلك في التنزلات
الموصلية ثم قال عقيب هذا والشمس والقمر والنجوم كلها في النار
فيفعل بالاشياء هناك علوّاً كما يفعل ههنا سفلاً وكما هو الامر هنا
كذلك يعمل هناك بالمعنى وان اختلف الصور الا ترى ان ارض الجنة
مسك وهو حارّ بالطبع لما فيه من النار واشجار الجنة مغروسة في
تلك التربة المسكية كما يقتضي حال نبات هذه الدنيا الزبل لما فيه من الحرارة
الطبيعية لانه معفن والحرارة تقتضي التعفين للاجسام القابلة للتعفن
انتهى كلامه وتمام تحقيق هذا المقام يطلب من كتابنا الموسوم بعين
اليقين **فصل** واما المظاهر الجزئية للجنة والنار فانما تكون
في هذه النشأة الحسية في مواضع مخصوصة منها بالنسبة الى بعض
الخواص الكاشفين كشفهم وشهودهم اياها في ذلك الموضع فانه
قد ثبت في محله أن لا مكان حقيقة للنشأتين الاخريين
لا كلاً ولا بعضاً وانما يكون لهما امكنة نسبية كشفية وهي
المظاهر والامثلة الجزئية وذلك كما روي عن النبي صلى الله عليه
وآله وسلم ان ما بين قبري ومنبري روضة من روضات
الجنة وفي رواية ومنبري وحوضي وروي في الكافي باسناده
عن ابي بكر الحضرمي عن ابي عبد الله عليه السلام قال قال رسول الله

صلى الله عليه وآله وسلم ما بين بيتي ومنبري روضة من رياض الجنة
ومنبري على ترعة من ترع الجنة وقوائم منبري ربت في الجنة
قال قلت هي روضة اليوم قال نعم لو كشف الغطاء لرأيتم وعن
الامام الصادق عليه السلام في طريق العامة والخاصة ان في حجر
اردن عيناً من عيون الجنة وعن النبي صلى الله عليه وآله وسلم ما من
رمان او حبة الا وفيها قطرة من ماء الجنة وعنه صلى الله عليه وآله
وسلم الحمى بريد الموت وسجن الله في ارضه وفورها من جهنم
وهي حظ كل مؤمن من النار وعنه صلى الله عليه وآله وسلم في حديث
الكسوف أنه قال ما من شيء توعدونه الا قد رأيته في صلوتي هذه
لقد جيء بالنار وذلك حين رأيتموني تأخرت مخافة ان يصيبني
من نفحها الحديث الى ان قال ثم جيء بالجنة وذلك حين رأيتموني
تقدمت حتى قمت في مقامي ولقد مددت يدي وانا اريد
ان اتناول من ثمرها لتنظروا اليه ثم بدا لي ان لا افعل وحكي
انه لما رأى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم وهو في صلوة
الكسوف جعل يتقي حرها عن وجهه بيده وبثوبه ويتأخر عن مكانه
ويتضرع ويقول الم تعدني يا رب انك لا تعذبهم وانا فيهم الم الم
حتى حجبت عنه وروي ايضاً انه صلى الله عليه وآله وسلم صلى

يوما الصلوة ثم رقى المنبر فاشار بيده قبل قبلة المسجد فقال
قد رايت الآن منذ صليت لكم الصلوة الجنة والنار متمثلين
من قبل هذا الجدار فلم اركاليوم في الخير والشر وعنه صلى
الله عليه وآله وسلم في حديث المعراج انه راى في السماء الدنيا
آدم ابا البشر عليه السلام وكان عن يمينه باب ياتي من قبله
ريح طيبة وعن شماله ريح منتنة فاخبره جبرئيل عليه السلام
ان احدهما هو الجنة والآخر هو النار وفي هذا الحديث ايضا
انه بلغ قبل انتهائه الى البيت المقدس واديا وجد ريحا باردة
طيبة وسمع صوتا فقال له جبرئيل عليه السلام هذا صوت الجنة
وعن امير المؤمنين عليه السلام ابغض البقاع الى الله تعالى وادي
برهوت فيه ارواح الكفار وفيه بئر ماؤها اسود منتن
يأوي اليها ارواح الكفار وذكر رجل انه بات في وادي برهوت
فسمع طول الليل يا دومة فذكر ذلك لرجل من اهل العلم فقال
الملك الموكل بارواح الكفار اسمه دومة وحكى الاصمعي
من رجل من حضرموت انه قال نجد من ناحية برهوت
رائحة فظيعة منتنة جدا فياتينا بعد ذلك خبر موت عظيم
من عظماء الكفار وعن الامام الصادق عليه السلام قال

قال

قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم شر اليهود يهود بيسان
وشر النصارى نصارى نجران وخير الماء على وجه الارض ماء
زمزم وشر ماء على وجه الارض ماء برهوت وهو واد بحضرموت
يرد عليه هام الكفار وصداهم **الباب الثاني** ان الجنة و
النار انما تنشآن من النفس الانسانية وانما يتبين ذلك ببيان
مقدمات الاولى ان كل ما يدركه الانسان بحواسه يرتفع
منه اثر الى روحه ويجتمع في صحيفة ذاته وخزانة مدركاته
وكذلك كل مثقال ذرة من خير او شر يعمله يرى اثره مكتوبا ثمة
ولاسيما اذا رسخت بسببه الهيآت وتاكدت به الصفات
وصار خلقا وملكة الثانية ان لكل خلق وهيئة ظهورا
خاصا في كل موطن ونشأة وكل انسان يحشر على صورة تناسب
اخلاقه واعماله بحيث تشهد تلك الاعمال والاخلاق كما قال عز وجل
يوم تشهد عليهم السنتهم وايديهم وارجلهم بما كانوا يكسبون و
قال ونحشرهم يوم القيمة على وجوههم عميا وبكما وصما ولا ينافي
هذا كون المحشور في الآخرة هو بعينه هذا الشخص الانساني
الذي في الدنيا والبرزخ كما قال الصادق عليه السلام في البرزخي
لو رايته لقلت فلان وذلك لان تشخص البدن انما هو بالنفس

فلا يمتاز ولا يتعين الا بها ولهذا يكون زيد واعضاؤه ينسب
اليه ويعرف به ويحكم بوحدته وان تبدل انواعا من التبدل
فجوهرية هذا الانسان واحدة في الدنيا والآخرة وروحه باق
وان تبدل الصور عليه من غير تناسخ فهو هو وان كان صورته
في الآخرة صورة حمار او خنزير او ضرسه مثل جبل احد تغليظا
للعقوبة او كانوا جردا مردا مكحلين ابناء ثلث وثلثين على خلق آدم
طولهم ستون في عرض سبعة اذرع ليتوفر عليهم اللذات كما ورد
كله في الاخبار الثالثة ان الله سبحانه خلق النفس الانسانية وابدعها
مثالا لنفسه ذاتا وصفة وفعلا مع التفاوت بين الحقيقة والمثال
ليكون معرفتها مرقاة لمعرفته فنفخ فيها من روحه وجعل ذاتها
مجردة عن الاكوان والاحياز والجهات وصيرها ذات علم وقدرة
وارادة وحيوة وسمع وبصر وجعلها ذات مملكة شبيهة
بمملكته يخلق ما يشاء ويختار ما يريد فلها في ذاتها عالم خاص بها
من الجواهر والاعراض المفارقة والمادية والافلاك والعناصر
والمركبات وساير الخلايق الا انها لضعفها واشتغالها بالمحسوسات
وانهماكها فيها لا يترتب على افعالها وآثارها ما دامت في هذه النشأة
ما يترتب على الاشياء الخارجية بل وجودات آثارها كظلال

واشباح

واشباح الموجودات الخارجية وان كانت الهيئة بعينها
محفوظة في الوجودين نعم من تجرد من جلباب البشرية بعينها
محفوظة واتصل بعالم القدس ومحل الكرامة وكملت قوته فانه
يقدر على ايجاد امور موجودة في الخارج مترتبة عليها الآثار ولو
كان في هذه النشأة كما قال في الفتوحات المكية بالوهم يخلق كل
انسان في قوة خياله ما لا وجود له الا فيها وهذا الامر العام لكل
انسان والعارف يخلق بالهمة ما له وجود من خارج محل الهمة
ولكن لا يزال بالهمة يحفظ ولا يؤده حفظ ما خلقه فمتى طرأ على
العارف غفلة عن حفظ ما خلق عدم ذلك المخلوق الا ان يكون
العارف قد ضبط جميع الخطرات وهو لا يغفل مطلقا الرابعة
ان هذه القدرة في الآخرة تكون لعامة الناس فيبتدعون في
خارج هممهم ما يشاؤن من الصور مما يناسب احوالهم لعدم مانع
لهم على ذلك بل يكون تلك الصور اشد التذاذا من هذه المحسوسات
الملذة والمولمة بكثير لصفاء المحل وقوة الفاعل وعدم الشاغل
وذكاء المدرك وانحصار القوى كلها في قوة واحدة هي المتخيلة
وصيرورتها عينا باصرة للنفس وقدرة فعالة وانقلاب العلم
مشاهدة وذلك لان الخيال هناك يصير عين الحس ويتحد به

ولهذا قيل ان الخيالية لا تكون في الجنة لانها من قضيات الوهم
اذ من شأنه ان يتخيل الاشياء على طريق التمني فيلتذ بها النفس والمنى
رأس مال المفاليس والآخرة دار صدق ودار الحقايق وكذلك
سميت الحاقة لان فيها حواق الامور وليس فيها اباطيل واكاذيب
والامنية اذ فيها ما تشتهي الانفس وتلذ الاعين نقدا وانما
التذاذهم بالوجود المشاهد فلا يخطر بالبال شئ في الجنة تميل
اليه النفس الا ويوجد في الحال باذن الله تعالى يوجد بحيث يراه
رؤية عيان ويحس به احساسا قويا لا اقوى منه واليه الاشارة
بقوله صلى الله عليه وآله وسلم ان في الجنة سوقا يباع فيها الصور
قيل السوق عبارة عن اللطف الالهي الذي هو القدرة على اختراع
الصور بحسب المشية ونيلها بالحس وعنه صلى الله عليه وآله وسلم
انه يأتي الملك على بعد ان يستأذن في الدخول عليهم فاذا دخل ناولهم
كتابا من عند الله بعد ان يسلم عليهم من الله فاذن في الكتاب لكل
انسان مخاطب به من الحي القيوم الذي لا يموت اما بعد فاني اقول
للشئ كن الا ويكون وهذه القدرة اوسع واكمل من هذه القدرة
على الايجاد في المادة الدنيوية لان الموجود في تلك المادة لا يوجد
في المكانين واذا صارت النفس مشغولة باستماع واحد ومشاهدة ومماسة

اهل الجنة

صارت

صارت مستغرقة محجوبة عن غيره واما هذا فيتسع اتساعا لا ضيق
فيه ولا منع حتى لو اشتهى مشاهدة النبي صلى الله عليه وآله وسلم
الف شخص في الف مكان في حالة واحدة لشاهدوه كما خطر ببالهم
في الاماكن المختلفة والابصار الحاصل من شخص النبي في المادة فلا يكون
الا في مكان واحد وامر الآخرة اوسع واوفى بالشهوات واوفقها
وقد تبين في محله ان كل ما يصدر عن الفاعل لا بواسطة المادة الدنيوية
فحصوله في نفسه عين حصوله لفاعله وليس من شرط الحصول الحلول
والاتصاف فان صور الموجودات حاصلة للباري تعالى من غير حلول
ولا اتصاف وان حصول الشئ للفاعل اوكد من حصوله للقابل
قال بعض العلماء كل ما فعله الانسان بلا واسطة آلة او جارحة فامره
نافذ فيه وارادته عين تكوينه كالصور التي تنشاء في نفسه وكل
ما يفعله بالآلات والوسايط فقد يقع ولا يقع وكذلك افعال الله
تعالى فانه ما امر سبحانه عباده على السنة رسوله وكتابه قد يطاع فيه
وقد يعصى له وقد ظهر من هذا ان المشتهيات في الآخرة تابعة
للشهوات بعكس الدنيا كما قال عز وجل ولكم فيها ما تشتهي انفسكم
فما يريد يحضر لانه لا يكون ثم يحضر فيكون موجودا بالاستحضار
فالحضور هناك ليس بقطع المسافة ولكل من اهل السعادة في الآخرة

فالهم فيه ما يريدون ومن يرغب في صحبته نشأ في لحظ عين او فلتة
خاطر فالعوالم هناك بلا نهاية كل منها كعرض السموات والارض بلا
مزاحمة شريك وسهيم الخامسة ان الاقتدار على ابداع الصور
في الآخرة انما يكون لكل انسان على حسب حاله ومقتضى مرتبته ودرجته
وبقدر رتبة ما اكتسب من الاخلاق والملكات على اختلاف انواعها
وفنونها جميعاً ما حصله بما اعتاد في الدنيا وتمرن عليه من العلوم و
الاعمال وما غلب عليه من العقايد والافكار على ما عرفته في المقدمة الاولى
وذلك كما انه في الدنيا ايضاً كذلك فان من البواطن والصدور في
الدنيا ما ينزل فيه لزيارته كل يوم الوف من الملائكة لغاية صفائه و
تفكره في آلاء الله ونعمائه ومعرفة مقربيه والدار الآخرة وما يجري هذا
المجرى ومنها ما هو مرتع للشيطان لما يقع فيه كل يوم الف وسوسة
وكذب وفحش وخصومة ومجادلة بين الناس قال تعالى ان الذين
قالوا ربنا الله ثم استقاموا تتنزل عليهم الملائكة وفي مقابله
ومن يعش عن ذكر الرحمن نقيض له شيطاناً فهو له قرين فمن كان معلوماته
في الدنيا اموراً قدسية واعماله باقيات صالحات وتمرن الافكار
العقلية واستكمل بادراك المعقولات المحضة واليقينيات
الحقيقية وغلب عليه امثال ذلك وصار انساناً عقلياً فيحشر في الآخرة

في النشأة العقلية في عليين مع الملائكة المقربين والنبيين والصديقين
والشهداء والصالحين على سرر موضونة متكئين عليها متقابلين
وكذلك مع من غلبت عليه اللذات الاخروية من الجنة ونعيمها
وسرورها وحورها وقصورها والخوف من عذاب الآخرة ونار
جهنم وآلامها وعمل بمقتضى الوعد والوعيد فانه يحشر في النشأة
الحسية الاخروية في اصحاب اليمين في سدر مخضود وطلح منضود
وظل ممدود واما من غلب عليه المستلذات الحسية الدنيوية و
العادة بهذه المالوفات الفانية فهو بعد وفاته اليف غصة شديدة
ورهين عذاب اليم لان الدنيا ولذاتها امور مجازية لا حقيقة لها و
الاحساس بها انفعالات ينفعل النفس بها عند الحدوث ويزول عنها
بسرعة ولا يدوم ولكن يبقى الاثر والعادة والمحبة والاشتياق فمن
عشقها واشتياقها كان كمن احب معدوماً بمحبة مفرطة وطلب
شيئاً باطلاً شديداً وحيث لم يكن لمحبوبه اثر ولا لطلبه غاية فهو في
هذا الحال في غصة والم الا انهم ما داموا في الدنيا يشتبه ذلك عليهم
ويزعمون ان محبوباتهم حقيقة فياكلون ويتمتعون كما ياكل الانعام
والنار مثوى لهم لانه اذا طلعت شمس الآخرة وقامت الحقيقة
اضمحلت بها رسوم المجازات وذابت باشراقها اكوان المحسوسات

المادية اضمحلال الطلال وذوبان الجمد بحرارة ارتفاع الشمس في
اوان الصيف فبقي المحب للدنيا والمحسوسات المادية محترقا
بنار الجحيم معذبا بالعذاب الاليم مع الشياطين في سموم وحميم
وظل من يحموم لا بارد ولا كريم واذا ثبت هذه المقدمات ظهر
ان كلا من الجنة والنار انما تنشآن من النفس وانهما حالتان
في موضوعها وحالتان لها ويحدثان لكل نفس يجدونها ويمران
باعمالها ومدركاتها واخلاقها وملكاتها التي يحصل لها من اول
العمر الى آخره فان من الف عقيدة وانس طريقة واعتاد عملا واحب
شيئا واستمر على ذلك مدة ورباه يوما فيوما وشيئا فشيئا ترسخ
ذلك لا محالة في نفسه وصار جزءا من حقيقة ذاته بحيث يتعذر
او يتعسر انفكاكه عنها فيحمله معه الى الآخرة ويكون قرينه شاء ام ابى
ولا ينفعه ح كراهته ونفرته عنه ولا يصير ذلك سبب الانفكاك
عنه الا ترى اذا اصابتك مصيبة في الدنيا كيف كلما خطر ببالك
اغتممت بها وتاذيت بسببها ولا يمكنك ان لا يخطرها ببالك
او تتناسى عنها لانها تقترك من غير اختيارك الا انك في الدنيا
تغفل عنها احيانا بسبب الشواغل بخلاف الآخرة فانه لا ينفك
تغترعا تك عنها بحال لصفاء المحل وقوته وعدم الشاغل وصيرورة

القوى كلها واحدة كما بيناه فالمؤمن يحمل معه من الدنيا مما اكتسبه
طول عمره ما يانس بمنادمته ويلتذ بادراكه ويفرح بمصاحبته ويسر
برؤيته وسماعه ولمسه من الصور الحسان واللؤلؤ والمرجان والحور
العين والغلمان بحسب اخلاقه الفاضلة واعماله الحسنة التذاذا
وفرحا وسرورا لا اقوى منه والكافر يحمل معه من الدنيا مما اكتسبه
يداه مما لا يمكن انفكاكه عنها ويتاذى به ويتعذب بها ويتم من سموم
وحميم وظل من يحموم ومن حيات وعقارب ذوات لدغ وسموم
حيثما اقتضته اخلاقه المذمومة واعماله القبيحة ومن ذهب وفضة
كنزها في دار الدنيا ولم ينفقوها في سبيل الله واشربوا في قلوبهم
محبتها فتكوى بها جباههم وجنوبهم وظهورهم هذا ما كنزتم لانفسكم
فذوقوا ما كنتم تكنزون ومن آلهة يعبدونها من دون الله من خشب
او حيوان او غيرهما مما يعتقدون فيه انهم الله ينفعهم وهو يضرهم اذ
يقال لهم انكم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم وبالجملة المرء
مع من احب ولو ان احدكم احب حجرا يحشر معه كما ورد في الحديث
اذ كما ان الاعمال مستتبعة للملكات في الدنيا بوجه فالملكات
مستتبعة للاعمال في الآخرة بوجه فهو يفعله ويخترعه ويوجده
وهو يتاذى منه او يلتذ وهذا معنى قول النبي صلى الله عليه وآله وسلم

ان الجنة قاع صفصف فاكثروا من غراس الجنة وقال صلى الله عليه وآله وسلم
لقيس بن اعصم لا بد لك يا قيس من قرين يدفن معك وهو حي
وتدفن معه وانت ميت فان كان كريما اكرمك وان كان لئيما
اساءك ثم لا يحشر الا معك ولا تبعث الا معه ولا يسال الا عنه
فلا تجعله الا صالحا فانه ان صلح آنست به وان فسد لا تستوحش
الا منه وهو فعلك وقال امير المؤمنين عليه السلام اعمال العباد
يوم عاجلهم نصب اعينهم في آجلهم وفي كلام فيثاغورس وهو
من اعاظم الحكماء الاقدمين انك ستعارض لك في افعالك واقوالك
وافكارك وسيظهر لك من كل حركة فكرية او قولية او عملية صورة
روحانية او جسمانية فان كانت الحركة غضبية او شهوية صارت
مادة لشيطان يوذيك في حياتك ويحجبك عن ملاقات النور بعد
وفاتك وان كانت الحركة عقلية صارت ملكا تلتذ بمنادمته
في دنياك وتهتدي في اخراك الى جوار الله ودار كرامته ومن كحل الله
بصيرته بنور العرفان وهداه الى طريق الايقان هو يعرف اهل
الجنة من الناس من اهل النيران ويشاهد نعيم هؤلاء وعذاب
هؤلاء رؤية عيان وهو بعد في الدنيا لمشاهدة اعمالهم
واخلاقهم وهيأتهم وغير ذلك كما اخبر عنه ائمتنا عليهم السلام انهم يا هيك

ذلك

ذلك وروى في الكافي باسناده عن الصادق عليه السلام قال
استقبل رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم حارثة بن مالك
بن النعمان الانصاري فقال له كيف انت يا حارثة بن النعمان فقال
يا رسول الله مؤمن حقا فقال له النبي صلى الله عليه وآله وسلم لكل شئ
حقيقة فما حقيقة قولك قال عزفت نفسي عن الدنيا فاسهرت
ليلي واظمأت هواجري فكاني انظر الى عرش ربي وقد وضع الحساب
وكاني انظر الى اهل الجنة يتزاورون في الجنة وكاني اسمع عواء
اهل النار فقال صلى الله عليه وآله وسلم نور الله قلبك وبصرك
فاثبت وعنه صلى الله عليه وآله وسلم الجنة اقرب الى احدكم
من شراك نعله والنار مثل ذلك وفي القرآن اشارات و
تنبيهات على ذلك قال الله عز وجل ويستعجلونك بالعذاب وان
جهنم لمحيطة بالكافرين الذين ياكلون اموال اليتامى ظلما انما
ياكلون في بطونهم نارا يوم تجد كل نفس ما عملت من خير محضرا
اي تجد عين ذلك العمل وان كان في جلباب آخر كما قال ولا
تجدون الا ما كنتم تعملون وفي الحديث انما هي اعمالكم ترد
عليكم الذي يشرب في آنية الذهب والفضة انما يجرجر في جوفه
نار جهنم الظلم ظلمات يوم القيمة قال في الفتوحات في باب

معرفة جهنم واختلف الناس فيها هل خلقت بعد او لم تخلق والخلاف
مشهور فيها وكذلك اختلفوا في الجنة واما عندنا وعند اصحابنا
اهل الكشف والتعريف فهما مخلوقتان غير مخلوقتين اما قولنا
فكرجل بنى دارا فاقام حيطانها كلها الحاوية عليها خاصة فيقال هي
دار فاذا دخلها لم ير الا سورا دايرا على فضاء وساحة ثم بعد ذلك
ينشئ بيوتها على اغراض الساكنين فيها من بيوت وغرف وسرادق
ومسالك ومخازن وما ينبغي ان يكون فيها ما قال ويحدث فيها آلات
بحدوث اعمال الجن والانس الذين يدخلونها وقال في موضع آخر
اعلم يا اخي تولاك الله برحمته ان الجنة التي يصل اليها من هو اهلها
في الآخرة مشهودة لك اليوم من حيث محلها لا من حيث صورتها
فانت فيها تتقلب على الحال التي انت عليها ولا تعلم انك فيها فان
الصورة تحجبك التي تجلت لك فيها فاهل الكشف الذين ادركوا ما غاب
عنهم يرون ذلك المحل ويرون من كان في روضة خضراء وان كان
جهنميا يرونه بحيث ما يكون فيه لغوب زمهريرها وحرورها وما
اعد الله فيها فاكثر اهل الكشف في بداية الطريق يرون هذا وقد نبه
الشرع على ذلك بقوله بين قبري ومنبري روضة من رياض الجنة
وقال نجم الكبرى اعلم ان النفس والشيطان والملك ليس اشياء خارجة

عنك بل انت هم وكذلك السماء والارض والعرش والكرسي ليست
خارجة عنك بل انت هم ولا الجنة والنار وانما هي اشياء فيك فاذا
سرت وصفوت تبينت ان شاء الله تعالى

الباب الثالث

فيما قيل في الاشارة الى معاني بعض ما في الجنة والنار قال العلامة
المحقق حجة الفرقة الناجية نصير الملة والدين محمد بن الحسن الطوسي
طاب ثراه في رسالته الفارسية التي الفها في المبدأ والمعاد في الفصل
الذي يشير فيه الى ابواب الجنة والنار بهذه العبارة الفارسية
مشاعر حيواني كه بدان اجزاء عالم ملك ادراك كنند هفت است
پنج ظاهر كه حواس خمس است ودو باطن كه خيال ووهم است كه يكي
مدرك صورة وديكري مدرك معاني است چه مفكره وحافظه
وذاكره از مشاعر نيستند بلكه اعوان ايشانند وهر نفس كه متابعت
هوا كند وعقل را مسخر هوا در متابعت كرداند افرايت من اتخذ
الهه هواه هر يكي ازين مشاعر حيواني سببي باشد از اسباب هلاك
واضله الله على علم ما آنكس اين بود فاما من طغى وآثر الحيوة الدنيا
فان الجحيم هي المأوى پس هر يك ازين مشاعر بمثابه دري اند از
درهاي دوزخ لها سبعة ابواب لكل باب منهم جزء مقسوم اگر
عقل كه مدرك عالم ملكوت است ورئيس اين مشاعر رئيس مطاع باشد

ونفس را از هوا منع کند تا بهر یکی ازین مشاعر مطالعهٔ آیتی از کتاب
الهی در عالم خلقی که ادراکش بآن مشعر خاص باشد بتقدیم رساند
و بعقل نیز استماع آیات کلام الهی را از عالم امر تلقی کند بخلاف آن قوم
که ولو کنا نسمع او نعقل ما کنا فی اصحاب السعیر آن مشاعر هفتگانه شان
درهای بهشت باشد واما من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی
فان الجنة هی المأوی وقال فی الفتوحات وللنار امثلة جزئیة
هی طبیعة کل احد وهواه فی اولاه واخراه ولها ابواب ومشاعر
وهی سبعة وهی عین ابواب الجنة فانها علی شکل الباب الذی اذا فتح
الی موضع انسد به موضع آخر فعین غلقه لمنزل عین فتحه لمنزل آخر
وهذه الابواب مفتوحة علی الفریقین اهل النار واهل الجنة الا باب
القلب فانه مطبوع علی اهل النار ابدا لا یفتح لهم ابواب السماء ولا
یدخلون الجنة حتی یلج الجمل فی سم الخیاط لان صراط الله ادق من الشعر
فیحتاج من یسلکه الی کمال التلطیف والتدقیق وانی تیسر للجهلاء
الجاهلین خصوصا مع الاغترار والاستبداد برایهم من غیر تسلیم
وانقیاد فابواب الجحیم سبعة وابواب الجنة ثمانیة وهذا
الباب الذی لا یفتح لهم ولا یدخل علیه احد منهم هو فی السور فباطنه
فیه الرحمة وظاهره من قبله العذاب وهی النار التی تطلع علی

الافئدة

الافئدة وللنار علی الافئدة اطلاع لا دخول لغلق ذلک الباب فهو
کالجنة بالمکاره وقال العلامة الطوسی فی الفصل الذی یشیر فیه حفت
الی زبانیة جهنم بهذه العبارة مدبران امور در برازخ علوی
که والسابحات سبحا فالسابقات سبقا فالمدبرات امرا اشاره
باحوال ایشانست هفت ستاره اند که در دوازده میدان بروج سیر
میکنند ومجموع هفت و دوازده نوزده میشود ومباشران امور
در برازخ سفلی هم نوزده اند هفت مبادی که قوای نباتیست سه
اصول وچهار فروع و دوازده مبادی قوای حیوانی ده مبادی قوای
حیوانی ده مبادی احساس که از ان جمله پنج ظاهر است و پنج باطن
و دو مبادی تحرک که یکی قوة جلب است و دیگر قوت دفع ومجموع نوزده
باشد پس مردم مادام که در سجن دنیا محبوس اند اسیر تاثیر این نوزده کار
کارکنان علوی واین نوزده کارکنان سفلی اند اگر ازین منزل
درگذرد ولا محالة تعیشون وتموتون وکما تموتون تبعثون بیرون
ازین سجن بسجین رسد از مالک جهنم با این نوزده زبانیه که اثار
کلی تعلق بیکی ازین نوزده کارکنان چنانکه گفته با و پیوسته باشد
او را معذب دارد علیها تسعة عشر مگر که صراط مستقیم وان هذا
صراطی مستقیما فاتبعوه ولا تتبعوا السبل فتفرق بکم عن سبیله

وبانور هدایت هادی قیامت وهو یهدی الی الحق بدار السلام
برسد وازین نوزده زبانیه خلاص یابد ضرب الله مثلا رجلا فیه
شرکاء متشاکسون ورجلا سلما لرجل هل یستویان مثلا الحمد لله بل
اکثرهم لا یعلمون وقال فی الفصل الذی یشیر فیه الی انهار الجنة
وما بازائها فی جهنم بهذه العبارة آب مادهٔ حیات کافهٔ اصناف
نامیاتست وحیوانات وجعلنا من الماء کل شیء حی مانند مواعظ
ونصایح که عموم مردم را بآن انتفاع باشد ولیکن بعضی ازین
اجاجست وبعضی اسن وبعضی غیر آسن وبهترین غیر آسن است
وشیر مادهٔ تربیت حیواناتست وازان خاص تراست چه نبات
وبعضی حیوانات را ازان نصیب نباشد وخاص غذای بعضی حیوانات
بود در ایام طفولیت مانند مبادی وظواهر علوم که سبب ارشاد
مبتدیان باشد وازان نیز بعضی مستحیل وبعضی متغیر وبعضی
متغیر وبعضی غیر متغیر باشد وبهترین غیر متغیر است وعسل
از شیر خاص تر است چه غذاء بعضی حیوانات سبب شفاء بعضی اصناف
در بعض احوال وموافق همه امزجه در همه احوال نیست مانند
حقایق وغوامض علوم است که انتفاع بدان خاص الخاص است
ومحققانرا باشد وازان نیز بعضی کدر است وبعضی متوسط

وبعضی مصفا وبهترین مصفا است وخمر از عسل خاص تر است چه خاص
بنوع انسانست وازایشان نیز ببعضی اصناف در بعضی احوال بر اهل
دنیا حرامست وایشانرا زاجر وبر اهل بهشت حلال وایشانرا طهور
وازان بعضی طهور وبعضی موذی است وبعضی متوسط وبعضی ملذ
وبهترین ملذ است وطهور پس آب خلاص است از تشنگی وشیر
از نقصان وعسل از بیماری وخمر از اندوه چون اهل بهشت اهل
کمال‌اند تمتع ایشان عام است این چهار را بر وجه اتم از آن جهت یاد
کرد چه آنچه ناقص را بآن انتفاع بود کامل را نیز انتفاع بود ولا ینعکس
مثل الجنة التی وعد المتقون فیها انهار من ماء غیر آسن وانهار من
لبن لم یتغیر طعمه وانهار من خمر لذة للشاربین وانهار من عسل
مصفی ولهم فیها من کل الثمرات اما ثمرات بهشت در نظر اهل
دنیا مشابه نماید زیرا که اینجا حق وباطل مشتبه اند فکیف آنچه در تحت
هر یکی باشد واتوا به متشابها وتلک الامثال نضربها للناس وما
یعقلها الا العالمون وقال فی الاشارة الی خازن الجنة وخازن
النار وصفة دخول الانسان الی الفطرة الاولی بهذه العبارة
انسانرا وجود داده اند بعد آگاهی وقدرت پس ارادت چه اول
یکچند موجود بود در صورت سلاله ونطفه ومضغه وعلقه

وعظم ولحم تا بعد از ان زنده وخبردار شود هل اتی علی الانسان
حین من الدهر لم یکن شیئا مذکورا و یکچند زنده بود تا قوت حرکت
وبطش در او ظاهر گردد یکچندی متحرک بود تا قوت تمیز میان نافع
وضار در وی بفعل پدید آمد وبعد ازین قوتها مرید نافع وکاره ضار
گشته وچون مقام عبودیت با فطرة اولی مساعد باید که این صفات
در وی منتفی شود بر عکس آن ترتیب پس اول باید ارادتش در ارادهٔ واحد
مطلق که موجود کل است مستغرق ومنتفی شود چنانچه اورا هیچ اراده
مخالف این ارادت نماید وچون وجود تابع ارادت واحد مطلق
گشت تعالی ذکره پس هرچه مطابق ارادت او آید واین درجه رضاست
واین درجه همیشه در بهشت لهم فیها ما یشاؤن ولدینا مزید
وباین سبب خازن بهشت را رضوان خوانند چه تا باین مقام
نرسند از نعیم بهشت لذت نبرند ورضوان من الله اکبر وبعد ازان
باید که قدرتش در قدرت او منتفی شود تا خود را هیچ قدرتی مغایر
قدرت او نداند واین مرتبه را توکل خوانند ومن یتوکل علی الله فهو
حسبه ان الله بالغ امره وبعد ازان باید علمش در علم او تعالی منتفی
شود تا بخودی خود هیچ نداند واین مرتبه را تسلیم خوانند و
سلموا تسلیما وبعد ازان باید وجودش در وجود الله منتفی شود

تا بخودی

تا بخودی خود هیچ نباشد واین مقام اهل وحدتست اولئك
الذین انعم الله علیهم واگر سالك این طریق نشود وحسب ارادت خود
رود وارادت او هواهای مختلف مخالف اقتضاء کند ولو اتبع
الحق اهواءهم لفسدت السموات والارض ومن فیهن پس از
هواهای خود ممنوع شود وحیل بینهم وبین ما یشتهون ودر سخط
خدای تعالی افتد افمن اتبع رضوان الله کمن باء بسخط من الله وهوا
اورا بهاویه رساند تا باغلال وسلاسل ونامرادی کلی مغلول ومقید
گردد ونامرادی صفت مالك است وباین سبب خازن هاویه را
مالك خوانند وبعد ازان بازای درجهٔ توکل درکهٔ خذلان باشد
وان یخذلکم فمن ذا الذی ینصرکم من بعده وبازای درجهٔ تسلیم
درکهٔ هوان ومن یهن الله فما له من مکرم وبازای درجهٔ وحدت
درکهٔ لعنتست اولئك یلعنهم الله ویلعنهم اللاعنون تا همچنانکه
انتفاء ارادت وقدرت وعلم در وجود طائفهٔ اول اقتضای قدرت
نامتناهی وعلم ذاتی وهستی جاودانی کرد وذلك الفوز العظیم
استبداد این قوم باین صفات اقتضای عجز نامتناهی وجهل کلی
ونیستی همیشگی کند وذلك الخزی العظیم وقال اطاب ثراه فی الاشارة
الی شجرة طوبی وشجرة زقوم بهذه العبارة علم وقدرت وارادت

مبادی ایجاد افعال اند خلق را سه صفت مختلف است و خدا را
هر سه یکی اما باعتبارات مختلف که نسبت با عقول خلق باشد می‌نماید
وخود در ضمایر ما که نسبتی با عالم امر دارد اگر تصور صورتی معقول یا
محسوس کنیم آن صورت از آن روی که تصوّر کرده ایم معلوم ما ست
و بآن عالم باشیم و از آن روی که ایجادش کرده ایم مقدور ما و بدان قادر
باشیم و از آن روی که خواستیم متصور باشد مراد ما ست و با مراد
مرید باشیم پس معلوم و مقدور و مراد هر سه یکی باشد درین صورت
علم و قدرت و ارادهٔ او تعالی همین حکم دارد پس هر سه صفت او را متحد
بود بلکه واحد و کسی که بعلم او عالم بود و بقدرت او قادر و بارادتش
مرید چنانکه در حال اهل بهشت گفتیم و در خبر وارد است کنت
سمعه الذی یسمع به و بصره الذی یبصر به حکمش همین اَطِعنی اَجعلک
مثلی و لیس کمثله شیء پس هر چه اراده بآن تعلق گیرد در حال موجود
شود یعنی تمنی و وجدانش یکی بود این معنی مثال طوبی است در بهشت
که هر چه بهشتیان را آرزو باشد با ارزوی ایشان دفعةً واحدةً در آن
درخت حاصل است و در پیش ایشان حاضر طوبی لهم و حسن مآب
و بازای ایجال کسانی را که این سه صفت اقتضاء تکثر کند بحسب
هر یکی نوعی از ناکامی و عذاب تولد کند انطلقوا الی ظل ذی ثلث

شعب لا ظلیل و لا یغنی من اللهب پس بجای درخت طوبی ایشان را
درخت زقوم باشد انها شجرة تخرج فی اصل الجحیم طلعها کانه
رؤس الشیاطین طلع ابتداء تخم است که سبب انبات درخت
باشد و الشیاطین اهوای مردیه ان الشیاطین لتجری من ابن آدم
مجری الدم و رؤس ایشان مبادی اشخاص و منشأ اهل هاویه
و قال استادنا العارف المحقق صدر الدین محمد بن ابرهیم عفی عنه ان
شجرة الزقوم طعام ای شجرة منها طعام الاثیم انها شجرة تخرج من
اصل الجحیم یعنی الطبیعة الدنیویة طلعها کانه رؤس الشیاطین الطلع
عبارة عن مبدأ الوجود للاشجار و منشأ حصول الاثمار و بروزها
عن الاکمام و المراد منه هٰهنا مبدأ الاعتقادات الباطلة و الاخلاق
السیئة و هی رؤساء صفات الشیطانیة التی کل منها اذا ترسخت
فی النفس و قرت و صارت صورة جوهریة شیطانیة کما علمت من
صیرورة الصفات الغالبة من النفس صورا جوهریة نفسانیة من جنس
تلک الصفات فتلک الصفات التی هی مبادی تکون للشیاطین و
الاهویة المغویة و الامانی المردیة و الشهوات المذمومة لانها
مما یتعدی بها و یتقوی اهل الضلال یمتلی بها بواطنهم و یتکون
منها نار الجحیم و العذاب الالیم کما قال تعالی ثم انکم ایها الضالون

المكذبون لآكلون من شجر من زقوم فمالئون منها البطون
اى مليئون بطونهم اى نفوسهم من الشهوات المذمومة ومواد الامراض
النفسانية الباعثة لفنون من العذاب وانواع من المحن والآلام فى الآخرة
كمن ادى همته الى الصداع والحمى وغيره من الاوجاع والآلام وقال
ايضاً شجرة طوبى للنفس السعيدة الكريمة وقد روى فى طريق اهل البيت
عليهم السلام ان طوبى شجرة اصلها فى دار على بن ابى طالب عليه السلام وليس من
مؤمن الا وفى داره غصن من اغصانها وذلك قول الله تعالى طوبى لهم
وحسن مآب فتاويل ذلك من جهة العلم ان المعارف الالهية
سيما ما يتعلق باحوال الآخرة وما لا يستقل بادراكه العقول على طريقة
الفكر البحثى انما يقتبس من مشكوة نبوة خاتم الانبياء عليه السلام ونور ولاية
المندمج فى رسالته المنتشرة اضوائه من ولاية افضل اوصيائه
على عليه السلام فى نفوس القابلين للهدى والايمان المستعدين
للعلم والعرفان فان انوار العلوم الالهية والمعارف الحقيقية انما
نشأت فى قلوب عرفاء هذه الامة المرحومة من بذر ولايته ونجم
هدايته كما افصح عنه قول النبى صلى الله عليه وآله وسلم انا مدينة
العلم وعلى بابها ونسبة ذاته المقدسة بالقياس الى ساير
الاولياء والعلماء بولادة المعنوية كنسبة آدم عليه السلام الى البشر

الى ساير الناس بالولادة الصورية ولذلك ورد عن النبى صلى الله عليه
وآله وسلم انه قال يا على انا وانت ابوا هذه الامة وقال العارف
المحقق فى الفتوحات المكية ان شجرة طوبى اصل جميع شجرات الدنيا
كآدم عليه السلام لما ظهر من النبيين فان الله لما غرسها بيده وسواها
ونفخ فيها من روحه زينها بثمرة الحلى والحلل الذى فيها زينة لابسها
فنحن نعطيها كما جعل ما على الارض زينة لها واعطت فى ثمرة الجنة كلها
من حقيقتها عين ما عليه كما اعطت النواة النخلة وما تحمله النوى التى فى
ثمرها انتهى كلامه وقد استفيد منه ان شجرة طوبى يراد بها مبدأ اصول
المعارف الحقيقية والاخلاق الحسنة التى هى زينة وغذاء ولباس لها
ولاهلها وذلك لان ارض تلك الشجرة اذا كانت نفوسنا وغارسها
هو الله تعالى فحملها لابد وان تكون من قبيل زينة وغذاء ولباس لها وهى
من العلوم والمعارف ومحاسن الاخلاق والملكات وهى ايضا غذاء
ولباس فان غذاء النفوس ولباسها التقوى الى هنا كلام استادنا
رحمه الله وقال العلامة المحقق الطوسى طاب ثراه فى الاشارة بهذه
العين بهذه العبارة چون ديدهٔ بصيرت مرد موقن بكحل توفيق كشاده
شود وابراهيم وار بمطالعه ملكوت هر دو كون قادر شود كه وكذلك
نرى ابراهيم ملكوت السموات والارض وليكون من الموقنين وارادت

حضرت عزت را که از پردهٔ غیب ظهور میکند و در یکزمان یکیک
از ذرات کاینات خویشتن را بواسطه نور جلوه میدهد مشاهده
کند لا محاله چنانکه گفته اند هر یکی در نیکوتر صورتی از صور مخلوقات
متمثل شوند مانند آنچه در قصهٔ مریم آمده است که فتمثل لها بشرا
سویا و چون تمتع از آن مشاهده خیر بفیضان اثری از عالم وحدت
که مقتضی ازدواج ذات و صورت باشد با یکدیگر بر وجهی که مفضی
بایجاد شود صورت بندد پس با هر یکی از آن صور که بمنزله یکی از
حوران بهشت باشد این ازدواج حاصل کرده و زوجناهم
بحور عین و باین سبب که چهرهٔ این پرده کیان از دیدهٔ اغیار
و اهل تضاد مصون است مقصورات فی الخیام باشند و بحکم آنکه بامحرمان
عالم تکثر را چه این قوم که بظاهر عالم ملک باز مانده باشند و چه آن قوم
که بعالم ملکوت محجوب شده وصل ایشان نا ممکن است لم یطمثهن
انس قبلهم ولا جان باشند و بسبب آنکه معاودت از حالت هر نوبت
موجب التذاذی بود زیادت از نوبت اولی مانند محبوبی معقود
که بعد از مقاسات طلب مفاوضه بار یافته شود بکارت و غرابت
آن لذت هر نوبت متجدد میشود انتهی کلامه اقول و اما الکوثر
فلعل مثاله فی الدنیا هو العلم والحکمة ومثال اوانیه علماء الامة

ولهذا فسر بالخیر الکثیر قال الله عز وجل ومن یؤت الحکمة فقد اوتی
خیرا کثیرا وما یذکر الا اولوا الالباب ویؤید هذا ما روی عن الصادق
علیه السلام فی تاویل الآیة انه قال انا اعطیناک نورا فی قلبک دلک
علی قطعک عما سواک وروی فی بصایر الدرجات عن نصر بن قابوس
قال سألت اباعبدالله علیه السلام عن قول الله عز وجل وظل ممدود
وماء مسکوب وفاکهة کثیرة لا مقطوعة ولا ممنوعة قال یا نصر انه
والله لیس حیث یذهب الناس انما هو العالم وما یخرج منه وقال
استادنا عفی عنه فی تفسیر سورة الواقعة واما الحمیم فهو من حقیقة
میاه هذا العالم اذا تسخنت فی الاجساد والابدان النباتیة والحیوانیة
واشتدت سخونتها بفعل الحرارة الغریزیة الکائنة فیها خصوصا
اذا انضمت الیها حرارة الغریبة الحاصلة من التعب والمشقة او من
الاستحمام او من الحمیات الشدیدة او من الهواء المطیف بالبدن
او من شدة تسخین الشمس او تجمید الزمهریر الموجب لاحساس الحرارة
ایضا فی باطن او غیر ذلک مما لا یخلو عنها اهل الدنیا واهل السلامة
الاخرویة قد انقطعوا وتخلصوا بباطنهم عنها فلا جرم نجوا من
عرق امثال هذه الامور واهل الشقاوة لما تعلقوا بامثال هذه الامور
ظاهرا وباطنا ففی القیمة ایضا معذبون بها اشد العذاب

لكشف الغطاء وحدّة البصر وقوّة الحاجة الى الخلاص عن العذاب وامّا
الظلّ من يحموم فهو من ظلال الادخنة السّوداء تكن اليها وتستريح بها
اهل الدّنيا لفقرهم وحاجتهم الى ما يزيل عنهم اذى الحرّ واعتقادهم
لغلظ الجهل والنّقصان بانّ السّكون عندها راحة للنّفس وانتفاع
لها وعدم تفطّنهم بانّ جميع لذّات الدّنيا آلام ومصيبات للنّفس
وانّما تضطرّ النّفوس الى ارتكابها لانسداد طريق النّجاة وانغلاق ابواب
الخلاص عليها عن عذاب جهنّم الطّبيعة ودواعي تأثيرها وتحليلها
ما دامت محبوسة في سجنها مقيّدة بايدى سدنتها في جحيمها وزقّومها
ويحتمل ان يراد من اليحموم السّماء الدّنيا لانّها من حقيقة الدّنيا كما في
قوله تعالى وهي دخان وكلّ دخان فهو في ذاته اسود وعند التراكم يظهر
سواده ويشتدّ وان لم يظهر عند التلطف وطبيعة الجسم المطلق
الّذى هو ظلّ ذى ثلث شعب لا ظليل ولا يغنى من اللّهب او هذه
الارض المظلمة ولفظة من امّا للبيان او للتّبعيض او النسبة فيراد
من الظلّ امّا نفس هذه الاجسام او حرورة او ما يتبعه كالبدن
ونحوه فانّ البدن ايضا يسكن اليه النّفس وهو جزء من الارض وحاصل
من الطبيعة الارضية المظلمة وروى انّ اليحموم جبل في جهنّم يستغيث
اهل النار الى ظلّه انتهى كلامه **الباب الرابع**

في اصناف اللّذات والآلام واهليهما اعلم انّ اللّذة في الآخرة
امّا عقليّة او حسّيّة وامّا الخياليّة فيرجع الى الحسيّة ويتحد به كما
بيّنّاه فالعقليّة كالالتذاذ بالعلوم والمعارف والانس بالله عزّ وجلّ
والتقرّب بحضرته وهي انّما تكون للسّابقين المقرّبين في جنّات النّعيم
ثلّة من الاوّلين وقليل من الآخرين على حسب مراتبهم ويرفع الله
الّذين آمنوا والّذين اوتوا العلم درجات فهي اعلى اللّذات وانهاها
روى في الكافي باسناده عن الصّادق عليه السّلام انّه قال لو يعلم
النّاس ما في فضل معرفة الله تعالى ما مدّوا اعينهم الى ما متّع به الاعداء
من زهرة الحيوة الدّنيا ونعيمها وكانت دنياهم اقلّ عندهم ممّا يطئونه
بارجلهم ولتنعّموا بمعرفة الله تعالى وتلذّذوا بها تلذّذ من لم يزل في روضات
الجنان مع اولياء الله انّ معرفة الله تعالى انس من كلّ وحشة و
صاحب من كلّ وحدة ونور من كلّ ظلمة وقوّة من كلّ ضعف و
شفاء من كلّ سقم ثمّ قال قد كان قبلكم قوم يقتلون ويحرقون
وينشرون بالمناشير ويضيق عليهم الارض برحبها فما يردّهم عمّا هم
عليه شئ ممّا هم فيه من غير ترة وتروا من فعل ذلك بهم ولا اذى
بما نقموا منهم الّا ان يؤمنوا بالله العزيز الحميد فاسئلوا ربّكم درجاتهم
واصبروا على نوايب دهركم تدركوا سعيهم وقال بعض العلماء لو علم

الملوك ما نحن فيه علم لجاربونا بالسيوف وللآخرة اكبر
درجات واكبر تفضيلا وذلك لان المعرفة في هذه الدنيا بذر
المشاهدة في الآخرة واللذة الكاملة موقوفة على المشاهدة لان الوجود
لذيذ وكماله الذ فالمعارف التي هي مقتضى طباع القوة العاقلة من العلم
بالله وملائكته وكتبه ورسله اذا كانت مشاهدة للنفس لكانت لها
لذة لا يدرك الوصف كنهها ولهذا قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم
لا عيش الا عيش الآخرة والموجودات متفاوتة في العالم العقلي والسعادات
متفاضلة بحسبها واليه اشار امير المؤمنين صلوات الله عليه بقوله
درجات متفاضلات ومنازل متفاوتات لا ينقطع نعيمها ولا
يظعن مقيمها ولا يهرم خالدها ولا ييأس ساكنها واما اللذة الحسية
فكالالتذاذ بالطعام والشراب والنكاح والاصوات الطيبة
ونغمات الرخيمة وهي لذة المتوسطين من اصحاب اليمين ثلة من
الاولين وثلة من الآخرين وقد يكون انواع منها للسابقين
المقربين كما قال عز وجل على سرر موضونة متكئين عليها متقابلين
يطوف عليهم ولدان مخلدون الى قوله جزاء بما كانوا يعملون وهذا
يدل على ان ذلك جزاء اعمالهم دون علومهم واعتقاداتهم وتشبه
ان لا يكون لهم كثير التذاذ بها بل ولا التفات كما يشعر به قوله تعالى

يطوف عليهم لان قرة عيونهم انما هي في الجنة العالية واما الآلام
فهي ايضا قسمان عقلية وحسية قال استادنا عفي عنه العقل وان
لم يتألم حيث لا حظ له من الشقاء وليس من دار الشقاء الا ان من
اشتاق اليه وحرم الوصول يسمى المه عقليا وان لم يبلغ مرتبة العقل
مشاكلة للذة العقلية ومقابلة لها اذ الالم يرجع في الحقيقة الى
العدم كما تبين في محله والعدم انما يعرف ويمتاز بالوجود فالعقلي
من الالم يكون للجاحدين للحق والمنكرين للعلوم والكاسبين لانفسهم
شوقا الى الكمالات العقلية في الدنيا ثم التاركين الجهد في كسبها ففقدت
منهم القوة الهيولانية وحصلت لهم فعلية الشيطنة والاعوجاج
ورسخت في اوهامهم العقايد الباطلة دون الناقصين بحسب
الغريزة عن ادراك المراتب العالية فان شقاوة هؤلاء غير مؤلمة
لعدم معرفتهم بالكمال ولا شوقهم اليه فهي بمنزلة الموت او الزمانة
في الاعضاء من غير شعور بوله وكلاهما مشتركان في عدم الانجبار
في الآخرة الا ان البلاهة ادنى الى الخلاص من فطانة بتراء فعذاب
الناقصين بالذوات عظيم من دون الم واليهم الاشارة بقوله
ان الذين كفروا سواء عليهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا يؤمنون
ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى ابصارهم غشاوة ولهم عذاب عظيم

وعذاب الجاحدين والمنافقين اليم واليهم الاشارة بقوله ومن
الناس من يقول امنا بالله وباليوم الآخر وما هم بمؤمنين يخادعون
الله والذين آمنوا وما يخدعون الا انفسهم وما يشعرون في
قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا ولهم عذاب اليم بما كانوا يكسبون
وهذا الالم العقلي الكائن عن المضادات للحق هو بازاء اللذة و
الراحة الكائنة عن مقابلاتها وكما ان تلك اجل من كل احساس
بامر ملايم فكذلك هذه اشد من كل احساس بمنافر حتى من تفريق
اتصال بالنار او تجميد بالزمهرير او قطع بالمناشير او سقطة من
شاهق او نحو ذلك اعاذنا الله واخواننا المؤمنين من ذلك واما
الالم الحسي فهو لمن غلبت عليه الهيآت البدنية من المعاصي الحسية
كالفسوق والمظالم والاخلاق المذمومة كالحرص والحسد والبخل
الى غير ذلك فانها بعينها تصير حيات وعقارب محسوسة كما
عرفت فان هذه الهيآت الانقيادية قبيحة مولمة لجوهر النفس
مضادة لحقيقتها لان حقيقتها تستدعي ان يكون لها هيئة
استعلائية قهرية عن البدن وقواه الشهوية والغضبية
فاذا انقهرت عنها وانقادت وخدمت اياها في تحصيل مآربها
الدنية كان ذلك موجب شقاوتها وتالمها وحسرتها

الا ان اقبالها على البدن وشواغله ينسيها عن امر عاقبتها
وسكر الطبيعة يشغلها عن الاحساس بفضيحتها فاذا زال
العائق وارتفع الحجاب وكشف الغطاء بموت البدن تصورت
تلك الهيئات بالصور القبيحة المولمة التي تناسبها في تلك النشاة
كما قال عز وجل سيطوقون ما بخلوا به يوم القيمة وقد بينا ذلك في
الباب الثاني ولكن لما كانت هذه الهيآت غريبة عن جوهر النفس
وكذا ما يلزمها فلا يبعد ان يزول في مدة من الدهر متفاوتة حسب
تفاوت العوايق في رسوخها وضعفها وكثرتها وقلتها ان شاء الله
فيخرج من النار من في قلبه مثقال ذرة من الايمان فمن يعمل مثقال
ذرة خيرا يره ومن يعمل مثقال ذرة شرا يره ان الله لا يغفر ان يشرك
به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء وفي اعتقادات ابن بابويه ره
روي انه لا يصيب احد من اهل التوحيد الم في النار وانما يصيبهم
الآلام عند الخروج منها فتكون تلك الآلام جزاء بما كسبت ايديهم
وما الله بظلام للعبيد وباسناده عن ابن عباس قال قال النبي صلى الله
عليه وآله وسلم والذي بعثني بالحق بشيرا لا يعذب الله بالنار موحدا
ابدا وان اهل التوحيد ليشفعون فيشفعون **فصل**
قال الفاضل كمال الدين بن ميثم البحراني ره في شرح نهج البلاغة

عند قوله عليه السّلام درجات متفاضلة اعلم انّ الذّ ثمار الجنّة
هي المعارف الالهيّة والنّظر الى وجه الله ذي الجلال والاكرام والسّعداء
في الوصول الى هذه الثّمرة على مراتب متفاوتة فالاولى مرتبة من اُوتي
الكمال في حدس القوّة النظريّة حتّى استغنى عن معلّم بشريّ راسًا
واوتي مع ذلك ثبات القوّة المفكّرة واستقامتها وهي منقادة تحت
قلم العقل فلم يلتفت الى العالم المحسوس بما فيه حتّى يشاهد العالم
المعقول بما فيه من الاحوال ويستثبتها في اليقظة فيصير العالم و
ما يجري فيه متمثّلا في نفسه فيكون لقوّته النفسانيّة ان يؤثّر في عالم
الطّبيعة حتّى ينتهي الى درجة النّفوس السّماويّة وتلك هي النّفوس القدسيّة
اولات المعارج وهم السّابقون السّابقون اولئك المقرّبون وهم
افضل نوع البشر واحقّه باعلى درجات السّعادة في الجنّة المرتبة الثانية
مرتبة من له الامران الاوّلان دون الثالث اعني التاثير في عالم
الطّبيعة وهذه مرتبة اصحاب اليمين وتحتها مراتب فاحدها
مرتبة من له استعداد الطّبيعي لاستكمال قوّته النظريّة دون العمليّة
الثانية مرتبة من اكتسب ذلك الاستكمال في قوّته النظريّة اكتسابا تكليفيا
دون تهيّؤ طبيعي ولا حصّة له في امر القوّة العمليّة الثالثة مرتبة
من ليس له تهيّؤ طبيعي ولا اكتساب تكليفي في القوّة النظريّة ولذلك

التهيّؤ في قوّته العمليّة الرابعة مرتبة من له تكلّف في اصلاح
الاخلاق واكتساب الملكات الفاضلة دون تهيّؤ طبيعي لذلك
واذا عرفت ذلك فاعلم انّ للمقرّبين البالغين في الملكات الشريفة
لذّات عظيمة في الجنّة قد فازوا بنعيم الابد والسّرور الدائم في حضرة
جلال ربّ العالمين في مقعد صدق عند مليك مقتدر غير محجوبين
عن لذّاتهم لهم فيها ما تشتهي الانفس وتلذّ الاعين وهم فيها خالدون كما
قال عليه السّلام لا يظعن مقيمها جُردٌ عن عوارض الابدان وشوايب
الموادّ مُردٌ عن مزاحمة القوى المتغالبة المتجاذبة المؤدّية الى الهرم
والموت مكحّلين بالانوار السّاطعة ينظرون الى ربّهم بوجوههم
المفارقة وامّا اصحاب اليمين فسلام لك من اصحاب اليمين ولهم
لذّات دون الوصول الى رتبة السّابقين وقد يخالط لذّات هؤلاء
شوب من لذّات المقرّبين كما اشير اليه في التنزيل الالهي في وصف
شراب الابرار ومزاجه من تسنيم عينا يشرب بها المقرّبون ولكلّ من
المراتب المذكورة كمال يخصّه ودرجة من السّعادة في الجنّة تخصّه كما قال
هم درجات عند الله وقال لهم غرف من فوقها غرف تجري من تحتها
الانهار **فصل** وقال المحقّق طاب ثراه في رسالة الفارسيّة
كساني كه درين عالم در معرض سلوك راه آخرت اند سه طائفه اند

وکنتم ازواجا ثلثة فاصحاب المیمنة ما اصحاب المیمنة واصحاب
المشامة ما اصحاب المشامة والسابقون السابقون اولئك المقربون
همچنین فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد بالخیرات سابقون اهل
وحدت اند از راه سلوك منزه بر خود مقتصد هم سالکان ایشان اند
ولا تعد عیناك عنهم در حق ایشان است ان گروهی که ان حضروا
لم یعرفوا وان غابوا لم یفتقدوا اهل یمین نیکان عالمند وعاملان اند
وایشان را مراتب بسیار است بحسب درجات بهشت ودر ثواب
متفاوت اند ولکل درجات مما عملوا واهل شمال بدان عالمند
وعاملاند ومراتب نیز دارند بحسب مراتب دوزخ اما در عذاب متساوی اند
ولکل ضعف ولکن لا تعلمون وهمچنین انهم یومئذ فی العذاب مشترکون
وهر سه طائفه را گذر بر دوزخ است وان منکم الا واردها اما
السابقون فیمرون علی الصراط کالبرق الخاطف ایشان را از دوزخ گزندی
نیست جزناها وهی خامدة سخن یکی از ائمه علیه السلم بجواب آنکه پرسید که آ
شما را گذر بر دوزخ باشد واهل یمین را از دوزخ نجات دهند
واهل شمال را در آنجا بگذارند ثم ننجی الذین اتقوا ونذر الظالمین فیها
جثیا سابقان واهل یمین بهشت روند اما کمال اهل یمین بهشت
بود وکمال بهشت بسابقون ان الجنة اشوق الی سلمان من سلمان

الی الجنة

الی الجنة ایشان را بهشت التفاتی نبود لم یدخلوها وهم یطمعون واین ایشان
اهل اعرافند وعلی الاعراف رجال یعرفون کلا بسیماهم ایشان را همه
حالها مساوی باشد لکیلا تاسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما اتاکم وصف
حال ایشانست اهل شمال اهل تضادند باحوال متضاده که درین عالم
متقابل است مانند هستی ونیستی ومرگ وزندگانی وعلم وجهل و
قدرت وعجز ولذت والم وسعادت وشقاوت زیرا که بخود بازمانده اند
واز خود بخود خلاص نتوان یافت کلما نضجت جلودهم بدلناهم جلودا
غیرها لیذوقوا العذاب الالیم لاجرم همیشه میان دو طرف سموم وزمهریر
دوزخ مترددند گاه باین معذبند وگاه بآن فلهم من فوقهم ظلل
من النار ومن تحتهم ظلل چون بر بنیاد ربقه طاعت که اول مرتبه آن
از مراتب ایمان نیامده وزمام اختیار بدست خود گرفته بآخر محجوب
مانده اند کلما ارادوا ان یخرجوا منها من غم اعیدوا فیها واهل یمین اهل
تربیتند وهمیشه در سلوك باشند تا کمالی ودرجه بالای درجه حاصل
کنند لهم غرف من فوقها غرف از عذاب اهل تضاد خلاص یافته اند لا خوف
علیهم ولا هم یحزنون الحزن علی ما فات والخوف علی ما لم یأت چون بینا
محجوب بوده اند وما کان لمؤمن ولا مؤمنة اذا قضی الله ورسوله امرا
ان یکون لهم الخیرة من امرهم با خریت مختار مطلق شده اند لهم فیها ما یشاؤن

تا بحکم عدل هر یکی را از جبر واختیار نصیبی باشد پس اگر این طایفه را
یکی اند وطرف تضاد وملابستی باشد تضاد نه تضاد حقیقی باشد
وایشان بآن معاقب نباشند بلکه مثاب باشند وآن مانند حرارت
وبرودت وزنجبیل وکافور ویسقون فیها کاسا کان مزاجها زنجبیلا
همچنانکه منازعت اهل بهشت منازعت مجازی باشد یتنازعون
فیها کاسا لا لغو فیها ولا تاثیم لا جرم ونزعنا ما فی صدورهم من غل
اخوانا علی سرر متقابلین اما مخاصمت اهل تضاد مخاصمت حقیقی
باشد وان ذلک لحق تخاصم اهل النار لا جرم کلما دخلت امة لعنت
اختها پس حرارت وبرودت که متضاد اند هر دو طرف سبب عذاب
قومی اند چنانکه اهل دوزخ گاه یکطرف سبب راحت قومی اند وآن
بردا وسلاما است بر اهل یقین ودیگر طرف که نار است سبب
عذاب دیگر کسانی است که مقابل ایشان باشند الظانین بالله ظن
السوء وگاه هر دو طرف سبب راحت قومی باشد چنانکه در زنجبیل
وکافور گفتیم وهمچنین نار گاهی عذاب قومی باشد مانند آن نار که
شخصی از قسیم الجنة والنار علیه السلام التماس کرد وگفت یا قسیم الجنة
والنار اجعلنی من اصحاب النار را او بخندید وفرمود جعلتک وبعد
از آن با دیگر حاضران گفت میخواهد که اهل قیامت باشد ونیستی هم

اضافت نیستی قهر که قیامت خاص وعام را باشد من احب ان یموت
اثره ونیستی عنف که اهل دوزخ را باشد لا تبقی ولا تذر

فصل

وقال الفاضل العارف قطب الدین بن محیی الدین الحرقانی الکوشکناری
فی مکاتبته بهذه العبارة بدانکه مؤمنان دو گروه اند محققان واصل
که اهل قلب اند وسالکان صادق که اهل سمع اند قوله تعالی ان فی ذلک
لذکری لمن کان له قلب او القی السمع وهو شهید طایفه اول را مقربات
سابقون وعباد الله ومقربون اگرچه تسمیهٔ ایشان بسابقین از روی
اتصاف است بمحبت برای آنکه محبت گرم است وگرمی مقتضی غلیانست
وحرکت ومبادرت وچشمه که خدای عز وجل برای ایشان بپاداش
این دو صفت آماده فرموده زنجبیل نام دارد برای آنکه زنجبیل بطبیعت
گرم است پس مشاکل حال وملایم مذاق ایشانست وسلسبیل نیز گویند
از برای سلاست وسرعت انحدار اینجا آنکه زنجبیل اشارت بمبداء
باشد که حرارت است سلسبیل بغایت حرکت که سلاست است
وتسمیهٔ ایشان بعباد الله از روی اتصاف ایشانست برضا برای آنکه
رضا وترک فضولی وظیفهٔ بندگی وافتادگی است ولا سیما آنجا که
ایشانرا بعباد خصوصا که مضافست برحمن ملقب کرد ووصف ایشان
بارضائی که منشأ است برلین وسکون فرمود قوله تعالی وعباد الرحمن

یمشون علی الارض هوناً و اذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاماً و چشمه
که برای ایشان بپاداش آن آماده کرده کافور نام دارد برای آنکه رضا
بارد است و مقتضای سکون و طمانینت برعکس محبت چه محبت
ارادت است و اراده متوجه تحصیل مفقود پس حار است و متحرک و رضا
قناعت است و قناعت اکتفا است بموجود پس بارد است و ساکن
محبت روی به پیش دارد جهت ازدیاد و لهذا گفته اند محبت همیشه
متعلق بمعدوم است و اگر متعلق او موجود باشد باز تعلق آن
بدوام آنست که معدوم است و رضا روی بموجود دارد جهت اعتداد
پس متعلق او موجود و حاصل است و چون اهل رضا بارد و ساکنند
ملایم مذاق ایشان کافور است که در غایت برودت است و کسی سؤال کند
که عادت اینست که محرور را چیزهای بارد دهند و مبرود را چیزهای
حار برای آنکه این دو حرارت و برودت غیر غریزیست که بضد خواهند
که با حد غریزت آید اما حرارت و برودت غریزی را امداد بمثل باید کرد
لهذا اهل گرمسیر را خرما گوارا آید و چیزها حار و حرارت اهل محبت
و برودت اهل رضا کیفیت غریزیست که هرچند افزاید اتقان بنیه
و قوت حیات بهتر بار آورد چنانکه آب هرچند سردتر باشد ادخل
باشد در حفظ صورت مائی و آتش هرچند گرمتر باشد ادخل باشد

درحفظ

درحفظ صورت ناری بلی چنانچه اولیای خدا را حرارت محبت
و برودت رضا و تسلیم باشد اعدای خدا را حرارت شهوت و
برودت کسالت و جمود فترت باشد و این حرارت نه غریزی
صالحه است روح را بلکه اعراضی فاسد است لیکن حکم عدل جواد
برای توفیه مقتضیات همه چیز بمقتضای قوله نوله ما تولی برای امداد
آن حمیم و غساق آماده کرده بجای زنجبیل و کافور که قل من کان
فی الضلالة فلیمدد له الرحمن مدا و چون حرارت جهنم منضم شود بحرارت
شهوت او را نی افزونی بخشد افزونی که پیوسته در وجود افزاید و
مرضش ترقی کند الی ابد الآباد و همچنین برودت غساق با برودت
کسالت و جمود فلن نزیدکم الا عذابا و چون آن حرارت و برودت
نه غریزی صالحه هرچند اشتداد یابد وهن در بنیه افزاید و ضعف
در حیات که یاتیه الموت من کل مکان رجعنا الی تمام الکلام
و تسمیهٔ ایشان بمقربین فطریه نصیبی است که ایشان راست از قرب
باستوای ذات بیرون از سکون صفات و التفات بجهات و تقید
بسکون و حرکات و این اشرف القاب ایشان است و چشمه که
بپاداش ایشان یعنی جهت ایشان آماده شده تسنیم نام دارد که مشتق است
از سنام ذروه کوه و کوهان شتر است و این چشمه ایست که از اعلی

مقامی میزاید انجا که ملتقی اطراف و مستولی اعرافست از کیفیات
متضاده بیرون نه بطبع گرم است تا زنجبیل باشد و نه سرد تا کافور
و شریفتر از آن چشمه در بهشت نیست و از زیر عرش زاید و از هوا بمقامات
اهل بهشت آید و چون طرف هر کس رسد باز ایستد و این عیون مذکوره
همه بجهت خواص باشد که اهل قلوب و اصحاب یقین اند و ایشان ازرا
صرف آشامند اما عامهٔ مومنان که اهل سمع اند استطاعت آن نداشته
باشند که صرف صرف کنند اما بجهت علاقهٔ القاء سمع و تلقی خطاب
الهی آنرا با اهل دلت ثابت است چیزی از آن با شراب ایشان می‌آمیزند
چنانکه در قرآن فرموده ان الابرار یشربون من کاس کان مزاجها
کافورا عینا یشرب بها عباد الله و فرموده و یسقون فیها کاسا کان
مزاجها زنجبیلا عینا فیها تسمی سلسبیلا و فرموده که ان الابرار لفی نعیم
تا انجا که مزاجها من تسنیم عینا یشرب بها المقربون در مقامات
اهل سمع را که عامهٔ مخلصانند تسمیه ابرار فرموده اگر چه در مقام
تطبیق ابرار بازاء عباد الله واقع شده و اصحاب میمنه بازاء سابقین
و اصحاب یمین بازاء مقربین و ههنا اسرار یعرفها اولوا الالباب

قد تمت الرساله بعون الله و حسن توفیقه فی شهر ربیع الاول
١١٢٦
من شهور سنه ست و عشرین و مائه و الف

علی ید العبد الجانی
محمد علی بن [illegible]
عفی عنهما

رسالة ميزان القيمة

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي رفع السماء ووضع الميزان الا تطغوا في الميزان واقيموا
الوزن بالقسط ولا تخسروا الميزان والصلوة والسلام على الموازين
القسط ليوم القيمة وهداة الناس الى صراط الاستقامة اعني مهابط
الوحي ومعادن النبوة والرسالة والامامة **اما بعد** فيقول محمد بن
مرتضى المدعو بمحسن عفي عنه هذا ما الهمت به في تحقيق ميزان يوم القيمة
على منهج القسط وطريق الاستقامة باقتباس من نور العقل وهدى الاخبار
ووزن له بميزان الاحاديث والاخبار من غير تاويل لالفاظ الشرع على غير
بصيرة ولا جمود عليها بيد قصيرة بل بتطبيق بين العقل والنقل اللذين كل
منهما ابدا لصاحبه مطابق ويشهد له انه لصادق فان اصبت فمن الله
ربي وان اخطات فمن نفسي والله المستعان وسميته ميزان القيمة
ورتبته على ستة ابواب لسر يظهر في آخر الكتاب الاول في نقل ما ورد
في الميزان من الآيات والاخبار الثاني فيما قال فيه المفسرون والنظار
الثالث في تمهيد مقدمات لا بد منها في بيان الغرض الرابع في بيان التحقيق
الذي هو الغرض الخامس في تطبيق هذا التحقيق على الآيات والاخبار والاقوال
السادس في شرح بعض الاخبار المتعلقة بهذا المقال **الباب الاول**

في نقل ما ورد في الميزان من الآيات والاخبار قال الله عز وجل في سورة الاعراف
والوزن يومئذ الحق فمن ثقلت موازينه فاولئك هم المفلحون ومن خفت
موازينه فاولئك الذين خسروا انفسهم في جهنم خالدون وقال جل
جلاله في سورة الانبياء ونضع الموازين القسط ليوم القيمة فلا تظلم
نفس شيئا وان كان مثقال حبة من خردل اتينا بها وكفى بنا حاسبين
وقال جل ذكره في سورة الرحمن والسماء رفعها ووضع الميزان الا تطغوا
في الميزان واقيموا الوزن بالقسط ولا تخسروا الميزان وقال عز اسمه
في سورة القارعة فاما من ثقلت موازينه فهو في عيشة راضية واما
من خفت موازينه فامه هاوية وروى العامة في اخبارهم انه ينصب
ميزان له لسان وكفتان يوم القيمة توزن به اعمال العباد خيرها و
شرها قال ابن عباس اما المؤمن فعمله في احسن صورة فيوضع في
كفة الميزان فتثقل حسناته على سيئاته فذلك قوله تعالى فمن ثقلت
موازينه فاولئك هم المفلحون الناجون وعن ابن عباس ايضا انه
قال عمود الميزان ما بين المشرق والمغرب وكفة الميزان كاطباق الدنيا
في طولها وعرضها واحدى الكفتين عن يمين العرش وهي كفة الحسنات
والاخرى عن يسار العرش وهي كفة السيئات في يوم كان مقداره
خمسين الف سنة وعن عبد الله بن سلام ان ميزان رب العالمين

ينصب للجن والانس يستقبل به العرش احدى كفتى الميزان على الجنة والاخرى
على جهنم ولو وضعت السموات والارض فى احديهما لوسعهن وجبرئيل
عليه السلام آخذ بعموده ينظر الى لسانه وسئل النبى صلى الله عليه وآله وسلم
عما يوزن يوم القيمة فقال الصحف وفى بعض الآثار ان الميزان هو كلمة
لا اله الا الله ومن طريق الخاصة ما رواه شيخنا الصدوق رحمه الله باسناده
عن هشام بن سالم قال سالت اباعبدالله عليه السلام عن قول الله عز وجل
ونضع الموازين القسط ليوم القيمة فلا تظلم نفس شيئا قال هم الانبياء
والاوصياء عليهم السلام وفى رواية اخرى عنهم عليهم السلام نحن الموازين
القسط وروى محمد بن الحسن الصفار فى بصاير الدرجات باسناده عن
الصادق عليه السلام انه سئل عن قول الله عز وجل وان هذا صراط على
مستقيم فاتبعوه قال هو والله على هو والله الصراط والميزان هذا ما
وصل الينا من الاخبار والآثار فى هذا الباب وشدة اختلافها كما ترى
ولكنا بعون الله سبحانه وتوفيقه نأتى بتحقيق يجمع بينها بحيث تتلايم
كلها ويزيل عنها التناقض ان شاء الله تعالى **الباب الثانى** فيما قال
فيه المفسرون والنظار قال قوم منهم ان الميزان والكفتين والعمود
واللسان كلها محمولة على ظواهرها من غير تاويل ولهم فى كيفية الوزن
قولان احدهما ان اعمال المؤمن تتصور بصورة حسنة واعمال الكافر بصورة

قبيحة فيوزن تلك الصور كما ذكره ابن عباس والثانى ان الوزن
يعود الى الصحف التى تكون فيها اعمال العباد مكتوبة كما فى الحديث النبوى
واليه ذهب اكثر المفسرين وقال الآخرون ان المراد من الميزان هو
العدل والقضاء وهو قول مجاهد والضحاك والاعمش واليه ذهب كثير
من المتاخرين قالوا حمل لفظ الوزن على هذا المعنى جايز فى اللغة ولان
العدل فى الاخذ والاعطاء لا يظهر الا بالكيل والوزن فى الدنيا فلم يبعد
جعل الوزن كناية عن العدل ويقال هذا الكلام فى وزن هذا و
فى وزانه اى يعادله ويساويه مع انه ليس هناك وزن فى الحقيقة
قالوا اذا ثبت هذا وجب ان يكون المراد من الآية هذا المعنى فقط
والدليل عليه ان الميزان انما يراد ليتوصل به الى معرفة مقدار الشئ
ومقادير الثواب والعقاب لا يمكن اظهارها بالميزان لان اعمال العباد
اعراض وهى قد فنيت وعدمت ووزن المعدوم محال وايضا فبتقدير
بقائها كان وزنها محالا واما قولهم الموزون صحايف الاعمال او
صورة مخلوقة على حسب مقادير الاعمال فنقول ان المكلف اما ان
يكون مقرا بان الله حكيم او لا يكون مقرا بذلك فان كان مقرا بذلك
فح كفاه حكم الله تعالى بمقادير الثواب والعقاب فى علمه بانه عدل
وصواب وان لم يكن مقرا بذلك لم يعرف من رجحان كفة الحسنات

على كفة السيئات او بالعكس حصول الرجحان لاحتمال انه تعالى اظهر الرجحان
لا على سبيل العدل والانصاف فثبت ان هذا الوزن لا فائدة فيه
البتة واجاب الاولون وقالوا ان جميع المكلفين يعلمون يوم القيمة
انه منزه عن الظلم والجور والفائدة في وضع ذلك الميزان انه ان ظهر
ذلك الرجحان في طرف الحسنات ازداد فرحه وسروره بسبب ظهور فضله
وكمال درجته لاهل القيمة وان كان بالضد من ذلك ازداد غمه وحزنه
وخوفه وفضيحته يوم القيمة قيل ومن الفوايد ان يتبين فضل الله
سبحانه عند العفو وعدله عند العقاب ثم اختلفوا في كيفية ذلك الرجحان
فبعضهم قال يظهر هناك نور في رجحان الحسنات وظلمة في رجحان
السيئات وآخرون قالوا بل يظهر رجحان في الكفة وهل الميزان واحد
او متعدد قولان قال الامام الرازي الاظهر اثبات موازين في يوم القيمة
لا ميزان واحد والدليل عليه قوله تعالى ونضع الموازين القسط ليوم
القيمة وقال عز وجل فمن ثقلت موازينه وعلى هذا فلا يبعد ان يكون
لافعال القلوب ميزان ولافعال الجوارح ميزان وقال الزجاج انما جمع
الله الموازين في قوله فمن ثقلت لوجهين الاول ان العرب قد تضع
لفظ الجمع على الواحد والثاني ان الموازين هنا جمع موزون لا جمع ميزان
واراد بالموازين الاعمال الموزونة قال الامام الرازي ولقايل ان يقول

ان هذين الوجهين لا يوجبان العدول عن ظاهر اللفظ وذلك انما
يصار اليه عند تعذر حمل الكلام على ظاهره ولا مانع ههنا منه فوجب
اجراء اللفظ على الحقيقة فكما لم يمتنع اثبات ميزان له لسان وكفتان كذلك
لا يمتنع اثبات موازين بهذه الصفة فما الموجب لتركه والمصير الى التاويل
وقال ايضا ان قوله تعالى ومن خفت موازينه يدل على ان الناس يوم
القيمة فريقان منهم من يرجح حسناته على سيئاته ومنهم من يرجح سيئاته
على حسناته واما القسم الثالث وهو الذي تساوى حسناته سيئاته و
تعادلها فليس بموجود هذا ما وصل الينا من الاقوال في هذا الباب
وستعرف ان شاء الله صوابها من خطائها وان كلا منها حق من وجه
وان الآيات والاخبار محمولة على ظواهرها من غير تاويل **الباب الثالث**
في تمهيد مقدمات لا بد منها في بيان المطلوب وهي اربعة **الاولى**
وهي مما استفدناه من بعض العلماء ان تعلم ان لكل معنى من المعاني
حقيقة وروحا وله صورة وقالب وقد يتعدد الصور والقوالب
لحقيقة واحدة وانما وضعت الالفاظ للحقايق والارواح ولوجودها
في القوالب تستعمل الالفاظ فيها على الحقيقة لاتحاد ما بينهما مثلا لفظ
القلم انما وضع لآلة نقش الصور في الالواح من دون ان يعتبر
فيها كونها من قصب او حديد او غير ذلك بل ولا ان يكون جسما

ولا كون النقش محسوسًا او معقولًا ولا كون اللوح من قرطاس
او خشب بل مجرد كونه منقوشا فيه وهذا حقيقة اللوح وحده فان
كان في الوجود شيء يتسطر بواسطته نقش العلوم في الواح القلوب
فأحرى به ان يكون هو القلم فان الله علم بالقلم علم الانسان
ما لم يعلم بل هو القلم الحقيقي حيث وجد فيه روح القلم وحقيقته
وحده ومعناه من دون ان يكون معه ما هو خارج عنه فكذلك
نقول في الميزان فانه موضوع لمعيار يُعرف به المقادير وهذا معنى
واحد هو حقيقته وروحه وله قوالب مختلفة وصور شتى ذوات
الات وادوات في الاكثر بعضها جسماني وبعضها روحاني مثل
ما يوزن به الاجرام والاثقال كذي الكفتين والقبان وما يجري
مجراهما وما يوزن به المواقيت والارتفاعات كالاسطرلاب
وما يوزن به الدوائر والقسي كالفرجار وما يوزن به الاعمدة كالشاقول
وما يوزن به الخطوط كالمسطر وما يوزن به الشعر كالعروض وما
يوزن به الافكار كالمنطق وما يوزن به بعض المدركات كالحس
والخيال وما يوزن به العلوم والاعمال كما يوضع ليوم القيمة
وهو الذي غرضنا ان نعلم انه من اي جنس هو وعلى اي نحو وما يوزن
به الكل وهو العقل الكامل الى غير ذلك من الموازين وبالجملة ميزان

كل شيء يكون من جنسه ولفظ الميزان حقيقة في كل منها باعتبار حده
وحقيقته الموجودة فيه وعلى هذا القياس كل لفظ ومعنى وانت
اذا اهتديت الى الارواح صرت روحانيا وفتحت لك ابواب الملكوت
واهلت لمرافقة الملأ الاعلى وحسن اولئك رفيقا **الثانية** ان تعلم
ان صور اكثر الموازين يكون مشتملة على خمسة اشياء وان كان تغاير
بعضها مع بعض بالاعتبار المعيار والموزون والكفتان والعمود وذلك
لان كل وزن لا بد فيه من اصل معلوم القدر يوزن به الشيء هو
روح الميزان باعتبار قدره وفرع يوزن بذلك الاصل ليعلم قدره
وكل منهما ان لم يكن قيامه بنفسه في الوزن بل يفتقر الى شيء يحمله
فذلك الشيء الحامل له يسمى كفة الميزان كائنا ما كان ومن اي جنس
كان وعلى اي نحو كان جوهرا كان او عرضا لعدم توقف تحقق هذا
المعنى المعتبر فيه اعني حمله لما يوزن على خصوصية جنس او شكل او جوهر
او عرض او غير ذلك واحد الشيئين يسمى معيارا والآخر موزونا وان امكن
قيامه بنفسه ولم يفتقر الى حامل يحمله فهو كفة من وجه ومعيار او موزون
من وجه آخر ولا بد من شيء خامس به يرتبط احدى الكفتين او الموزونين
الى الآخر ويسمى ذلك عمود الميزان كائنا ما كان وعلى اي شكل كان كما عرفته
في الكفة بعينه وقد يكون في وسط العمود شيء به تعلق الميزان يسمى بالعلاقة

وشيء آخر فيه كاللسان به يعرف التعادل او الرجحان ويسمى لسان
الميزان وهو ليس بضروري لامكان تعرف ذلك باستواء نفس
العمود وميله او باستواء الكفتين وميلهما الا انه من المتممات
والمكملات واستعمال هذه الالفاظ على الحقيقة مادامت هذه
المعاني باقية وان تبدلت موادها وحواملها وهذه الامور في صور
موازين الاجرام والاثقال ذوات الكفتين ظاهرة محسوسة ممتاز
بعضها من بعض ولهذا اكثر اطلاق لفظ الميزان في العرف العام ينصرف
اليه وهي المتبادرة منه عند الاطلاق لظهور اركانه فيها وعدم
ظهورها في ساير الموازين وان لم ينفك اكثرها عن اكثرها فان
الفرجار مثلا اذا فتح الحد لترقيم دايرة على بعد مخصوص فان البعد
بين راسي حديدتيه القايم بالهواء هو بمنزلة الاصل والمعيار والهواء
الذي يقوم به ذلك البعد بمنزلة احدى الكفتين والبعد بين المركز
والمحيط القايم بسطح القرطاس مثلا هو بمنزلة الفرع المراد وزنه
وسطح القرطاس الذي به يقوم ذلك البعد هو بمنزلة الكفة الاخرى
اونقول التغاير بين الكفتين والموزونين في مثله اعتباري و
حديدتا الفرجار بمنزلة العمود وقس على هذا ساير الموازين **الثالثة**
ان تعلم ان كل ما يدركه الانسان بحواسه يرتفع منه اثر الى روحه

ويجتمع في صحيفة ذاته وخزانة مدركاته وكذلك كل مثقال ذرة من خير
او شر يعمله يرى اثره مكتوبا ثمة ولاسيما ما رسخت بسببه الهيئات
وتاكدت به الصفات وصار خلقا وملكة فالافاعيل المتكررة والاعتقادات
الراسخة في النفوس هي بمنزلة النقوش الكتابية في الالواح كما قال الله تعالى
اولئك كتب في قلوبهم الايمان وهذه الالواح النفسية يقال لها
صحايف الاعمال وهو كتاب منطو اليوم عن مشاهدة الابصار وانما
ينكشف بالموت عند كشف الغطاء كما قال الله عز وجل واذا الصحف نشرت
وقال تعالى وكل انسان الزمناه طايره في عنقه ونخرج له يوم القيمة كتابا
يلقاه منشورا وقال تعالى هذا كتابنا ينطق عليكم بالحق انا كنا نستنسخ
ما كنتم تعملون وقال جل ذكره لقد كنت في غفلة من هذا فكشفنا عنك
غطائك فبصرك اليوم حديد وقال سبحانه اليوم نختم على افواههم و
تكلمنا ايديهم وتشهد ارجلهم بما كانوا يكسبون وقال عز وجل قالوا لجلودهم
لم شهدتم علينا قالوا انطقنا الله الذي انطق كل شيء وهو خلقكم
اول مرة واليه ترجعون وما كنتم تستترون ان يشهد عليكم
سمعكم ولا ابصاركم ولا جلودكم ولكن ظننتم ان الله لا يعلم كثيرا
مما تعملون والسر في ذلك ان لكل خلق وهيئة ظهورا خاصا
في كل موطن ونشأة وكل انسان يحشر على صورة تناسب اخلاقه

واعماله كما قال عز وجل ونحشرهم يوم القيمة على وجوههم عمياً
وبكماً وصماً فتلك الصور تدل على تلك الاخلاق والاعمال وتشهد
عليها صريحاً بحيث لا مجال للانكار والاعتذار كما قال الله عز وجل
هذا يوم لا ينطقون ولا يؤذن لهم فيعتذرون الرابعة ان تعلم
ان العرش وهو جملة ما خلق الله سبحانه من وجه كما ورد عن الصادق
عليه السلام له جهتان جهة يمين وهو عالم الغيب والملكوت
مقام الروحانيين والارواح واليه اشار مولانا الصادق عليه السلم
حيث قال ان الله خلق العقل وهو اول خلق من الروحانيين عن
يمين العرش من نوره الحديث وجهة شمال وهو عالم الشهادة والملك
محل الجرمانيين والاشباح واليه اشار عليه السلام حيث قال
ثم خلق الجهل من البحر الاجاج ظلمانيا الحديث والاولى هي دار الحيوة
والنور ومعدن الادراك والسرور وموضع السعادة والغناء
ومحل المقامة والبقاء التي لا يمس اهلها فيها نصب ولا يمسهم فيها
لغوب فيها ما تشتهي الانفس وتلذ الاعين وفيها ما لا عين رات
ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب بشر وبالجملة هي مظهر الجنة التي
وعد المتقون والثانية هي دار الموت والظلمة ومعدن الجهل
والغمة وموضع الشقاوة والفقر والفناء ومحل التغير والزوال

والانقضاء اقرب دار الى سخط الله وابعدها من رضوان الله
حفت بالشهوات وتحببت بالعاجلة وراقت بالقليل وتحلت
بالآمال وتزينت بالغرور لا تدوم حبرتها ولا تؤمن فجعتها
غرارة ضرارة حائلة زائلة نافدة بائدة اكالة غوالة لا تعدو
اذا تناهت الى امنية اهل الرضا والرغبة بها ان يكون كما قال
الله تعالى كماء انزلناه من السماء فاختلط به نبات الارض فاصبح هشيماً
تذروه الرياح وبالجملة هي مظهر النار التي اعدت للكافرين ولكل منهما
اصحاب واهل فاصحاب اليمين ما اصحاب اليمين في سدر مخضود
وطلح منضود وظل ممدود وماء مسكوب وفاكهة كثيرة
لا مقطوعة ولا ممنوعة واصحاب الشمال ما اصحاب الشمال في سموم
وحميم وظل من يحموم لا بارد ولا كريم واصحاب اليمين هم السعداء
ومعلوماتهم امور قدسية واعمالهم باقيات صالحات فاذا كان
يوم القيمة تؤتى كتبهم بايمانهم من جهة عليين ان كتاب الابرار
لفي عليين وما ادريك ما عليون كتاب مرقوم يشهده المقربون
وذلك لان ارواحهم من جنس الالواح العالية والصحف المكرمة
المرفوعة المطهرة بايدي سفرة كرام بررة كما قال مولانا الصادق عليه السلم
ان الله عز وجل خلق النبيين من طينة عليين قلوبهم وابدانهم وخلق قلوب

روى في بصائر الدرجات باسناده عن
نضر بن قابوس قال سالت ابا عبد الله
عليه السلم عن قول الله وطلح منضود وظل ممدود
وماء مسكوب وفاكهة كثيرة لا مقطوعة
ولا ممنوعة قال يا نضر ليس حيث
يذهب الناس انما هو العالم وما يخرج منه
فما قل ترك ... منه ...

المؤمنين من تلك الطينة وجعل خلق ابدان المؤمنين من دون ذلك
واصحاب الشمال هم الاشقياء ومعلوماتهم خيالات فاسدة واوهام
جرمية واعمالهم فانية خبيثة فاذا كان يوم القيمة تؤتى كتبهم
بشمائلهم من جهة سجين ان كتاب الفجار لفي سجين وما ادريك
ما سجين كتاب مرقوم ويل يومئذ للمكذبين وذلك لان ارواحهم
من جنس الالواح السفلية بايدي ملائكة غلاظ شداد كما قال مولانا
الصادق عليه السلام وخلق الكفار من سجين قلوبهم وابدانهم وفي
رواية اخرى عنه عليه السلام قال ان الله تعالى خلقنا من اعلى عليين وخلق
قلوب شيعتنا مما خلقنا منه وخلق ابدانهم من دون ذلك وقلوبهم
تهوي الينا لانها خلقت مما خلقنا ثم تلا هذه الآية ان كتاب الابرار
لفي عليين وما ادريك ما عليون كتاب مرقوم يشهده المقربون وخلق
عدونا من سجين وخلق قلوب شيعتهم مما خلقهم منه وابدانهم من دون
ذلك فقلوبهم تهوي اليهم لانها خلقت مما خلقوا منه ثم تلا هذه
الآية ان كتاب الفجار لفي سجين وما ادريك ما سجين كتاب مرقوم
ويل يومئذ للمكذبين والاشقياء وان كانوا ينتقلون بعد الموت
الى نشاة من جنس تلك النشاة خلقت بتبعيتها بالعرض الا انهم
يحملون معهم من الدنيا مما لا يمكن انفكاكهم عنه ما يتاذون به ويتعذبون

بمجاورته من سموم وحميم وظل من يحموم ومن حيات وعقارب ذوات
لدغ وسموم ومن ذهب وفضة كنزوها في دار الدنيا ولم ينفقوها
في سبيل الله واشربوا في قلوبهم محبتها فتكوى بها هناك جباههم و
جنوبهم وظهورهم هذا ما كنزتم لانفسكم فذوقوا ما كنتم تكنزون و
من آلهة يعبدونها من دون الله من حجر او خشب او حيوان او غيرها
مما يعتقدون فيه انه ينفعهم وهو يضرهم اذ يقال لهم انكم وما
تعبدون من دون الله حصب جهنم وبالجملة المرء مع من احب
ولو ان احدكم احب حجرا لحشر معه فمحبوب الاشقياء لما كان من
متاع الدنيا الذي لا حقيقة له ولا اصل بل هو متاع الغرور فاذا
كان يوم الحاقة وبرزت حقائق الامور كسد متاعهم وصار لاشيئا
محضا فيتألمون بذلك ويتمنون الرجوع الى الدنيا التي هي وطنهم
المألوف لانهم من اهلها وليسوا من اهل النشاة الباقية لعدم شوقهم
اليها ولا تعلقهم بها بل انما تعلقهم وركونهم وشوقهم بهذه النشاة
الارذل الادنى لانهم رضوا بالحيوة الدنيا واطمأنوا بها فاذا فارقوها
عذبوا بفراقها في نار جهنم اعمالهم التي احاطت بهم وهذا بخلاف السعداء
فانهم وان كانوا في النشاة الفانية بابدانهم ولكنهم ليسوا من اهلها
لعدم تعلقهم بها ولا ركونهم اليها بل انما شوقهم وحنينهم الى النشاة

الاخرى ولهذا نُعّموا بالوصول اليها ومفارقة هذا الادنى ومن
هنا ورد في الحديث الدنيا سجن المؤمن وجنة الكافر وتصديق
هذا ما قال امير المؤمنين عليه السلام في وصف الزهاد كانوا قوما
من اهل الدنيا وليسوا من اهلها فكانوا فيها كمن ليس فيها عملوا
فيها بما يبصرون وبادروا فيها ما يحذرون تقلب ابدانهم بين
ظهراني اهل الآخرة يرون اهل الدنيا يعظمون موت اجسادهم
وهم اشد اعظاما لموت قلوب احيائهم وقال عليه السلام في حديث القبر
في ولي الله وانه ليعرف غاسله ويناشد حامله ان يعجله وفي عدو الله
وانه ليعرف غاسله ويناشد حملته ان يحبسوه وكل ما ادركه السعداء
من العلوم الحقة والاحكام الصادقة فهو انما يفيض عليهم من تلك
النشاة الباقية وكذا كل ما الهموه من الخيرات والباقيات الصالحات
وآثارها تكتب في نفوسهم الطيبة التي جاءت منها وتصير اليها وكل
ما ادركه الاشقياء من الخيالات والاوهام والاكاذيب والحيل
فهو انما يلقى عليهم من هذه النشاة الفانية وكذا كل ما وسوسوه من
الشرور والقبائح وآثارها تكتب في نفوسهم الخبيثة الجرمية التي
جاءت منها واثاقلت الى الارض واخلدت اليها وليكن هذا عندك
محفوظا **الباب الرابع** في بيان التحقيق الذي هو الغرض من وضع

الكتاب

الكتاب فنقول ان ميزان يوم القيمة اعني ما يوزن به العلوم والاعمال
فيعرف قدرها ويميز صوابها من خطائها وصحيحها من فاسدها
هو بعينه نفس العقايد الحقة والاعمال الصالحة من وجه واهلهما
الهادون اليهما من وجه آخر وان كان الوجهان يرجعان الى امر
واحد عند التحقيق بناء على ما عرفته في المقدمة الثالثة من انتقاش
النفوس بآثار العلوم والاعمال وعلى الوجه الاول قيل الميزان هو كلمة
لا اله الا الله فانها الفاصلة بين الاسلام والكفر والمايزة بين اهل
الجنة والنار ولهذا ورد في الحديث من قال لا اله دخل الجنة واما ما ورد في
فيه انها خفيفة على اللسان ثقيلة في الميزان اي في صورتها التي تكون
مع الآلات فلانها في كونها ميزانا اي معيارا اذ التغاير الاعتباري بين
المعيار والموزون كاف في مثله وعلى هذا الوجه ايضا ورد عن اهل
البيت عليهم السلام الصلوة ميزان من وفى استوفى هذا في الاعمال
وذاك في العلوم وقس عليهما ساير العقايد والاعمال وعلى الوجه الثاني
ورد عنهم عليهم السلام ان الموازين القسط هم الانبياء والاوصياء عليهم السلام
وان امير المؤمنين عليه السلام هو الميزان وذلك لان ارتفاع قدر
العباد وقبول اعمالهم انما هو بقدر ايمانهم بالانبياء والاوصياء عليهم السلام
واتباعهم اياهم في اقوالهم وافعالهم واخلاقهم والاقتفاء لآثارهم

والاستنان بسنتهم فالمقبول الراجح الثقيل من الاعمال ما وافق اعمالهم
والمرضي الحسن الجميل من الاخلاق والاقوال ما طابق اخلاقهم واقوالهم
والحق الصايب السديد من الاعتقادات ما أخذ منهم والمردود منها
ما خالف ذلك وكلما قرب من ذلك قرب من القبول وكلما بعد بعد
فميزان كل امة هو نبي تلك الامة ووصي نبيها على هذا الوجه ومربيها
على الوجه الاول وميزان ساير الانبياء والاوصياء هو نبينا صلى الله
عليه وآله وسلم اذ هو الشهيد عليهم كما ورد في الآيات والاخبار قال
الله عز وجل فكيف اذا جئنا من كل امة بشهيد وجئنا بك على هؤلاء
شهيدا وقال سبحانه وكذلك جعلناكم امة وسطا لتكونوا شهداء
على الناس ويكون الرسول عليكم شهيدا قال مولانا الباقر عليه السلام
في هذه الآية نحن الامة الوسط ونحن شهداء الله على خلقه وحججه
في ارضه ثم قال فرسول الله الشهيد علينا بما بلغنا عن الله ونحن الشهداء
على الناس فمن صدق يوم القيمة صدقناه ومن كذب كذبناه
ومثله قال مولانا الصادق عليه السلام وقال عليه السلام في الآية الاولى
انها نزلت في امة محمد خاصة في كل قرن منهم امام شاهد عليهم
ومحمد صلى الله عليه وآله وسلم شاهد علينا ولما كان الناس سواهم
انما يكلفون في العلم والعمل بقدر وسعهم وطاقتهم على اختلاف

طبقاتهم

طبقاتهم في ذلك كما قيل ان الطرق الى الله بعدد انفاس الخلايق فميزان
كل احد على الوجه الاول هو ما كلف به اذا اتى به على وجهه فلكل احد
ميزان يخصه بهذا الاعتبار ولهذا ورد في قوله سبحانه ونضع الموازين
القسط بلفظ الجمع ثم اذا قيست الى العلوم والاعمال بحسب افرادها
واشخاصها على فنونها وتكثرها كما اشير اليه في كلمة التوحيد والصلوة
تكثرت بحسب تكثر الاعتقادات والاعمال بالاضافة الى شخص واحد
ايضا واليه الاشارة بقوله عز وجل فمن ثقلت موازينه ومن خفت موازينه
ولما كانت العقايد والاعمال كلها قائمة بالنفس الانسانية وهي بعينها
هي الكفة من وجه وهي المعيار او الموزون من وجه آخر لانا اذا جعلنا
الميزان عبارة عن العقايد والاعمال فالنفس الحاملة لها بمنزلة الكفة وعليه
قيل ان كفة ميزان كل احد بقدر عمله وان جعلناه عبارة عن الهادين
اليهما فالنفس بمنزلة المعيار او الموزون وعليه ورد في الحديث ان الموزون
هو الصحف وقد يكون الكفة ما يحملها ويحيط بها وهي النشأة الآخرة
فاحدى الكفتين من وجه هي النفس الكاملة التامة من نبي او وصي
نبي او غيرهما ممن له الحالة التي لا تسع قدرة النفس الموزونة به فوق
تلك الحالة ومن وجه آخر حامل تلك النفس والمحيط بها من عالم الغيب
وارض القدس والكفة الاخرى هي النفس التي يراد وزنها من المكلفين

من وجهٍ وحاملها من تلك النشأة من وجه آخر والعمود الذي يرتبط
احدهما بالآخر هو اتباع النفس الناقصة للكاملة واقتداؤها بها
واهتداؤها بهداها من وجهٍ والفيوضات الواردة على المكلف
من النشأة الباقية من وجهٍ آخر واللسان هو الملك الذي الهمها
للخير والصواب والعلم والحكمة والاخلاق الفاضلة والاعمال الصالحة
وكيفية الوزن أنْ يقابل كل واحد واحد من الاعمال والاخلاق
والعلوم بكل واحد واحد من مقابله او المجموع بالمجموع فيعرف خيرها
من شرها وعلى هذا فالموزون بالاصالة انما هو الحسنات دون
السيئات وانما يعرف قدر السيئات بالعرض ولهذا ورد الثقل
والخفة في الآيات بالاضافة الى الحسنات فقط دون السيئات
ويؤيده اقتصار ابن عباس رضي الله عنه في ذكر تصور الاعمال
بالصور الحسنة على حسنات المؤمن ووضعها في احدى الكفتين
وسكوته عن وضع السيئات في الكفة الاخرى وانها في صورة قبيحة
او خفيفة او غير ذلك وذلك لان الحسنات اذا رجحت على السيئات
لم يقبح صورة الاعمال بل يرى كلها حسنة لكون السيئات مغفورة
على هذا التقدير بل يبدل لها الله حسنات كما قال الله عز وجل في قوم
اولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات وعن الباقر عليه السلام اذا كان

يوم القيمة وحاسب الله عبده المؤمن اوقفه على ذنوبه ذنبا ذنبا
ثم غفرها له لا يطلع على ذلك ملكا مقربا ولا نبيا مرسلا وهو في رواية
انه قال ويستر عليه من ذنوبه ما يكره ان يوقفه عليها ثم قال ويقول
لسيئاته كوني حسنات قال وذلك قول الله تبارك وتعالى اولئك يبدل
الله سيئاتهم حسنات وكان الله غفورا رحيما ومما يدل على ذلك
ايضا ان الله تعالى قسم اهل الحساب على قسمين ثقيل الحسنات وخفيف
الحسنات ولم يذكر من يساوي حسناته سيئاته لان الحسنات لا
يوزن بالسيئات على هذا التقدير ومما يدل على هذا ما رواه في الكافي
باسناده عن محمد بن مسلم قال سمعت ابا جعفر عليه السلم يقول ان الله
ثقل الخير على اهل الدنيا كثقله في موازينهم يوم القيمة وان الله خفف
الشر على اهل الدنيا كخفته في موازينهم يوم القيمة وجه الدلالة ان
المستفاد من الحديث ان فعل الخير كما انه سبب ثقل كفة الخير ففعل
الشر هو سبب خفة كفة الخير لانهما ضدان بل كلما ان الخير كلما كان اعظم
كان كفته اثقل فالشر كلما كان اعظم كان كفة الخير اخف لا بمعنى
ان للشر ثقلا به يصير كفة الخير خفيفة اذ لا ثقل للشر اصلا بل هو
خفيف ابدا وانه لخفته يصير الخير خفيفا لا لثقله وعلى هذا فلا وجه
لموازنة احدهما بالآخر في كفتين متقابلتين بل ينبغي ان يكونا في كفة

هذه الرواية رواها الصدوق
في كتاب عيون اخبار الرضا عليه السلم عن
النبي صلى الله عليه وآله انه قال اذا كان يوم القيمة
تجلى الله لعبده المؤمن فيوقفه على ذنوبه
ذنبا ذنبا ثم يغفر الله له لا يطلع الله على ذلك
ملكا مقربا ولا نبيا مرسلا ويستر عليه
ما يكره ان يقف عليه احد ثم يقول لسيئاته
كوني حسنات قال الصدوق قال
مصنف هذا الكتاب ... قوله قال ...
... اظهر ... آية ... يعلم ان الله
... طيب ...

واحدة حتى تقابل ثقل الخير خفة الشر وينجبر احدهما بالاخرى تدبر
وسياتى فى آخر الباب ما يؤيد هذا الحديث ايضا هذا كله اذا نظرنا
الى ميزان يوم القيمة من جهة تعدده وتكثره كما يستفاد من الآيات
القرآنية واما اذا نظرنا اليه من جهة وحدته كما يظهر من كلامى ابن
عباس وابن سلام فبيانه ان جملة الخلايق المسماة بالعرش بمنزلة
ميزان عظيم له كفتان وسيعتان وعمود ولسان ولا يبعد ان
يتصور يوم القيمة للخلايق بهذه الصورة الميزانية ويترائى لهم
كذلك لما ثبت فى محله ان صور الاشياء تتبدل بتبدل النشآت
والمواطن فلكل شئ صورة فى نشاة غير صورته التى له فى النشاة الاخرى
فاحدى كفتيه عن يمين العرش اى عالم الغيب الذى هو نشاة الروحانيين
وهى كفة الحسنات وفيها كل ما يصعد من هذا العالم الى عالم الغيب من
الكلم الطيب والعمل الصالح والاقوال الصادقة والاخلاق الفاضلة
الى غير ذلك من الحسنات والباقيات الصالحات وبالجملة ما يتبع
الارواح الطيبة والكفة الاخرى عن يسار العرش اى عالم الشهادة
الذى هو نشاة الجسمانيين وهى كفة السيئات وفيها كل ما فى هذا
العالم من الاعمال الخبيثة الزايلة والادراكات الجزئية المتغيرة
من الحيل والاكاذيب والاوهام والخيالات الفاسدة وبالجملة ما

يلزم

يلزمه الارواح الخبيثة وعموده عبارة عن ارتباط احدى النشاتين
بالاخرى بافاضة الله الخيرات من هناك الى هنا وقبول القلوب المستعدة
لها اياها وصيرورتها من اهل تلك النشاة بسببها واللسان هو
محل نظر الملك الكبير الآخذ بالعمود الرابط بين العالمين المفيض للحيوة على
النشاتين وملهمهما العلوم والحكم كجبرئيل عليه السلام وكيفية
الوزن على هذا ان يقال ما للنفوس فى احدى الكفتين بما لهم فى الاخرى
فكل من غلبت عليه محبة النشاة الباقية ويكون اكثر ادراكاته واعماله
من اجناس تلك النشاة فكفة حسناته يكون ارجح واثقل فيكفر الله
بها سيآته ويبدل لها حسنات وكل من غلبت عليه شقوته فاخلد
الى الارض واتبع هواه ويكون اكثر ادراكاته واعماله ~~من اجناس تلك~~
~~النشاة فكفة حسناته يكون ارجح واثقل فيكفر الله بها سيآته ويبدلها~~
متاع الحيوة الدنيا فكفة سيآته يكون ارجح واثقل فان كان مؤمنا
ولم يتشفع ولم يتداركه الرحمة يعذب بقدر سيآته ثم يخرج الى الجنة
وان كان كافرا فقد حبط اعماله الخير كلها ولا يصعد الى تلك النشاة
منها شئ فلا وزن لحسناته اصلا وتنزيل الميزان على هذا المعنى
اقرب الى المشهور عند الجمهور من وقوع كل من كفتى الحسنات والسيئات
فى مقابلة الاخرى ووحدة الميزان الا ان المعنى الاول اولى وانسب

والى القرآن والحديث اقرب وان كان كلاهما صحيحاً حسناً فان قلت
بم يعرف قدر الاعمال وما معنى رجحانها وثقلها فاعلم ان لكل عمل
من الاعمال البدنية تاثيراً فى النفس فان كان من باب الحسنات والطاعات
كالصلوة والصيام والحج والزكوة والجهاد وغيرها فله تاثير فى تنوير النفس
وتخليصها من اسر الشهوات وتطهيرها من غواسق الماديات و
جذبها من الدنيا الى الاخرى ومن المنزل الادنى الى المحل الاعلى فلكل
عمل منها مقدار معين من التاثير فى التنوير والتهذيب واذا تضاعفت
وتكثرت الحسنات فبقدر تكثرها وتضاعفها يزداد مقدار التاثير
والتنوير وكذلك لكل عمل من الاعمال السيئة قدر معين من التاثير فى
اظلام جوهر النفس وتكثيفها وتكديرها وتعليقها بالدنيا وشهواتها
وتقييدها بسلاسلها واغلالها فاذا تضاعفت المعاصى والسيئات
ازدادت الظلمة والتكثيف شدة وقدراً وكل ذلك محجوب عن مشاهدة
الخلق فى الدنيا وعند قيام الساعة وارتفاع الحجب تنكشف لهم حقيقة
الامر فى ذلك ويصادف كل احد مقدار سعيه وعمله ويرى رجحان
احدى كفتى ميزانه وقوة مرتبة نور طاعته او ظلمة كفرانه قال
بعض العلماء من لم يخلص بقوة اليقين ونور الايمان والتوحيد عن
قيد الطبيعة واسر الدنيا فذاته مرهونة بعمله فهو بحسب مزاولة

الاعمال والافعال وثمراتها ونتائجها وتجاذبها للنفس الى شيء من الجانبين
بمنزلة ميزان ذى كفتين احدى كفتيه تميل الى الجانب الاسفل اعنى الجحيم
بقدر ما فيها من متاع الدنيا الفانية والاخرى تميل الى الجانب الاعلى ودار
النعيم بقدر ما فيها من متاع الآخرة ففى يوم العرض الاكبر اذا وقع التعارض
بين الكفتين والتجاذب الى الجنبتين فالحكم لله العلى الكبير على كل احد
فى ادخاله احدى الدارين دار النعيم ودار الجحيم بترجيح احدى كفتيه
قال واعلم ان كفة الحسنات فى جانب اليمين وهو جانب المشرق وكفة
السيئات فى جانب الشمال وهو جانب المغرب ثم لا يذهب عليك انه اذا
وقع الترجيح ونفذ الحكم وقضى الامر تصير الكفتان فى حكم واحدة فى المشرقية
والمغربية واليمينية والشمالية والجنانية والجهنمية لغلبة احديهما
على الاخرى بحيث يجعلها مقهورة مطموسة فاهل السعادة تصير كلتا يديهم
يمينية وكلتا يدى اهل الشمال تصير شمالية فافهم انتهى كلامه

الباب الخامس

فى تطبيق هذا التحقيق على الآيات والاخبار والاقوال فنقول اما تطبيقه
على الآية الاولى وهى قوله عز وجل والوزن يومئذ الحق فمن ثقلت موازينه الآية
فظاهر باعتبار تعدد الموازين فان من كان متابعته للنبى صلى الله عليه وآله
وسلم وشريعته اكثر من مخالفته لها فقد ثقلت موازينه فاولئك هم المفلحون
اذ يبدل الله سيئاتهم حسنات ومن كان بعكس ذلك فقد خفت موازينه

فاولئك الذين خسروا انفسهم لانهم كانوا يمكنهم تحصيل المتابعة
ولم يفعلوا حتى فاتهم ذلك واكثر المفسرين على ان الله تعالى اراد بذلك الكفار
لقوله سبحانه في جهنم خالدون وتمثل هذه الاية الاية الرابعة
وهي قوله تعالى فاما من ثقلت موازينه واما من خفت موازينه واما
الثانية وهي قوله عز وجل ونضع الموازين القسط فالتطبيق عليها
مصرح به في كلام اهل البيت عليهم السلام كما مر ذكره واما الثالثة
وهي قوله سبحانه ووضع الميزان الا تطغوا في الميزان فيحتمل كلا من الوجوه
التي ذكرناها وكذلك الحديث الاول وهو قوله صلى الله عليه وآله وسلم
ينصب ميزان له لسان وكفتان وكلام ابن عباس الاول وهو قوله
اما المؤمن فعمله في احسن صورة مع ادنى تكلف وعناية فيه على
تقدير التعدد ووجه حسن صورة اعمال المؤمن ظاهر لان الصور
تابعة للمعاني والحقايق وبالنيات وقد ورد تمثل الاعمال في اخبار كثيرة
وفي الحقيقة تلك الصور من توابع النفس واجزائها كما يظهر من الآيات و
الاخبار ويدل عليه البراهين والاعتبار واما ما في كلامه الثاني ان طول
عمود الميزان ما بين المشرق والمغرب فمبناه على وحدة الميزان وبيانه
ان النشاة الاخرة ليست في جهة ومكان من هذه النشاة بل هي محيطة
بها احاطة الروح بالجسم كما ورد في الحديث ان الجنة اقرب الى احدكم

ورزاك

من شراك نعله والنار مثل ذلك فالعمود الرابط بين النشاتين انما يكون
بين المشرق والمغرب لعدم خروج شيء منهما عن هذين الحدين ونقول
ان المراد بالمشرق تلك النشاة الباقية وبالمغرب هذه النشاة الفانية
لطلوع انوار الفيض من تلك النشاة وغروبها في هذه ومما ذكر ظهر معنى
قوله كفة الميزان كاطباق الدنيا في طولها وعرضها واما تسميتها يمينا
وشمالا فلقوة احديهما وضعف الاخرى وقوله في يوم كان مقداره خمسين
الف سنة اي من ابتداء الدنيا الى انتهائها ولا يبعد ان يتصور تلك المدة
ويرا الى يوم القيمة كلها دفعة واحدة واما ما في كلام ابن سلام ان
احدى كفتي الميزان على الجنة واخرى على جهنم فمعناه ظاهر بعد ما عرفته
في المقدمة الرابعة وكذا قوله فلو وضعتا السموات والارض في
احديهما لوسعتهن فان احدى الكفتين عين السموات و
الارض والاخرى محيطة بها فهي ايضا يسعها بل هي اوسع منهما واما
نسبة الخفة العمود الى جبرئيل عليه السلام لانه العارف بمقادير العلوم
والاعمال فتقديرها لانه الواسطة في افاضة الخيرات وتبليغ
الالهامات واما الشرور فانما يعرف قدرها بالاضافة الى
الخيرات لانها انما تكون بتبعيتها وبالعرض فثبت ان جبرئيل
عليه السلام هو اعرف بميل اللسان واستوائه لانه مراعى منه

ومشهد بل هو اللسان القائم في وسط عمود الميزان بالحقيقة
واما الاخبار الباقية فقد ظهر وجه مطابقتها فيما اسلفناه فلا وجه
لاعادته واما وجه تخصيص امير المؤمنين عليه السلم بذلك في الحديث
الاخير فلانه الكامل في ذلك وبه تميز المؤمن عن المنافق والمحق
عن المبطل واهل الجنة عن النار كما ورد به كثير من الاخبار وروى
الشيخ الصدوق ره في علل الشرايع حديثا في هذا الباب لا بأس
بايراده لا سيما وهو مناسب للغرض الذي نحن بصدده رواه باسناده
عن المفضل بن عمر قال قلت لابي عبد الله جعفر بن محمد الصادق عليه السلم
بما صار علي بن ابي طالب قسيم الجنة والنار قال لان حبه ايمان
وبغضه كفر وانما خلقت الجنة لاهل الايمان وخلقت النار لاهل
الكفر فهو عليه السلام قسيم الجنة والنار لهذه العلة والجنة
لا يدخلها الا اهل محبته والنار لا يدخلها الا اهل بغضه قال
المفضل يا ابن رسول الله فالانبياء والاوصياء هل كانوا يحبونه
واعداؤهم يبغضونه قال قلت فكيف ذلك قال اما علمت ان
النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال يوم خيبر لاعطين الراية غدا
رجلا يحب الله ورسوله ويحبه الله ورسوله ما يرجع حتى يفتح
الله على يديه قلت بلى قال اما علمت ان رسول الله صلى الله عليه وآله

لما اوتي بالطاير المشوي قال اللهم ائتني باحب خلقك اليك
يأكل معي هذا الطاير وعنى به عليا عليه السلام قلت بلى قال
يجوز ان لا يحب انبياء الله ورسله واوصياؤهم عليهم السلم رجلا
يحبه الله ورسوله ويحب الله ورسوله فقلت لا قال فهل يجوز ان
يكون المؤمنون من اممهم لا يحبون حبيب الله وحبيب رسوله
وانبيائه عليهم السلام قلت لا قال فقد ثبت ان جميع انبياء الله و
رسله وجميع المؤمنين كانوا لعلي بن ابي طالب محبين وثبت ان
المخالفين لهم كانوا له ولجميع اهل محبته مبغضين قلت نعم قال
فلا يدخل الجنة الا من احبه من الاولين والآخرين فهو اذن قسيم
الجنة والنار قال المفضل بن عمر فقلت له يا ابن رسول الله فرجت
عني فرج الله عنك فزدني مما علمك الله فقال سل يا مفضل فقلت اسأل
يا ابن رسول الله فعلي بن ابي طالب يدخل محبه الجنة ومبغضه
النار او رضوان ومالك فقال يا مفضل اما علمت ان الله تبارك
وتعالى بعث رسوله صلى الله عليه وآله وسلم وهو روح الى الانبياء
عليهم السلم وهم ارواح قبل خلق الخلق بالفي عام قلت بلى قال
اما علمت انه دعاهم الى توحيد الله وطاعته واتباع امره ووعدهم
الجنة على ذلك واوعد من خالف ما اجابوا اليه وانكره النار قلت بلى

قال افليس النبي ضامنا لما وعد واوعد عن ربه عز وجل قلت بلى
قال اوليس علي بن ابي طالب خليفته وامام امته قلت بلى قال اوليس
رضوان ومالك من جملة الملائكة والمستغفرين لشيعته الناجين
بمحبته قلت بلى قال فعلي بن ابي طالب اذن قسيم الجنة والنار عن رسول
الله صلى الله عليه وآله وسلم ورضوان ومالك صادران عن امره
بامر الله تعالى يا مفضل خذ هذا فانه من مخزون العلم ومكنونه لا
تخرجه الا الى اهله وفي هذا الحديث فوائد جمة لا تذهب على اولي النهى
واما تطبيق التحقيق المذكور على الاقوال التي اصيب فيها والتنبيه على
خطأ غيره فبيانه ان من قال بحمل الالفاظ على ظواهرها فقد اصاب
لما بينا ان هذه الالفاظ انما وضعت للارواح والحقايق دون
خصوص المواد ولا شك ان الارواح والحقايق بما لها في الموازين
التي اثبتناها ومن قال ان المراد به العدل والقضاء فقد اصاب
من وجه واخطأ من وجه وانما اصاب مطلقا لو لم ينكر اصل
الميزان لعدم جواز العدول عن ظاهر اللفظ مع امكان حمله
على الحقيقة وقد بينا امكانه واما قوله ان الاعمال اعراض وقد
فنيت وعدمت فقد عرفت ما فيه وان آثارها تبقى في النفوس
وبها يحصل لها حسن وجمال او قبح ووبال واما ساير الاقوال

فقد ظهر احكامها مما اسلفناه فلا وجه لاعادته

الباب السادس في شرح بعض الاخبار المتعلقة بالوزن

روي عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم انه قال ليأتي العظيم السمين يوم القيمة
لا يزن عند الله جناح بعوضة وشرح ذلك ان المراد بالعظم والسمن
اما كثرة الاعمال الصالحة من غير علم واخلاص واما عظم القدر والمنزلة
عند الناس واما عظم الجثة وعلى التقادير فالسبب في عدم قدر هذا
ان الله سبحانه انما ينظر الى القلوب والنيات دون الاجساد
والصور فلا قدر لاحد عنده الا من اتاه بقلب سليم وانما تنفع طاعات
الجوارح اذا اثرت في القلب ونورته وكانت مع اخلاص النية والا
فلا فائدة فيها وذلك لان المقصود من خلق الناس اكتسابهم المعرفة
بالله والايمان وتعلم العلم والحكمة وتهذيبهم النفوس لا تسمينهم
الابدان وتحسينهم الوجوه وتحصيلهم الجاه والمنزلة في قلوب امثالهم
واشباههم واكتساب المعرفة وادآب الجوارح في الطاعات مع الاخلاص
يذيب البدن ويضعفه الا ترى الى اهل الآخرة والمتقين كيف
نحلت ابدانهم واصفرت وجوههم وغارت اعينهم كما وصفهم
امير المؤمنين عليه السلام في حديث همام والى اهل الدنيا البعيدين عن
على العلم والحكمة كيف نضرت وجوههم وسمنت ابدانهم وفرحت

انفسهم كما قال الله تعالى واذا رايتهم تعجبك اجسامهم وان يقولوا تسمع
لقولهم كانهم خشب مسندة ولهذا صار مدار النجاة على الايمان الذى هو
من فعل القلب وان عظمت الذنوب وكثر السيئات ومدار الهلاك
على الكفر والشرك اللذين من فعله ايضا وان كثرت طاعات الجوارح
كما قال الله تعالى ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك
لمن يشاء وقال جل جلاله وقدمنا الى ما عملوا من عمل فجعلناه هباء
منثورا وعن النبى صلى الله عليه وآله وسلم والذى بعثنى بالحق بشيرا
لا يعذب الله بالنار موحدا وان اهل التوحيد ليشفعون فيشفعون
ومن هذا القبيل قوله صلى الله عليه وآله وسلم حب على حسنة لا
تضر معه سيئة وبغضه سيئة لا ينفع معه حسنة وذلك لان
الحب والبغض من فعل القلب الذى هو الاصل فليعلم ان فعل
القلب انما ينفع ويثقل الميزان اذا رسخ فيه ونوره بحيث يسرى
الى الجوارح والاعضاء دون مجرد الخطور بالبال ووسوسة النفس
مع عدم العقد عليه قال بعض المحققين كل فعل يقتضى اطمينان النفس
فهو مما يثقل الميزان وكل ما يقتضى تحيرها واتباعها للاهواء المختلفة
فهو مما يخففه وروى عن مولانا الباقر عليه السلام انه قال من كان
ظاهره ارجح من باطنه خفف ميزانه وهذا قريب من الحديث الاول

يعنى من كان طاعاته الظاهرة اكثر من علمه وتقوى قلبه فقدر اعماله
خفيف عند الله سبحانه لعدم خلوه من نفاق ورياء وعن مولانا
الصادق عليه السلام انه قال اذا كان يوم القيمة جمع الله تعالى الناس
فى صعيد واحد ووضعت الموازين فيوزن دماء الشهداء مع مداد
العلماء فيرجح مداد العلماء على دماء الشهداء وشرح ذلك ان حصول
التشبه بالانبياء والاوصياء فى تعلم العلم والحكمة وتعليمها اكثر منه
فى الشهادة لان المقصود بالذات من بعثة الانبياء صلوات الله عليهم
انما هو تعليم العلم والحكمة وتزكية النفوس واما دفع الجاحدين والمعاندين
فمقصود بالعرض ووزن المداد مع الدماء مجاز لانهما ليسا فى كفتين متقابلتين
بل المداد انما يكون فى ميزان العالم والدم فى ميزان الشهيد ولو كان
صاحبهما واحدا فانما يكونان فى ميزانى عمليه لا ميزانه الواحد ولكن لما
كان معيارهما واحدا وانما يظهر بذلك المعيار الواحد حكم كل منهما ورجحان
احدهما على الآخر صح ان يقال يوزن احدهما مع الآخر ويقرب من هذا
ما روى عن النبى صلى الله عليه وآله وسلم انه قال يؤتى بالرجل ومعه
سبعة وسبعون وفى رواية تسعة وتسعون سجلا كل سجل مثل
مد البصر فيه خطاياه وذنوبه فيوضع فى كفة الميزان ويخرج له قرطاس
مثل انملة فيه شهادة ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله فيوضع

في الكفة الاخرى فيرجح بذلك على ذنوبه كلها فان الظاهر ان المراد
بالكفة الاخرى ليس الكفة المقابلة لكفة الاعمال كيف والعمل لا يوزن
بالاعتقاد بل المراد كفته الاخرى من ميزانه الآخر وانما يرجح الكفة
بذلك على ذنوبه كلها لانه لما رجح ميزان اعتقاده الذي هو الاصل
لاسيما التوحيد غفر الله له ذنوبه نعم اذا اعتبر وحدة الميزان و
وزن مجموع الحسنات مع مجموع السيئات امكن ان تتقابل هذه الكلمة
مع الذنوب فيصح جعلها في الكفة المقابلة للسيئات بهذا الاعتبار
قيل ان كل ذكر وعمل يدخل في الميزان الا لا اله الا الله لان كل عمل له
مقابل في عالم التضاد وليس للتوحيد مقابل الا الشرك ولا يجتمعان
في ميزان واحد اذ اليقين الدائم كما لا يجامع ضده لا يتعاقبان على
موضع واحد فليست الكلمة ما يقابلها ويعادلها في الكفة الاخرى
اقول هذا الكلام مبني على ان يوضع كل واحدة من الحسنات في مقابلة
نظيرها من السيئات في الوزن واما اذا وضع المجموع في مقابلة المجموع
او وضعت حسنات الامم في مقابلة حسنات الانبياء والاوصياء
كما حققناه فيمكن ان يوضع هذه الكلمة في الميزان في مقابلة الذنوب
التي ليست من نظيرها كما دل عليه حديث صاحب السجلات او
يوضع توحيد آحاد الامم في مقابلة توحيد نبيه وامامه فيعرف قدره

ويحكم له او عليه كيف لا ولو لم يوضع هذه الكلمة في الميزان لما صح
قوله صلى الله عليه وآله وسلم انها كلمة خفيفة على اللسان ثقيلة في الميزان
فتدبر وقد ظهر من تضاعيف ما سردنا عليك امكان محاسبة النفس
ووزن الاعمال والعلوم في هذه النشأة الدنياوية قبل الموت وان
ذلك لا يتوقف على مجيء القيمة لوصول معيار ذلك كله الينا من الانبياء
والاوصياء صلوات الله عليهم وتاكدها بالبراهين والآيات ولهذا
ورد في الحديث حاسبوا انفسكم قبل ان تحاسبوا وزنوها قبل
ان توزنوا **خاتمة** اعلم ان هذا الكتاب بمنزلة ميزان لوجهين
احدهما ان اكثر امور الآخرة يمكن ان يوزن به ويعرف معانيها بان يقاس
الى ما ذكرنا في الميزان فيحمل الالفاظ الواردة فيها على ارواحها وحقايقها
ويلغى خصوصيات المواد على طريقة ما بسطنا القول فيه فيجمع بذلك
بين الاخبار والاقوال المختلفة ولكن بشرط ان يوجد في ذلك شاهد
من اهل العصمة الراسخين في العلم كما وجد في الميزان والصراط
لئلا يؤدي الى الضلال الثاني ان الابواب الستة المذكورة فيه هي
بمنزلة الاركان الستة للميزان الكامل وذلك لان الباب الاول
المشتمل على الآيات والاخبار هو بمنزلة المعيار والباب الثاني
المشتمل على الاقوال التابعة للآيات والاخبار الخادمة لهما

هو بمنزلة كفة المعيار والباب الثالث المشتمل على المقدمات
التابعة للتحقيق الخادمة له هو بمنزلة كفة الموزون والباب الرابع
المشتمل على التحقيق هو بمنزلة الموزون والباب الخامس المشتمل على
التطبيق الرابط بين المعيار والموزون هو بمنزلة العمود والباب السادس
المشتمل على ما يؤيد التطبيق ويؤكده ويوضحه هو بمنزلة اللسان و
العلاقة وقد ظهر من هذا وجه ترتيبه على الابواب الستة ومن
الوجه الاول وجه تسميته بميزان القيمة وللتسمية وجه آخر
وهو تسمية ما يحقق الشئ ويعرفه باسم ذلك الشئ واذ اتينا
بما وعدنا فلنقبض عنان القلم ولنحمد الله ولي النعم ثقل الله موازيننا
بالخيرات وختم اعمالنا بالباقيات الصالحات بحق محمد وآله موازين
يوم القيمة والادلاء على محجة الاستقامة والحمد لله اولا وآخرا
وظاهرا وباطنا وفات بمعرفة ميزان القيمة في المسمى به محسن بن
مرتضى في شهر رجب المرجب من شهور سنة اربعين والف الهجرية
واتفق لنا ان يجعل عرف ميزان القيمة وهو من احسن ما يتفق والحمد لله
الى هنا كلام مصنفها ومؤلفها اسكنه الله اعلى درجات الجنة

كتبه العبد الضعيف الراجي رحمة ربه الغني
محمد علي بن محمد مهدي الاشرفي
ثقل الله ميزانه [illegible]
بمحمد وعترته المعصومين
[illegible] ١١٣٦

كتاب من لا يحضره التقويم المعروف بتغنية الانام

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي كوّر الليل على النهار وكوّر النهار على الليل
وجعلهما خلفة لمن اراد ان يذّكّر او اراد شكورا وسخّر الشمس
والقمر بامره وارسل رسوله بالهدى ودين الحق ليظهره على الدين
كله فجعله منصورا وصلّى عليه وامر عباده بالصلوة والتسليم
فنصلّي ونسلّم عليه وآله الذين سقاهم ربهم شرابا طهورا
امّا بعد فيقول راجي عفو ربه المهيمن محمد بن مرتضى
الملقّب بمحسن تجاوز الله عنه انّي لمّا رايت جمعا كثيرا من الكرام
وجمّا غفيرا من الاعلام فضلا عن غيرهم من العوام كانوا يرجعون
بملاحظة احوال الساعات في كثير من الخطب الجسام وعزيز
من المقاصد والمهام الى التقويم الذي دوّنه المنجّمون وهو
متعارف بين الانام ولا يعلمون بما ورد في هذا الباب عن
الائمّة المعصومين عليهم الصلوة والسلام من الاحاديث
المميّزة بين الجيّدة والرديّة من الساعات والايام مع علمهم
بانّ العمل بها اولى والاليق بالاهتمام وانّ احكام النجوم

ليست

ليست مستندة الى برهان تامّ بل عسى ان يدّعى فيها التجربة كما صرّح
بعض الاعلام وربّما يتخلّف عن الواقع فلا يحصل منها اطمينان تامّ
احببت تاليف رسالة صغيرة الحجم وجيزة النظم حسن النظام متضمّنة
على زبدة ما ورد من الاخبار في هذا المقام وخلاصة ما في التقويم
ممّا هو مجرّب واشير اليه في خبر عنهم عليهم السلام بوجه احسن ممّا
هو مرقوم فيه وطريق لا يتبدّل بتبدّل الاعوام فجمعتها مع قلّة
بضاعتي وتوزّع بالي سيّما في هذه الايام ونقلت اكثر الاحاديث
من كتب علمائنا رضوان الله عليهم والعهدة على اولئك الكرام و
اقلّها من اماكن متفرّقة غير معتمدة تعويلا بنقله على حديث من سمع
شيئا من الثواب المشهور بين الانام وبيّنت في الحواشي كل حديث
يحتاج الى البيان ليسهل تناوله على كل احد من الخواص والعوام وسمّيتها
في بادي النظر بكتاب من لا يحضره التقويم وبعد النظر التام بتغنية الانام
في معرفة الساعات والايام ورتّبتها على مقدّمة ومقالتين وخاتمة
ختم بها الكلام فطوبى لمن جعلها شعاره ودثاره على الدوام وفي كل
امر يرجع اليها ليكون على حسب المرام فمن ابصر فلنفسه ومن عمي فعليها
وعلى الله التوكّل وبه الاعتصام مقدّمة في بيان الاختلاف
الواقع في الايام والشهور والسنين عند اهل الشرع والروم والفرس

والمنجمين فنقول المشهور ان اليوم بليلته عند اهل الشرع من غروب
الشمس الى مثله لان الظلمة اصل والنور طار روى عمر بن يزيد
عن ابي عبد الله جعفر بن محمد الصادق عليهما السلام قال قلت له ان المغيرية
يزعمون ان هذا اليوم لليلة المستقبلة فقال كذبوا هذا اليوم لليلة
الماضية ثم اختلفوا في غروب الشمس فالمشهور بين علمائنا رحمهم الله
ان علامته ذهاب الحمرة المشرقية وقيل علامته استتار القرص و
الاعتبار بالحمرة والروايات فيه كالمتعارضة ولعل الثاني اقوى و
عند الروم والفرس من طلوع الشمس الى مثله لان النور وجودي
والظلمة عدمية وعند المنجمين من زوالها الى مثله لاختلاف المطالع
والمغارب بحسب اختلاف المساكن بالنسبة الى الآفاق دون انصاف
النهار لانها في جميع المساكن افق من آفاق خط الاستواء ولا اختلاف النهر
فيما بينها ويحتمل ان يكون المعتبر عند اهل الشرع ايضا ذلك كما يستفاد
مما رواه العياشي في تفسيره بالاسناد عن الاشعث بن حاتم قال كنت
بخراسان حيث اجتمع الرضا عليه السلام والفضل بن سهل والمأمون
في الايوان الحيري بمرو فوضعت المائدة فقال الرضا عليه السلام ان رجلا
من بني اسرائيل سألني بالمدينة فقال النهار خلق قبل ام الليل قال
فاداروا الكلام فلم يكن عندهم في ذلك شيء فقال الفضل للرضا عليه السلم

اخبرنا

اخبرنا بها اصلحك الله قال نعم من القرآن ام من الحساب قال له
الفضل من جهة الحساب قال قد علمت يا فضل ان طالع الدنيا السرطان
والكواكب في مواضع شرفها زحل في الميزان والمشتري في السرطان
والمريخ في الجدي والشمس في الحمل والزهرة في الحوت والعطارد
في السنبلة والقمر في الثور فذلك يدل على كينونة الشمس في الحمل في العاشر
من الطالع في وسط السماء فالنهار خلق قبل الليل وفي قول الله تعالى
لا الشمس ينبغي لها ان تدرك القمر ولا الليل سابق النهار اي قد سبقه
النهار انتهى ويؤيد ذلك ما ورد في الاخبار الصحيحة عنهم عليهم السلام
ان اول صلوة فرضها الله تعالى وصلاها رسول الله صلى الله عليه وآله
الظهر وهذا المذهب عندي اقرب فان قلت فما تقول في رواية
عمر بن يزيد قلت يحتمل ان يكون المشار اليه بهذا في قوله هذا اليوم
صدر النهار بمعنى النصف الاول منه وعلى هذا فلا منافاة والنهار
عند اهل الشرع من طلوع الفجر الثاني المستطيل الى غروب الشمس على
المشهور وفي رواية ان ما بين طلوع الفجر وطلوع الشمس ليس من النهار
ولا من الليل وعند غيرهم من طلوع الشمس الى غروبها كما هو الوضع
الطبيعي ولا يخفى زمان الليل على المذهبين واما الشهور والسنين
فعند اهل الشرع معتبرتان بالنسبة الى سير القمر فالشهر عندهم

هو زمان مفارقة القمر وضعاً مفروضاً مع الشمس الى ان يعود
الى ذلك الوضع وله فى كل وضع شكل وجعلوا المبدأ شكل الهلال
لانه مبدأ ساير الاشكال ولكونه بمنزلة الوجود بعد العدم والمولود
الخارج من الظلم ويختلف ذلك الزمان باختلاف مسيرات القمر
واختلاف المساكن فمن رؤية هلال الى آخر قد يكون ثلثين يوماً و
يكون تسعة وعشرين والسنة عندهم هى اثنا عشر شهراً من شهورهم
قال الله تعالى ان عدة الشهور عند الله اثنا عشر شهراً فى كتاب الله
اى فيما اثبته واوجبه فى حكمه ورآه حكمة وصواباً ويسمى سنة قمرية
وسنة هلالية ومبدأها اول المحرم الحرام وفى رواية اول رمضان
المبارك والاول هو المشهور وتاريخهم عليه يدور وروا عند غيرهم
وعدد ايام السنة ثلثمائة واربعة وخمسون كما رواه ابن بابويه رحمه الله
ان اباعبدالله عليه السلام سئل عن السنة كم يوماً هى قال ثلثمائة وستون
يوماً منها ستة ايام خلق الله عز وجل فيها الدنيا فطرحت من اصل السنة
فصارت السنة ثلثمائة واربعة وخمسون واما عند غيرهم فمعتبرات
الى سير الشمس فالشهر الحقيقى عندهم هو زمان حلول الشمس اول برج
من البروج الى حلولها اول برج آخر يتلوه ويختلف ذلك باختلاف
مكثها فيها فاكثره احد وثلثون يوماً واثنى عشر ساعة واقله تسعة وعشرون

يوماً وتسع ساعات لكنهم لم يعتبروا هذا الاختلاف بل المنجمون والفرس
اخذوا شهورهم كلها ثلثين يوماً والروم اخذوا احداً وثلثين لتشرين
الآخر ونيسان وحزيران وايلول فاخذوها ثلثين يوماً وشباط ثمانية
وعشرين ووجهه غير معلوم فالشهور عند الثلثة اصطلاحية والسنة
الحقيقية عندهم هى زمان مفارقة الشمس ان قيل لما كانت الشمس والقمر
اظهر الاجرام السماوية وكان تمام دور الشمس فى حدود سنة وتمام
دور القمر فى حدود شهر كان يجب فى كل تاريخ ان يكون سنونه شمسية
وشهوره قمرية فلم لم يفعل ذلك فاجيب بان اعتبار ذلك يستلزم ان
يكون الواقع من الشهور فى كل سنة اكثر من اثنى عشر واقل من ثلثة عشر
لكن العدة التى تقررت فى العقول وتلقتها الطباع السليمة بالقبول انما
هى اثنا عشر كما نطق بمصداق ذلك كلام رب العزة حيث يقول ان عدة
الشهور عند الله اثنا عشر شهراً فى كتاب الله واقول فى هذا الجواب نظر
لان شهور تاريخى الفرس والمنجمين ازيد من اثنا عشر واقل من ثلثة عشر
مع انهم لم يعتبروا الشهور القمرية فالمحذور وارد عليهم غير مندفع عنهم
والسنة الحقيقية عندهم هى زمان مفارقة الشمس اية نقطة فرضت
من فلك البروج الى ان تعود الى تلك النقطة بحركتها الخاصة التى هى من
المغرب الى المشرق وهى ثلثمائة وخمسة وستون يوما وخمس ساعات

وخمسون دقيقة واثنا عشر ثانية على رصد بطليموس وهذا الرصد هو
المعتبر عند المنجمين فيبقى بعد اخذ شهورهم الاثنى عشر خمسة ايام وكسر
يزيدون الخمسة فى آخر اسفندارماه ويسمّونها بالمسترقة ويجمعون
الكسور حتى يصير كل اربع سنين او خمس سنين يوماً فيكبسونه بعد الخمسة
فيصير المسترقة ستة فسنتهم حقيقية تقريباً ومبدأها اول فروردينماه
الجلالى وهو اليوم الذى تكون الشمس فى نصف نهار سابقه فى الحوت
ويسمّى بالنيروز السلطانى وهو النيروز المعتبر عند اهل الشرع على ما هو
مختار الشيخ الفاضل احمد بن فهد الحلّى طاب ثراه وتسمّى الشهور
بالجلالية والملكية لاجل انّ هذا التاريخ وضع فى عهد جلال الدين
ملكشاه وعلى رصد بعضهم ثلثمائة وخمسة وستّون يوماً وربع يوم
وهو المعتبر عند الفرس والروم فيبقى عند الفرس بعد اخذ الشهور
خمسة ايام وربع يوم ففى سالف الزمان كانوا يجمعون الارباع
حتى يصير فى كل مائة وعشرين سنة شهراً فيكبسونه عقيب احد شهورهم
على الترتيب ويسمّونه باسم ما يلحق فى آخره ويزيدون الخمسة فى آخر
ذلك الشهر ليكون هذه الزيادة علامة لما لحق آخر فلما انتهى النوبة
الى يزدجرد بن شهريار الذى كان آخر ملوكهم صار ذلك الشهر
متروكاً وقد كان نوبته يومئذ بلغت آبانماه فاستمر بعضهم زيادة

للخمسة فى آخره جرياً على عاداتهم وبعضهم يزيدها فى آخر اسفندارماه لانه
آخر الشهور وهو المشهور فسنة الفرس اصطلاحية لعدم اعتبارهم
الكسور وعند الروم يبقى بعد اخذ الشهور ربع يوم فيتركونه حتى يصير
فى كل اربع سنين يوماً فيكبسونه فى آخر شباط لانه اقل عدداً من ساير
الشهور فسنتهم حقيقية تقريباً ومبداها عندهم اول التشرين الاول
وهو فى هذا الاوان يكون فى اواسط كون الشمس فى الميزان وعند
الفرس اول فروردينماه القديم وهو فى هذا الاوان يكون فى اوايل نزول
الشمس العقرب والمشهور بين فقهاء العجم فى بلادهم انّ هذا اليوم
هو النيروز المعتبر عند اهل الشرع وهو مختار صاحب الانوار وقال
محمد بن ادريس رحمه الله والذى قد حققه بعض محصّلى اهل الحساب
وعلماء الهيئة واهل هذه الصنعة فى كتبه انّ يوم النيروز المعتبر يوم
العاشر من ايار فهذه ثلثة اقوال فى النيروز المعتبر فى الشرع
والاشتغال بتفاصيل الدلايل وما يرد عليها وتحقيق ما هو الحق فيه
يخرجنا عن الغرض من وضع الرسالة فلنعطف العنان الى ذكر المقالات
المقالة الاولى فى الاخبار المروية عن الائمة الاطهار سلام الله
عليهم وفيها مطلبان الاول فيما ورد فى احوال الايام بالنسبة الى
الحوايج الثانى فيما ورد فى احوال الحوايج بالنسبة الى الايام المطلب الاول

فیما ورد فی احوال الایام بالنسبة الی الحوایج فنقول ورد الاخبار
فی الایام من حیث کونها ای الایام من الاسابیع او الشهور العربیة
او الفارسیة واما من حیث کونها من الجلالیة والرومیة فلم اظفر
فیها بخبر عنهم علیهم السلم فههنا ثلثة فصول **الاول** فی ایام الشهور
الفارسیة وهی اما منحوسة ای لا یصلح الشیٔ سوی الامور الغیر المحتاجة
الی الاختیار والتی یتکرر فی کل اسبوع فلیل ونهار واما صالحة لبعض
الامور دون بعض فمما یهدی الی الاول ما قال المحقق الطوسی طاب ثراه
فی ترجمة قول جعفر بن محمد الصادق علیهما السلام منظوما وهو هذا
بقول جعفر صادق خلاصهٔ سادات ۱ ز ماه فارسیان هفت روز مذموم است ۱
نخست روز سیم باز پنجم وپس ازان ۱ چو روز سیزدهم روز شانزدهم شوم است ۱
دگر ز عشر سیم بیست ویک چه بیست چار ۱ وبیست وپنج که آن هم بنحس مرقوم است ۱
بجز عبادت کاری مکن درین ایام ۱ اگرچه نیک ویدت همه بزرق مقسوم است
ویؤید هذا ما ینسب الی امیر المومنین علیه السلام من ان الایام
المنحوسة من الشهر ما یقابل الحروف المعجمة من هذا البیت ۱ مُحِبُّكَ
تَرَعّا هَوَاكَ فَهَلْ ۱ تَعُودُ لَنَا لِی فَطَالَ اَمَلْ ۱ ومما یرشد الی الثانی
تتمة تلك الابیات المذکورة من قوله ۱ بماند بیست وسه روز خجسته
مختار ۱ که در عموم نتایج بخیر مختوم است ۱ ولیك چارم وهشتم

سفر مکن زنهار ۱ که خوف هلاك درین هر دو روز محکوم است ۱
بروز یازدهم پیش پادشاه مرو ۱ اگرچه سنك دلش بر تو نرم چون
موم است ۱ اگر چه نیز درین روز ناپسند آمد ۱ که ره مخوف وهوای
خلاص مسموم است ۱ مکن دوازدهم با کسی مناظره ۱ که در رخصومت
این روز صلح معدوم است ۱ ومنه الاحادیث الاربعة الطویلة
التی احدیها مرویة عن سلمان الفارسی رضی الله عنه والبواقی عن
الصادق علیه السلام ولما لم یکن بینها اختلاف الا بالزیادة والنقصان
الا نادرا اکتفینا بذکر واحدة منها واشرنا الی ما لیس فیها او یخالفها فی
محالها وهی ما رواه فی الدروع الواقیة من الصادق علیه السلم هکذا
الیوم الاول قال علیه السلام خلق فیه آدم وهو یوم مبارك محمود لطلب
الحوایج والدخول علی السلطان وطلب العلم والتزویج والسفر والبیع والشراء
واتخاذ الماشیة ومن هرب فیه او ضل قدر علیه الی ثمان لیالی والمریض
فیه یبرأ والمولود فیه یکون سمحا مرزوقا مبارکا علیه **الیوم الثانی**
قال علیه السلام خلقت حوا من آدم علیهما السلام یصلح للتزویج و
بناء المنازل وکتب العهود والسفر وطلب الحوایج والاختیارات
ومن مرض فیه اول النهار خف امره بخلاف آخره والمولود فیه یکون
صالحا للتربیة وفی روایة واتق فیه اعمال السلطان **الیوم الثالث**

انما نذکر ... سلمان ... الیوم ... الاربعة ... فی ... نسخه ...

التزویج حقیقة فی العقد مجاز فی الوطی ... بعض الفضلاء ...

قال عليه السلام يوم نحس مستمر فيه نُزع آدم وحوا لباسهما واُخرجا
من الجنة فاجعل شغلك صلاح امر منزلك ولا تخرج من دارك
ان امكنك واتق فيه السلطان والبيع والشراء وطلب الحوايج
والمعاملة والمشاركة والهارب فيه يوجد والمريض يجهد والمولود
فيه يكون مرزوقا طويل العمر **اليوم الرابع** قال عليه السلام يوم صالح
للزرع والصيد والبناء والتزويج واتخاذ الماشية ويكره فيه السفر
فمن سافر فيه خيف عليه القتل والسلب وبلاء يصيبه وفيه ولد هابيل
عليه السلام والمولود فيه يكون صالحا مباركا ما عاش ومن هرب فيه
عسر طلبه ولجا الى من يمنعه **اليوم الخامس** قال عليه السلام يوم نحس
مستمر وُلد فيه القابيل الشقي الملعون وفيه قتل اخاه وفيه دعا بالويل
على نفسه وهو اول من بكى في الارض فلا تعمل عملا ولا تخرج من منزلك
ومن حلف فيه كاذبا عجّل له الجزاء ومن ولد فيه صلحت حاله **اليوم السادس**
قال عليه السلام يوم صالح لقضاء الحاجة والتزويج والصيد ومن سافر
فيه في برّ او بحر رجع الى اهله بما يحبه جيد لشراء الماشية ومن ضل
فيه او ابق وجد ومن مرض فيه برأ ومن ولد فيه صلحت تربيته وسلمت
من الآفات **اليوم السابع** قال عليه السلام يوم صالح لجميع الامور
ومن بدأ فيه بالكتابة احكمها حذقا ومن بدأ فيه بعمارة او غرس حمدت

عاقبته ومن ولد فيه صلحت تربيته ووسع عليه رزقه **اليوم الثامن**
قال عليه السلام يوم صالح لكل حاجة من بيع او شراء ومن دخل على سلطان
قضيت حاجته ويكره فيه ركوب البحر والسفر في البر والخروج الى الحرب
ومن ولد فيه صلحت ولادته ومن هرب فيه لم يقدر عليه الا بتعب
ومن ضل فيه لم يرشد الا بجهد والمريض فيه يجهد **اليوم التاسع**
قال عليه السلام يوم خفيف صالح لكل امر تريده فابدأ فيه بالعمل واقرض
فيه وازرع واغرس ومن حارب فيه غلب ومن سافر فيه رُزق مالا
وراى خيرا ومن هرب فيه نجى ومن مرض فيه ثقل ومن ضل قُدر عليه
ومن ولد فيه صلحت ولادته ووفق في كل حالاته **اليوم العاشر** قال عليه السلام
ولد فيه نوح عليه السلام من وُلد فيه يكبر ويهرم ويرزق وهو يصلح
للبيع والشراء والسفر والضالة فيه توجد والهارب فيه يظفر به ويحبس
وينبغي للمريض فيه ان يوصي وفي رواية صالح لكل حاجة سوى الدخول على
السلطان ومن فر فيه من السلطان اخذ ومن مرض فيه برأ **اليوم**
الحادي عشر قال عليه السلام ولد فيه شيث عليه السلام صالح
لابتداء العمل والبيع والشراء والسفر ويجتنب فيه الدخول على السلطان
ومن هرب فيه رجع طائعا ومن مرض فيه يوشك ان يبرأ ومن ضل
فيه يوشك ان يسلم ومن ولد فيه طاب عيشه غير انه لا يموت حتى

يفتقر ويهرب من السلطان **اليوم الثاني عشر** قال عليه السلام يوم صالح
للتزويج وفتح الحوانيت والشركة وركوب البحار ويجتنب فيه الوساطة
بين الناس والمريض فيه يوشك ان يبرأ والمولود فيه يكون هين التربية
وفي رواية صالح مبارك فاطلبوا فيه حوائجكم واسعوا لها فانها تقضى **اليوم**
الثالث عشر قال عليه السلام يوم نحس فاتق فيه المنازعة ولقاء السلطان
وكل امر ولا تدهن فيه راسا ولا تحلق شعرا ومن ضل او هرب سلم ومن
مرض فيه اجهد والمولود فيه ذكر انه لا يعيش **اليوم الرابع عشر** قال
عليه السلام يوم صالح لكل شيء من ولد فيه يكون شوما ظلوما وهو
جيد لطلب العلم والبيع والشراء والسفر والاستقراض وركوب البحر
ومن هرب فيه اخذ ومن مرض فيه برأ ان شاء الله تعالى وفي رواية من
ولد فيه عمر طويلا ويكون معروفا بطلب العلم ويكثر ماله في آخر عمره
اليوم الخامس عشر قال عليه السلام يوم صالح لكل الامور الا من اراد
ان يستقرض او يقرض ومن مرض فيه برأ عاجلا ومن هرب فيه ظفر به
والمولود فيه يكون الثغ او اخرس **اليوم السادس عشر** قال عليه السلام
يوم نحس لا يصلح لشيء سوى الابنية ووضع الاساسات ومن سافر
فيه هلك ومن هرب فيه رجع ومن ضل سلم ومن مرض فيه براء
سريعا والمولود يكون مجنونا وان ولد قبل الزوال صلح حاله **اليوم السابع عشر**

اللثغة في اللسان ان يصير الراء
غينا او لاما والسين ثاء وقد
لثغ بالكسر يلثغ لثغا فهو الثغ
والمراة لثغاء ص

قال عليه السلام يوم متوسط واحذر فيه المنازعة والقرض والاستقراض
فمن اقرض فيه شيئا لم يرد اليه ومن استقرض لم يرده ومن ولد فيه
صلحت حاله وفي رواية يوم صاف مختار فاطلبوا ما شئتم وتزوجوا
وبيعوا واشتروا وازرعوا وابنوا وادخلوا على السلطان في حوائجكم
فانها تقضى وفي رواية اخرى يوم ثقيل لا يصلح لطلب الحاجة **اليوم الثامن عشر**
قال عليه السلام يوم صالح لكل شيء من بيع او شراء او زرع او سفر
ومن خاصم فيه عدوه ظفر به والقرض فيه يرد والمريض فيه يبرأ ومن ولد
فيه صلح حاله **اليوم التاسع عشر** قال عليه السلام يوم سعيد ولد فيه
اسحاق وهو صالح للسفر والمعاش والحوائج وتعلم العلم وشراء الرقيق
والماشية ومن ضل فيه او هرب قدر عليه بعد خمس عشر ليلة ومن ولد
فيه يكون صالحا موفقا للخير **اليوم العشرون** قال عليه السلام يوم متوسط
صالح للسفر وقضاء الحوائج والبناء ووضع الاساس وغرس الشجر والكرم
والدخول على السلطان واتخاذ الماشية ومن هرب بعد ذكره ومن
ضل فيه خفي امره ومن مرض صعب مرضه ومن ولد فيه صعب عيشه
اليوم الحادي والعشرون قال عليه السلام يوم نحس ردي فلا تطلب
فيه حاجة واتق فيه السلطان ومن سافر خيف عليه ومن ولد فيه
يكون فقيرا محتاجا وفي رواية يصلح للاهراق الدم حسب **اليوم الثاني والعشرون**

قال عليه السلام يوم صالح لقضاء الحوايج والبيع والشراء والدخول على
السلطان ومن سافر فيه غنم واصاب خيرا ومن وُلد فيه كان حسن
التربية **اليوم الثالث والعشرون** قال عليه السلام وُلد فيه يوسف
عليه السلام وهو يوم صالح لطلب الحوايج والتجارة والتزويج والدخول
على السلطان ومن سافر فيه غنم واصاب خيرا ومن ولد فيه كان حسن
التربية **اليوم الرابع والعشرون** قال عليه السلام يوم ردي نحس
فيه ولد فرعون فلا تطلب فيه امرًا من الامور ومن وُلد فيه نكد عيشه
ولم يوفق لخير وفي رواية وان حرص جهده ويقتل في آخر عمره او يغرق
والمريض يطول مرضه **اليوم الخامس والعشرون** قال عليه السلام
يوم نحس ردي فاحفظ نفسك فيه ولا تطلب فيه حاجة فانه يوم شديد
البلاء ضرب الله فيه اهل مصر بالآيات مع فرعون والمريض فيه يجهد
وفي رواية لم يفق من مرضه والمولود فيه يكون مباركا مرزوقا نجيبا
ويصيبه علة شديدة ويسلم منها **اليوم السادس والعشرون**
قال عليه السلام يوم صالح للسفر ولكل امر يراد الا التزويج فيه فمن تزوج فيه
فارق زوجته لان فيه انفلق البحر لموسى عليه السلام ولا تدخل فيه على
اهلك اذا اقدمت من سفر والمريض فيه يجهد والمولود فيه يطول عمره
اليوم السابع والعشرون قال عليه السلام يوم صالح لكل امر والمولود

فيه يكون حسنا جميلا طويل العمر كثير الخير قريبا الى الناس محببا اليهم
وفي رواية يوم سفر **اليوم الثامن والعشرون** قال عليه السلام يوم صالح
لكل امر وفيه ولد يعقوب عليه السلام فمن ولد فيه يكون محزونا وتصيبه
الغموم ويبلى في بدنه **اليوم التاسع والعشرون** قال عليه السلام يوم صالح
لكل امر ومن ولد فيه يكون حليمًا ومن سفر فيه اصاب مالا كثيرا ومن مرض
فيه برأ سريعًا ولا يكتب وصية ومن ابق فيه رجع وفي رواية يوم مبارك
صالح لكل حاجة من لقاء السلطان والاصدقاء وفعل البر وغير ذلك
اليوم الثلثون قال عليه السلام يوم جيد للبيع والشراء والتزويج
ومن ولد فيه يكون حليمًا مباركا ويعسر تربيته ويسوء خلقه ويرزق
رزقا يمنع منه وفي رواية ويرتفع امره ويعلو شانه ويكون صادق اللسان
صاحب وفاء ومن هرب فيه أخذ ومن ضلت له ضالة وجدها ومن
اقترض فيه شيئا ردّه سريعًا انتهى **هداية تحصيلية** اعلم اني كنت
الى الآن متردد في ان هذه الرواية واخواتها الثلثة هل هي منسوبة
منسوبة الى الشهور العجمية او العربية اذ لم يكن في شئ منها اشعار بشيء
ولم اجد في كلام احد تصريحا على شئ والامارات كانت متعارضة
لدي والاشارات متناقضة علي فكنت اذا نظرت الى اي جانب
منهما قدمت رجلا واخرت اخرى حتى وفقني الله تعالى وارشد للطفه

الخفي فوجدت هذه الرّواية من كتاب لوايح القمر من تصانيف الكاشفي
مصرّحة بالمراد فقويت بها الاعتقاد وعدّدته من الاياد من الله الهاد
جمع ايد وهو النعمة
وانّ هذا الشيء يراد وايّدته بقراين بها الظنّ يزداد ويحصل الاعتقاد
كاشتمال رواية سلمان على اسماء الايام وهي موضوعة لايام شهور الفرس
كما هو مشهور وفي كتب النجوم مسطور وعجميّتها بذلك ناطقة وروايتها
عن سلمان لها شاهدة وكالرّواية المترجمة التي رواها المحقّق الطوسي
طاب ثراه عن ذلك الامام عليه السّلام فانّ ما ظننته مانعًا من هذا
الحمل كان مشتركًا بينهما والمنحوسات كانت متطابقة فيهما وتلك
مصرّحة بذلك كما مرّت وكغير ذلك من الامارات فان قلت الظاهر
انّ السّعادة والنحوسة في الايام تكونان مرتبطتين بالاوضاع
الفلكيّة وايام الفرس غير منضبطة بالنسبة اليها لما مرّ من انّ سنينهم
وشهورهم اصطلاحية قلنا نعم هو الظاهر ولكن اذا احددنا النّظر
وجدنا انّه ليس كذلك بل حكمنا بانّ تحت هذه الاحكام اسرارًا
وحكمًا ليس لاحد استكشافها والفحص عنها ولا يعلمها الّا الله
والرّاسخون في العلم وليست شرعة لكلّ وارد بل لا يطّلع عليها
الّا واحد بعد واحد كما قال امير المؤمنين عليه السّلم في اختيارات
ايام الاسابيع وهذا العلم لا يعلمه الّا نبيّ او وصيّ الانبياء فان

قلت

قلت سلّمنا انّهما ليستا مرتبطتين بالاوضاع الفلكية لكن لا اقلّ
من ان يكون ايام التي هما معتبرتان فيها مضبوطة لا يغيّرها من
يشاء من تلقاء نفسه وانّى ذلك فانّ تاريخ الفرس امر اعتباري
قد اعتبره ملوك العجم عند انفسهم وقد غيّره كلّ منهم في عهده وجدّده
باسم نفسه حتّى انتهى الى آخر ملوكهم يزدجرد بن شهريار فصار كبس
الشّهر متروكًا والخمسة المزادة في آخره مزادة في آخر اسفندارماه
قلنا العبرة بما كان معتبرًا في زمن يجري فيها هذه الاحكام اعني
زمن الائمة عليهم السّلام وهو ما استقرّ عليه في عهد يزدجرد وهو
مضبوط ولا اثر للتغييرات الواقعة في الايام الجاهلية وفي هذا المقام
كلام آخر وهو انّ ظاهر كلام صاحب الدّروع الواقية ربّما يشعر بانّ
المراد بالايام ايام الشهور العربية كما لا يخفى على الناظر فيه العارف
باساليب الكلام والجواب عنه انّه مع احتمال التّاويل يمكن ان يكون
ذلك وقع خطأً منه لتعارف هذه الشّهور ودوران احكام الشّريعة
عليها غالبًا فسبقت هي الى ذهنه لذهوله عن غيرها وخفاء القرينة
فلا يخصّصه فانّ مثل ذلك يقع كثيرًا لاهل العلم يعلمه من تتبّع
ولئن قيل انّ قوله عليه السّلام في هذه الرّواية خلق فيه آدم
وخُلقت فيه حوّا وامثال ذلك ممّا يناسب الشهور العربية فانّ

هذه الشهور هي المعتبر من بدو العالم قلنا اوّلاً من اين علم ان ذلك
التاريخ لم يكن في تلك الزمن وثانيا انه ليس ببعيد ولا مستبعد ان
يطبق الائمة عليهم السلام زمن ولادة الانبياء على ذلك التاريخ وعلموا
من طريق آخر فانهم معادن العلوم والاسرار وعليهم المدار هذا
ما تيسر لي من التحقيق في هذا المقام الذي يستفز فيه اقدام الافهام
مسئلة هل يعتبر هذه الاحكام في الخمسة المسترقة فيكون الثالث
والخامس مثلا منها منحوسا الظاهر نعم وفيه تامّل ولم اجد في كلام
احد اشعارا به تحصيل اطمينان روي عن سهل بن يعقوب الملقب
بابي نواس انه قال قلت لابي الحسن علي بن محمد العسكري عليهما السلام يا سيدي
قد وقع الي اختيارات عن الصادق عليه السلام ما حدثني به الحسن بن
عبد الله بن مطهر عن محمد بن سليمان الديلمي عن ابيه عن الصادق
عليه السلام في كل شهر فاعرضه عليك قال افعل فلما عرضته عليه و
صححته قلت له يا سيدي في اكثر هذه الايام قواطع عن المقاصد
لما ذكر فيها من النحس والمخاوف فدلني عن الاحتراز من المخاوف فيها
فربما تدعونا الضرورة الى الحوائج فيها فقال عليه السلام يا سهل
ان شيعتنا بولايتنا عصمة لو سلكوا بها في لجج البحار الغامرة و
سباسب البيداء الغابرة بين سباع وذئاب واعادي الجن والانس

لامنوا

لامنوا من مخاوفهم بولايتهم لنا فثق بالله عز وجل واخلص في الولاء
لائمتك الطاهرين وتوجه حيث شئت واقصد ما شئت يا سهل
اذا اصبحت وقلت ثلثا اصبحت اللهم معتصما بذمامك
المنيع الذي لا يطاول ولا يحاول من شر كل غاشم وطارق من
سائر من خلقت وما خلقت من خلقك الصامت والناطق
في جنة من كل مخوف بلباس سابغة ولاء اهل بيت نبيك
محمد صلى الله عليه وآله محتجبا من كل قاصد لي الى اذية بجدار
حصين الاخلاص في الاعتراف بحقهم والتمسك بحبلهم موقنا بان
الحق لهم ومعهم وفيهم ومنهم وبهم اوالي من والوا واجانب من جانبوا
فصل على محمد وآل محمد واعذني اللهم بهم من شر كل ما اتقيه
يا عظيم حجزت الاعادي عني ببديع السموات والارض انا جعلنا
من بين ايديهم سدا ومن خلفهم سدا فاغشيناهم فهم لا يبصرون ولا حول
ولا قوة الا بالله العلي العظيم وقلتها عشيا ثلثا دخلت في حصن من مخاوفك
وامن من محذورك فاذا اردت التوجه في يوم قد حذرت فيه
فقدم امام توجهك الحمد والمعوذتين والاخلاص وآية الكرسي و
سورة القدر وآخر آيات من آل عمران ثم قل اللهم بك يصول
الصائل وبقدرتك يطول الطائل ولا حول لكل ذي حول الا بك

ولا قوة يمتاز بها ذو قوة الا منك بصفوتك من خلقك وخيرتك
من بريتك محمد نبيك وعترته وسلالته عليه وعليهم السلام وصل
عليهم واكفني شر هذا اليوم وضره وارزقني خيره ويمنه واقض لي
في متصرفاتي بحسن العاقبة وبلوغ المحبة والظفر بالامنية وكفاية الطاغية
الغوية وكل ذي قدرة لي على اذية حتى اكون في جنة وعصمة من
كل بلاء ونقمة وابدلني من المخاوف فيه امنا ومن العوائق فيه يسرا
حتى لا يصدني صاد عن المراد ولا يحل بي من اذى العباد انك على
كل شيء قدير والامور اليك تصير يا من ليس كمثله شيء وهو السميع العليم
تتمة وروى علي بن اسباط مرسلة عن الصادق عليه السلام انه قال
كان بيني وبين رجل قسمة ارض وكان الرجل صاحب النجوم وكان
يتوخى لساعة السعود فيخرج فيها واخرج انا في ساعة النحوس فاقتسمنا
فخرج لي خير القسمين فضرب الرجل يده اليمنى على اليسرى ثم قال
ما رايت كاليوم قط قلت وما ذاك قال اني صاحب نجوم اخرجتك
في ساعة النحوس وخرجت انا في ساعة السعود ثم قسمنا فخرج لك
خير القسمين فقلت الا احدثك بحديث حدثني به ابي عبد الله
عليه السلام قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله من سره ان
يدفع نحس يومه فليفتتح يومه بصدقة يذهب الله بها نحس يومه

ومن احب

ومن احب ان يذهب عنه نحس ليلته فليفتتح ليلته بصدقة يدفع نحس
ليلته ثم قلت فاني افتتحت خروجي بصدقة فهذا خير لك من علم النجوم
الفصل الثاني في ايام الشهور العربية وهي اما منحوسة واما مختارة
لبعض الامور واما صالحة لامر دون امر فاما ما يهدي الى الاول ما روي
عن الصادق عليه السلام ان في السنة اثنا عشر من اجتنبها نجى ومن
وقع فيها هوى فاحفظوها وفي كل شهر منها يوم ففي المحرم الثاني والعشرين
وفي الصفر العاشر وفي ربيع الاول الرابع وفي الربيع الثاني والجمادى الاول
الثامن والعشرون وفي جمادى الثاني والرجب الثالث عشر وفي شعبان
السادس والعشرون وفي رمضان الرابع والعشرون وفي شوال الثالث
وفي ذي القعدة الثامن والعشرون وفي ذي الحجة الثامن وما روي عن
امير المؤمنين عليه السلام ان في السنة اربعة وعشرون يوما نحسات
رديات لا يتم الامر الذي شرع فيها ولا يعيش الطفل الذي ولد فيها ولا يظفر
الغازي الذي غزا فيها ولا ينمو الشجرة التي غرس فيها وفي كل شهر منها
يومان ففي المحرم الحادي عشر والرابع عشر وفي الصفر الاول والعشرون
وفي الربيع الاول العاشر والعشرون وفي الربيع الثاني الاول والحادي عشر
وفي الجمادى الاول العاشر والحادي عشر وفي الجمادى الثاني الاول والحادي عشر
وفي الرجب الحادي عشر والثالث عشر وفي شعبان الرابع والعشرون وفي

رمضان الثالث والعشرون وفي الشوال السادس والثامن وفي
ذي القعدة السادس والعاشر وفي ذي الحجة الثامن والعشرون وهذا
الحديث منقول بغير لفظه ومنه ما روي عن الصادق عليه السلام في
حديث طويل يذكر فيه اعمال يوم عاشورا وان استطعت ان لا تنشر
يومك في حاجة فافعل فانه يوم نحس لا يقضى فيه حاجة مؤمن فان
قضيت لم يبارك ولم ير فيها رشدا ولا يدخرن احدكم لمنزله شيئا
فمن ادخر في ذلك اليوم شيئا لم يبارك له فيما ادخر ولم يبارك له في
اهله ومنه ما ورد من ان اكثر البلايا النازلة في السنة ينزل في
شهر صفر فليحترز جميع ايامها سيما اربعا آخره ومما يرشد الى الثاني
ما رواه في الدروع الواقية عن الصادق عليه السلام نعم اللقمة الجبن
يعذب الفم ويطيب النكهة ويشهي الطعام ويهضم ومن يعتد
اكله راس الشهر اوشك ان لا ترد له حاجة فيه ومنه ساير العبادات
من الصلوة والصوم والصدقة والغسل والدعوات واما امثالها
مما هو مذكور في الكتب الموضوعة له وهو خارج عما نحن فيه واما ما يدل
على الثالث فيفهم مما سنذكره في المطلب الثاني ان شاء الله تعالى

الفصل الثالث في ايام الاسابيع وهي ايضا تنقسم الى الاقسام الثلثة
فمما يهدي الى الاول ما روي عن الصادق عليه السلم لا تسافروا يوم الاثنين

ولا تطلب

ولا تطلب فيه حاجة وما قال ابو ايوب الخزاز فانا اردنا ان نخرج فجئنا
نسلم على ابي عبد الله عليه السلام فقال كانكم طلبتم بركة الاثنين
قلنا نعم قال فاي يوم اعظم شوما من يوم الاثنين فقدنا فيه نبينا
صلى الله عليه وآله وارتفع عنا الوحي لا تخرجوا واخرجوا يوم الثلثاء
وما روي عن النبي صلى الله عليه وآله في حديث بعد ان قال خلق الاثنين
لعدونا وساله علي عليه السلام عن ذلك قال انه توطات مشركوا قريش
غنمي يوم الاثنين وهاجرت عن مكة الى المدينة يوم الاثنين وتقتل
يوم الاثنين واموت يوم الاثنين ويسم الحسن يوم الاثنين ويموت
يوم الاثنين ومنه ما روي عن امير المؤمنين عليه السلام ينبغي للرجل
ان يتوقى النورة يوم الاربعاء فانه نحس مستمر وما روي عن النبي صلى
الله عليه في حديث بعد ان قال الاربعاء يوم نحس مستمر وسئل عن ذلك
قال ان الله جل جلاله رفع اركان جهنم يوم الاربعاء وربع زواياها
واشتد حرها يوم الاربعاء وما انزل الله من السماء الى الارض رجزا
ولا غضبا ولا نقمة الا في يوم الاربعاء وما روي عنه صلى الله عليه وآله
قال لعلي احذر يوم الاربعاء فانه نحس الا للطلب والادوية وما قال
الزمخشري في ربيع الابرار من ان في يوم الاحد نزل العذاب على ثمود و
جاء في الحديث نعوذ بالله من شر يوم الاحد فان له حدا كحد السيف

ويؤيده ما روي عن ابي عبد الله عليه السلام في قوله تعالى فارسلنا عليهم ريحا صرصرا في يوم نحس مستمر انه كان يوم الاربعاء آخر الشهر

اقول هذه الروايات الدالة على نحوسة هذه الايام ينبغي تخصيصها
بغير ما تصلح له كالدواء والابتداء وغيرها يوم الاربعاء وقطع الثوب
وغيره يوم الاثنين والبناء وغيره يوم الاحد كما سيجيئ واما
الروايات المخالفة التي لا تقبل للتخصيص والتأويل كالرواية الدالة
على نحوسة الاثنين للسفر مع ما يجيئ في الابيات من مختاريته له و
كالروايتين المخالفتين في النورة يوم الجمعة كما ستطلع عليهما وغير ذلك
فيجب الترجيح بينهما على الوجوه المقررة فيه ان امكن والا فموسع علينا بايهما
اخذنا حتى نلقى امامنا القائم عليه السلام فنرد اليه كما ورد في الخبر
ومما يرشد الى القسم الثاني الابيات المشهورة المنقولة عن امير المؤمنين
عليه السلام وهي هذه: لنعم اليوم يوم السبت حقا، لصيد ان اردت
بلا امتراء، وفي الاحد البناء لان فيه، تبدء الله في خلق السماء، وفي
الاثنين ان سافرت فيه، ستظفر بالنجاح وبالثراء، وان ترد الحجامة
في الثلثاء، ففي ساعته هرق الدماء، وان شرب امرؤ يوما دواء، فنعم
اليوم يوم الاربعاء، وفي يوم الخميس قضاء حاج، ففيه الله ياذن بالدعاء،
وفي الجمعات تزويج وعرس، ولذات الرجال مع النساء، وهذا العلم
لا يعلمه الا نبي او وصي الانبياء، وما روي عن ابي الحسن عليه السلام
قلموا اظفاركم يوم الثلثاء واستحموا يوم الاربعاء واصيبوا من

الحجامة

الحجامة حاجتكم يوم الخميس وتطيبوا باطيب طيبكم يوم الجمعة واما
ما يدل على القسم الثالث فسيجيئ في المطلب الثاني متفرقا فانتظره ومنه
ما نقله الكفعمي من قوله صلى الله عليه وآله بورك لامتي في سبتها
وخميسها للخميس والجمعة فضايل ومزايا بالنسبة الى ساير الايام وهما
يومان شريفان سيما الجمعة فانها سيد الايام في الحديث ما طلعت
الشمس على يوم ولا غربت افضل منه فمن مزاياتها ان الحوايج العظام
فيه مقضية والحسنات فيه مضاعفة والسيئات فيه مغفورة والدرجات
مرفوعة والموت فيه براءة من النار ومن زار قبر ابويه او احدهما
فيه كتب الله له حجة مبرورة وفيه يرفع الله العذاب عن ارواح المشركين
ولاكل الرمان فيه وفي ليلته فضل كثير وفيه ساعة يستجاب فيه الدعوات
وفيه يحرم البيع بعد النداء لمن حصلت له الشرايط وفيه يستحب غسل الراس
بالسدر والخطمي وساير التنظيفات والتطيب وساير التزيينات
استحبابا مؤكدا كما يدل عليه الروايات سيما الطيب واللذات وغير
ذلك مما لا يحصى من المزايات فليعرف حقه وحرمته وفي الحديث ما استخف
احد بحرمته وضيع حقه الا كان حقا على الله ان يصليه نار جهنم
الا ان يتوب واما الاربعاء فقد مرت الرواية في نحوسته لكن سيجيئ في
باب السفر ما يدل على خلافها فلينتظر وقال المحقق الطوسي طاب ثراه في

فی بعض رسائله قبل کل عمل من اعمال الخیر لابد ان یوقع یوم الاربعاء
وهذا لان یوم الاربعاء یوم خلق فیه النور وهو نحس فی حق الکفار
فیکون مبارکا للمؤمنین انتهی کلامه ولم اقف علی مأخذه واما الثلثاء
فهو اخف یوم خلق الله تعالی وذلک لانه تعالی الان الحدید لداود
علیه السلام فما یسعی احد فی بکورها فی حاجة الا قضیت له کما روی عن
النبی صلی الله علیه وآله وعن الصادق علیه السلام ایضا من تعذر
علیه الحوایج فلیلتمس طلبه یوم الثلثاء فانه الیوم الذی الان الله الحدید
لداود علیه السلام واما سایر الایام فلیس فیها مزید کلام علی ما ذکرناه
ودلیل قوله علیه السلام قبل ویرفع الله العذاب فی یوم الجمعة ما رواه محمد بن
اسمعیل بن بزیع عن الرضا علیه السلام قال قلت له بلغنی ان یوم الجمعة
اقصر من الایام قال کذلک هو قلت جعلت فداک کیف ذاک قال ان
الله تبارک وتعالی یجمع ارواح المشرکین تحت عین الشمس فاذا رکدت
عذب ارواح المشرکین برکود الشمس ساعة فاذا کان یوم الجمعة لا یکون
للشمس رکود رفع الله عنهم العذاب لفضل یوم الجمعة فلا یکون للشمس
رکود رواها فی الکافی وفی باب تسمیة الایام بالجمعة وغیرها قال المیبدی
فی شرح الدیوان اگر گویند چرا شنبه را بی وصف وحدت وعدد
اعتبار کرده اند گوییم شنبه یک روز تمام است از ایام هفته غیر آدینه

اما یک شنبه تمام نیست وصباح روز دوم یک شنبه تمام شده و
شروع در شنبه دوم است وصباح روز سیوم دو شنبه تمام شده
وشروع در شنبه سیوم است وعلی هذا القیاس ونظیر اینست ارقام
بروج دوازده که نه کرالف رقم نور است نه حمل انتهی کلامه وهو کما تری
مبنی علی تقدیم الیوم علی اللیل ویمکن تقریره علی وجه لا یفتقر الیه یظهر
عند التامل **المطلب الثانی** فیما ورد فی احوال الحوایج بالنسبة الی الایام
والساعات **التزویج** روی ابو سعید الخدری عن النبی صلی الله علیه
وآله وصایا کثیرة فی آداب التزویج اوصاها لعلی بن ابی طالب علیه السلام
ونحن نذکر ههنا بعضها المنسوب الی الاوقات والایام دون الذی
لا دخل له فی المرام فمنها انه قال صلی الله علیه وآله یا علی لا تجامع امراتک
بعد الظهر فانه ان قضی بینکما ولد فی ذلک الوقت یکون احول والشیطان
یفرح بالحول فی الانسان یا علی لا تجامع امراتک فی اول الشهر ووسطه
وآخره فان الجنون والجذام والخبل یسرع الیها والی ولدها وفی
معناه حدیث عن الصادق علیه السلام ومنها انه قال یا علی لا تجامع
امراتک اللیلة الاضحی فانه ان قضی بینکما ولد یکون له ستة اصابع
یا علی لا تجامع امراتک فی النصف من شعبان فانه ان قضی بینکما ولد
یکون شوما ذا شامة یا علی لا تجامع امراتک فی آخر درجة من الشهر

اذا بقي يومان فانه ان قضى بينكما ولد يكون عشّارا او عونا للظالم
ويكون هلاك قوم من الناس على يديه يا علي ان جامعت اهلك
في ليلة الثلثاء فقضى بينكما ولد فانه يرزق الشهادة بعد شهادة
ان لا اله الا الله وان محمدا رسول الله ولا يعذبه الله مع المشركين
ويكون طيب النكهة من الفم رحيم القلب سخي اليد طاهر اللسان
من الكذب والغيبة والبهتان يا علي ان جامعتها يوم الخميس
عند الزوال عند كبد السماء فقضى بينكما ولد فان الشيطان لا
يقربه حتى يشيب ويكون فهما ويرزقه الله السلامة في الدين والدنيا
يا علي ان جامعتها ليلة الجمعة فكان بينكما ولد فانه يكون خطيبا
قوالا مفوها وان جامعتها يوم الجمعة بعد العصر فقضى بينكما ولد
فانه يكون معروفا مشهورا عالما وان جامعتها في ليلة الجمعة
بعد عشاء الآخرة فانه يرتجى ان يكون له ولد من الابدال ان
شاء الله تعالى يا علي لا تجامع في اول ساعة من الليل فانه ان قضى
بينكما ولد لا يؤمن ان يكون مفاخرا مؤثرا للدنيا على الآخرة يا علي
احفظ وصيتي هذه كما حفظتها من جبرئيل عليه السلام وعن
الصادق عليه السلام ليس للرجل ان يدخل بامراته ليلة الاربعاء
وعن الباقر عليه السلام حين بلغه ان رجلا تزوج في ساعة حارة

عند نصف النهار قال ما اراهما يتفقان فافترقا وحين سئل ايكره
الجماع قال وان كان من حلال قال نعم من طلوع الفجر الى طلوع الشمس
ومن طلوع الشفق الى مغيب الشفق وفي اليوم الذي ينكسف فيه الشمس
وفي الليلة التي ينخسف فيها القمر وفي اليوم والليلة التي يكون فيهما
الريح السوداء والريح الحمراء والريح الصفراء واليوم والليلة التي يكون
فيهما الزلزلة الحديث اخذت منه موضع الحاجة وعن النبي صلى الله
عليه وآله يكره للجنابة حين تصفر الشمس وحين تطلع وهي صفراء
وعن الصادق عليه السلام من سافر او تزوج والقمر في العقرب
لم ير الحسنى وعن الكاظم عليه السلام من تزوج في محاق الشهر
فليسلم لسقط الولد ونقل عن الباقر عليه السلام مثله الا انه صرح
في المجامعة وعنه عليه السلام يستحب للرجل ان ياتي اهله في اول
ليلة من شهر رمضان وقد مر مختار يوم الجمعة وبعض ايام الشهر القابلة
للتزويج فتذكر **الحلق والاطلاء بالنورة** عن الصادق عليه السلام
اني لاحلق كل جمعة فيما بين الطلية والطلية وعن امير المؤمنين عليه السلام
ينبغي للرجل ان يتوقى النورة يوم الاربعاء فانه يوم نحس مستمر ويجوز في
ساير الايام وعن ابي الحسن الرضا عليه السلام من تنور يوم الجمعة فاصابه
البرص فلا يلومن الا نفسه وعن النبي صلى الله عليه وآله خمس خصال يورثن

البرص وعدّ منها النورة يوم الجمعة ويوم الاربعاء وعن الصادق عليه السلام
حين قيل له زعم بعض الناس ان النورة يوم الجمعة مكروهة قال ليس
حيث ذهب اي طهور اطهر من النورة يوم الجمعة وعنه عليه السلام
كان رسول الله صلى الله عليه وآله يطلي العانة وما تحت الاليتين في كل جمعة
وقد مرّ النهي عن الحلق في الثالث عشر من الشهور القديمة فتذكر
تقليم الاظفار عن الصادق عليه السلام حين قيل له يقال ما استنزل
الرزق بشيء مثل التعقيب فيما بين طلوع الفجر الى طلوع الشمس قال اجل
ولكن اخبرك بخير من ذلك اخذ الشارب وتقليم الاظفار يوم الجمعة
وفي هذا المعنى من الروايات ما لا يحصى واما ما رواه موسى بن بكير من انه
قال قلت لابي الحسن عليه السلام ان اصحابنا يقولون ان اخذ الشارب
والاظافير يوم الجمعة فقال سبحان الله خذها ان شئت يوم الجمعة
وان شئت في ساير الايام فليحمل على ان الراوي توهم انهم يقولون
ان فعلها لازم في هذا اليوم فردّه الامام عليه السلام وسوّى بين الايام
في عدم الالزام وعنه عليه السلام من قلم اظفاره يوم الاربعاء فبدأ
بالخنصر الايمن وختم بالخنصر الايسر كان له امانا من الرمد وعنه
عليه السلام من قص اظافيره يوم الخميس وترك واحدًا ليوم الجمعة
نفى عنه الفقر وعن ابي الحسن عليه السلام حين اشتكى خلف عينه

قال الا ادلك على شيء اذا فعلته لم تشتك عينك فقال بلى قال خذ
من اظفارك في كل خميس قال ففعلت فلم تشتك عيني وعن امير المؤمنين
عليه السلام من قلم اظفاره يوم السبت وقعت الاكلة في اصابعه
ويوم الاحد يذهب البركة ويوم الاثنين يصير حافظا وقاريا ويوم الثلثاء
اخاف الهلاك عليه ويوم الاربعاء يصير سيّئ الخلق ويوم الخميس يخرج
منه الداء ويوم الجمعة يزيد في العمر والمال وقد مرّ مختارية الثلثاء للقلم
فلا تغفل **الحجامة** عن الصادق عليه السلام احتجم آخر الخميس من الشهر
يسل الداء سلاً وعنه عليه السلام ان الداء يجتمع في موضع الحجامة
يوم الخميس فاذا زالت الشمس تفرق فخذ حظك من الحجامة قبل الزوال
وعنه عليه السلام الحجامة يوم الاحد فيه شفاء من كل داء وعن
النبي صلى الله عليه وآله من احتجم يوم الثلثاء لسبع عشرة او تسع عشرة
او لاحدى وعشرين كان له شفاء من داء السنة وعنه صلى الله
عليه وآله قال لعلي عليه السلام اياك والحجامة في اول الشهر الى يوم
النصف ففي كل يوم داء وعلة ولكن عليك بالحجامة من يوم سبعة عشر
الى الهلال ففي كل يوم شفاء وبركة غير حجامة الاربعاء والسبت فمنها
البرص ومن صادف حجامة الثلثاء يوم السبعة عشر كان ذلك شفاء
الى سنة وعنه عليه السلام من احتجم يوم الاربعاء فاصابه وضح

فلا يلومن الا نفسه وعن العقرقوفي قال دخلت على ابي الحسن عليه السلام
وهو يحتجم يوم الاربعاء في الحبس فقلت ان هذا يوم يقول الناس
من احتجم فيه اصابه البرص فقال انما يخاف ذلك على من حملته امه في
حيضها وعن النبي صلى الله عليه وآله من كان منكم محتجما فليحتجم يوم السبت
وعنه عليه السلام احتجموا يوم الاثنين بعد العصر وعن الصادق عليه السلام
مثله **في النوم** عن النبي صلى الله عليه وآله النوم على سبعة انواع
نوم الغفلة ونوم الشقاوة ونوم اللعنة ونوم العقوبة ونوم الراحة
ونوم الرخصة ونوم الحسرة اما نوم الغفلة ففي مجلس الذكر ونوم
الشقاوة في وقت الصلوة ونوم اللعنة في وقت الصبح ونوم العقوبة
بعد صلوة الفجر ونوم الراحة وقت القيلولة ونوم الرخصة بعد
صلوة العشاء ونوم الحسرة يوم الجمعة وعن الصادق عليه السلام في
قول الله عز وجل فالمقسمات امرا قال الملائكة تقسم ارزاق بني آدم
ما بين طلوع الفجر الى طلوع الشمس فمن نام ما بينهما نام على رزقه
وعنه عليه السلام ايضا حديثان مثله وعن النبي من نام بعد العصر
فاختلس عقله فلا يلومن الا نفسه **في الاكل** عن شهاب بن عبد ربه
قال شكوت الى ابي عبد الله عليه السلام ما القى من الاوجاع والتخم فقال
لي تغد وتعش ولا تاكل بينهما شيئا فان فيه فساد البدن اما سمعت

الله

الله يقول لهم رزقهم فيها بكرة وعشيا وعن امير المؤمنين عليه السلام
عشاء الانبياء بعد العتمة فلا تدعوه فان ترك العشاء خراب البدن
وعن ابي الحسن الرضا عليه السلام قال اذا اكتهل الرجل فلا يدع ان ياكل
بالليل شيئا فانه اهدى للنوم واطيب للنكهة وعنه عليه السلام
ان في الجسد عرقا يقال له العشاء فاذا ترك الرجل العشاء لم يزل يدعو
عليه ذلك العرق الى ان يصبح يقول اجاعك الله كما اجعتني واظماك
الله كما اظماتني فلا يدعن احدكم العشاء ولو بلقمة من خبز او شربة
من ماء وعن ابي عبد الله عليه السلام من ترك العشاء ليلة السبت
وليلة الاحد متواليتين ذهبت عنه قوته فلم ترجع اليه اربعين يوما
وعنه عليه السلام طعام الليل انفع من طعام النهار وعنه عليه السلام
من اكل سبع تمرات عجوة عند منامه قتلن الديدان من بطنه وعن
امير المؤمنين عليه السلام من اصطبح باحدى وعشرين زبيبة حمراء
لم يمرض الا مرض الموت وعن ابي الحسن عليه السلام من اكل رمانة يوم
الجمعة على الريق نور قلبه اربعين صباحا فان اكل رمانتين فثمانين يوما
فان اكل ثلثا فمائة وعشرون يوما وطردت عنه وسوسة الشيطان
ومن طردت عنه وسوسة الشيطان لم يعص الله ومن لم يعص الله ادخله
الجنة هذا وقد مر اكل الجبن في اول الشهر فتذكر **في الاشتغال**

من البيوت عن الصادق عليه السلام قال كان رسول الله صلى الله
عليه وآله اذا خرج من البيت فى الصيف خرج يوم الخميس واذا اراد ان
يدخل فى الشتاء من البرد دخل يوم الجمعة وفى رواية ابن عباس ان النبى
صلى الله عليه وآله كان يخرج اذا دخل الصيف ليلة الجمعة واذا دخل الشتاء
دخل ليلة الجمعة **فى قطع الاثواب** عن النبى صلى الله عليه وآله من قطع
الثوب يوم الاحد اصابه الغم ولم يكن له مباركا ومن قطع الثوب يوم
الاثنين يكون مباركا ومن قطع الثوب يوم الثلثاء يسرقه السارق
او يغرق او يحرق ذلك الثوب ومن قطع يوم الاربعاء يرزق الله البهائم
الكثيرة من غير تعب ومشقة ويكون العيش فى رخاء ومن قطع يوم الخميس
يرزق العلم فى ذلك الثوب ويكون مكرما عند الناس ومن قطع
يوم الجمعة يطول عمره ويزداد دولته ومن قطع يوم السبت يكون مريضا
ما دام ذلك الثوب فى بدنه الا ان يهبه **فى ابتداء الامور والتعلم**
عن النبى صلى الله عليه وآله ما من امر يبدأ يوم الاربعاء الا وقد تم وعنه
عليه السلام اطلب العلم يوم الاثنين فانه يتيسر لطالبه وقال بعض العلماء
ينبغى للمتعلم ان يبكر بدرسه لخبر بورك لامتى فى بكورها ولخبر اغدوا
فى طلب العلم فانى سألت ربى ان يبارك لامتى فى بكورها وقال ينبغى
ايضا ان يجعل ابتداءه يوم الخميس وفى رواية يوم السبت او الخميس هذا

وقدم

وقد مر مختارية بعض الايام القديمة للابتداء والتعلم فتذكر
فى السفر عن الصادق عليه السلام من اراد السفر فليسافر يوم السبت
فلو ان حجرا زال من جبل لرده الله الى مكانه وعنه عليه السلام فى قوله
عز وجل فاذا قضيت الصلوة فانتشروا فى الارض وابتغوا من فضل الله
قال الصلوة يوم الجمعة والانتشار يوم السبت وعنه عليه السلام من سافر
فيه اى الجمعة قبل الصلوة ناداه ملك لا رده الله وعنه عليه السلام لا بأس
بالخروج فى السفر ليلة الجمعة وكتب بعض البغداديين عن الخروج يوم الاربعاء
لا يدور فكتب عليه السلام من خرج يوم الاربعاء لا يدور خلافا على اهل
الطيرة وقى من كل آفة وعوفى من كل عاهة وقد مر حديثان فى سفر يوم
الاثنين مع بيت على عليه السلام فيه والسبيل فى جمعهما ومختارية بعض
ايام القديمة ومنحوسة بعضها للسفر وخبر التحذير عنه حال كون القمر
فى العقرب فتذكر وفى معنى الاخير خبر آخر عن النبى صلى الله عليه وآله
فهذه هى الحوائج التى اطلعت فيها بحديث عن اربابه عليهم السلام ويستنبط
او قات حوائج اخر مما قد يعلم مما ذكرناه فى احوال الايام **تنبيه**
كلما وقع لفظ الشهر فى هذه الاحاديث فليحمل على العربى لانه معتبر
عندهم والمستعمل فى محاوراتهم وما وقع بلا قرينة يحمل على المشهور
المتعارف **تسهيل** الظاهر من خبر سهل وابن اسباط اللذين

سبق ذكرها في باب اختيارات الايام القديمة عدم البأس بالتوجه
الى احد هذه الحوائج في اليوم المحذور فيه اذا اضطر اليه بشرط الدعاء
او الصدقة وقد ورد في خصوص بعض هذه الحوائج ايضا روايات
تشعر بذلك كما روى عن الصادق عليه السلام في الحجامة انه قال اقرأ
آية الكرسي واحتجم اي وقت شئت وفي السفر حين سئل عنه عليه السلام
ايكره السفر في شيء من الايام المكروهة الاربعاء وغيره قال افتح سفرك
بالصدقة واقرأ آية الكرسي اذا بدا لك **توصية شريفة** يا ايها الاخوان
في الله اياكم وان تستحقروا العمل بهذه الاحاديث وامثالها من الاخبار
الساطع نورها من مطالع النبوة على افق الامامة من الجانب القدسي
والوحي الالهي وان تستخفوا بها فان تحتها اسرار ودقائق مخفية لا يعقلها
الا العالمون المتفكرون في احكام الله وآياته واعلموا ان الاحكام
التي تكلم بها النبي صلى الله عليه وآله والائمة عليهم السلام ومن تقرب
منهم لا يكون بالجزاف الذي لا اصل له كما يقوله الاشاعرة لان ذلك
باطل واولئك مبرؤون عما يقولون بل لا يخلو شيء منها عن حكمة
ومصلحة فمجرد علمكم بها لا تهملوها فان للعبادات التي لا اهتداء
للعقل الى اسرارها ولا يعلم وجه الحكمة فيها ابلغ في الرق والعبودية
كافعال الحج وامثالها لان في مثل هذه الاعمال عزلا للعقل عن تصرفه

وصرفا

وصرفا له عن محل انسه وهو المعين على الفعل وايضا فاذا اقتضت
حكمة الله تعالى ربط نجاة الخلق بكون اعمالهم على خلاف اهوية طباعهم
وان يكون ازمتها بيد الشارع فيعملون على سنن الانقياد والاطاعة كان
ما لا يهتدي الى معانيه ابلغ انواع التعبدات في تزكية النفوس وصرفها
عن ميل الطبع الى مقتضى الاسترقاق وفقنا الله واياكم لتلقي الاسرار وجعلنا
من المخلصين الابرار انه جواد كريم **المقالة الثانية** فيما اردنا ذكره من احكام
النجوم وفيها مقدمة ومطلبان **اما المقدمة** فاعلم ان تعلقات الحوادث
السفلية وارتباطها بالكواكب السيارة اما باعتبار نظرات تلك الكواكب
وتناظراتها واما باعتبار محاذاتها للبروج ودرجاتها ونحن لا نذكر ههنا
الا ما له مدخل في الساعات حالاتها وفي الايام اختياراتها بل لا نذكر جميع ذلك
بل ما هو للقمر وبالقياس الى البروج الاثني عشر اذ هو المعتبر عند الاكثر والمجرب
المشتهر والوارد في الخبر الذي قد مر في التزويج والسفر وما لاحد منكم ان
يتقدم او يتأخر واما ما له بالقياس الى الكواكب الاخر من المناظر والنظر
وان كان له مدخل في ما فيه النظر الا انه لما لم يكن بمعتمد عند الاكثر ولم
يكن ورد فيه الخبر ولم يكن ضبط اكثره بميسر ضربنا عنه صفحا وطوينا عنه
كشحا الا نظره مع الشمس الذي يسمى بالمحاق فانه كان معتبرا بالاتفاق
ولذا ذكرنا في هذه الاوراق مع اشياء اخر يجب التوقي عنها والله هو

الواق **المطلب الاول** فيما يتعلق بكون القمر في البروج الاثنى عشر
اكثر ما نذكر في هذا الباب نورده بطريق النظم لانها قواعد واحكام
ينبغي حفظها وضبطها وحفظ النظم اسهل اذ الطبايع بالاشعار
اميل ولانه كانت في الاختيارات ابيات عن المحقق الطوسي طاب
ثراه ولم أرد ان اكون لها تاركا لان كلام الاكابر يكون مباركا وكفى
بكلامهم دليلا اذا وجد اليه سبيلا ولكثرة وقوع الغلط في الترقيم
واختلاف جداول الاختيارات في التقاويم هذا ولما كان كل ما
يتوقف عليه الشيء متقدما على ذلك الشيء لزم علينا ان نريك اولا
موضع الشمس من البروج الاثنى عشر ثم نريك موضع القمر المتوقف
عليه ثم الاختيارات المقصودة بالذات المبتنية عليه وانما التوفيق
بالله والتوكل عليه

اراءة موضع الشمس

آنچه بگذشته هست از سالت | بشمر از حمل شاهي
پس بهر برج ده تو ماهي را | تا ببرجي رسي كه ميخواهي
ليك اين دقيقه بشنو | اگر از سر كار آگاهي
ماضي سال اگر ز نصف گذشت | و تو در نصف اول ماهي
مكن آنگاه را حساب بدان | كه درين نيست از غلط راهي

اراءة موضع القمر

هرچه از ماه بشد مثنى كن | پنج ديگر فزاي بر سر آن
پس بهر پنج از ان ز موضع شمس | خانهٔ گير و چار ماه بدان
آنچه از پنج كم بود ميزان | بر شش و انگهي دو برج بخوان

طريق آخر

آنچه از ماه ميرود بشمار | هر يكي را دوازده انگار
پس از انجمله طرح كن سي سي | تا بدانجا كه مقصدت بر سي
تا بدانى كه آفتاب كجاست | از دوم برج بشمر ابتداكن راست

طريق آخر قريب منه

آنچه از ماه بشد برو افزاي | دو دو دو كن ضرب در دوازده بس
پس بهر سي از ان ز موضع شمس | خانهٔ گير تا كجا رسي بس

طريق آخر قريب منهما

بگذشته ز ماه ضرب كن اي سرور | در سيزده و سيزده بس بر سر بر
حاصل شده را حساب سي سي بر ران | از منزل آفتاب تا برج قمر

الاختيارات الحمل

هر كه را كار بايد تا برسد خدا را بزل | چرم مه در خانهٔ مريخ يعني در حمل
به بود نيك باشد هم سفر هم ديدن روي امير | جامه پوشيدن حرير و صيد افكندن به تير
گرچه نيكست ابتداي كار و خون بر گرفتن | بد بود بنيا د كردن خاصه خوش كاشتن

الثور

ماه چون در ثور باشد عقد کردن نیکوست / تخم افکندن بباغ و نامه نوشتن بدولت

دیدن دیدار خاتونان و عطر آمیختن / از جهل بگریختن در فرق آویختن

گرچه شاید برگشتن و بیع بر پیروان چین / فصد کردن بد بود گرمابه رفتن همچنین

الجوزا

چون فتد در برج جوزا نیز جرم ماهتاب / بیع ترکان ختا زود که چون باشد صواب

هم توان خواندن کتاب هم توان دیدن امیر / هم توان نامه نوشتن هم توان انداخت تیر

جامه پوشیدن نزا باشد سفر کردن رواست / لیک ناخن چیدن و فصد و حجامت را خطاست

السرطان

ماه چون در برج خویش آید نکو باشد نکو / جامه پوشیدن سفر کردن درو کردن دراو

داروی مسهل در و خوردن عجب در خور بود / نامه نوشتن چگویم کز همه بهتر بود

مسزد گرمابه رفتن موی ستردن داغ لیک / فصد و تزویج و بنا نو نهادن نیست نیک

الاسد

ماه آهو سیر چون جرم افکند در برج شیر / نیک باشد عقد بستن شغل بگرفتن دلیر

فصد و کار آتش و حاجت ز شاهان خواستن / از برای تاجداران روی تخت آراستن

بیع ترکان خطا ده اندر وی تباهست / لیک نو پوشیدن و در سفر کردن خطاست

السنبلة

مه چو از برج اسد آمد بسوی سنبله / بر ره هامون مهر باید رسیدن با قافله

نو بریدن شاید و شاید از این بهتر چه کار / خاصه تعلیم علم و عمارت کار

خوب باشد بیع ترکان سخن سیمای نقد / نیک بود زن گرفتن خاصه علاج فصد و عقد

المیزان

مه چو در میزان بود نیکو بود یک روز و نیم / هم سفر هم عقد هم جوهر خرید و ترک و سیم

خاصه پوشیدن لباس و نوش کردن جام جم / بعد از آن بانگ سماع جان نواز چنگ و نغم

لیک حجامت بگذرد از عقده و بیچیده بیع / هر که کار رگ زد باشد ز بیع بد فجیع

العقرب

ماه چون در عقرب آید نیک باشد یکسره / خوردن دارو و رد کردن طعام و غرغره

هم جراحت بست شاید هم معاجین ساختن / هم شدن گرمابه و بر خصم تیر انداختن

اسب باید ریاضت دادن و ناخن فکند / لیک دیگر کارها در وی نباشد سودمند

القوس

ماه چون در قوس آید نیک باشد چار کار / اولین تزویج و علم و آخرین فصد و شکار

هرکه بیع جوهر و حیوان کند باشد خجل / خاصه نو پوشیدنش بر تن بود سازد خجل

قرض دادن موی ستردن تخم کشتن بد بود / گر کسی مسهل خورد با شک عمر خود بود

الجدی

ماه چون در جدی شد کار تیز کندن خوش است / جامه پوشیدن خوش است و جنگ کردن خوش است

جادوی وساحر را با خدا بردن پناه — ور سزد خاص از عطارد رانظر باشد بماه
نیک باشد مکر را وغدر را وقصد را — بد بود دیدار شاهان نیز فصد وعقد را

الدلو

ماه چون در دلو باشد کرد باید جد وجهد — از برای کشت وکار وبستن میثاق وعهد
نیک باشد نیک اگر یاری دهد اقبال وبخت — بندهٔ هندو خریدن هم نشاندن درخت
حصنها وقلعها شاید در وکردن بنا — لیک نقل وفصد وتزویج زن دوشیزه نا

الحوت

چون قمر در حوت باشد نیک باشد بشگفت — فصد کردن دست را وپا را ناخن گرفت
دعوت خود نیک باشد دیدن اشراف نیز — واندرو نیکو بود پوشیدن این چار چیز
هم کلاه وهم قبا وهم کمر هم پیرهن — آنچه در بردار آنرا جمله بخشیدن بمن

تتمة اعلم ان من هذه الاحكام ما يختلف بالنسبة الى الناس باختلافهم فى الاحوال كقطع الاثواب ولبسها بالنسبة الى الفقراء وذوى الاموال فانه يحسن فعلها فى بعض البروج الثابتة كعقرب الاسد الفقراء ليكون اثوابهم محفوظة عن الاندراس والانمحاء ولا يحسن للاغنياء وذوى الاموال الا البروج ذوجسدين او منقلبة لاحوال الذى المطلوب لهم هو التغير والاستبدال وقد يختلف حيثما باختلافات القمر عادته بالنسبة الى برج واحد باعتبار محاذاته لدرجاته لكنه ليس بمعتبر عند الاكثر لا اختلافه فى الميزان لعله تسعه عشر وهو بالطريقة المحترقة مشهور وقد اشار اليه المحقق

المطلب الثاني

فى اشياء متفرقة بعضها معتمد عليه جدير بان يلتفت اليه وبعضها مذكور بالاستطراد من غير تجربة ولا اعتقاد فمن شاء فليعمل ومن شاء فليهمل فمن الاول طريق لاختيارات الفصد والحجامة بالنسبة الى سير القمر نقل عن حكماء اليونان ان للفصد والحجامة فى النصف الاول من الشهر يعنى العربى مضرات للبدن غاية الضرر وفى النصف الآخر منه نافعان له غاية المنفعة ووضعوا هذا الجدول لاستعلام منفعة ومضرته فى كل يوم من ايام الشهر تسهيلا للطالبين وتوضيحا للآخذين واقول قد مر فى باب الحجامة من الاحاديث ما يؤيد ذلك فلا تتعرضوا فيه

الأيام	المضار	الأيام	المنافع
ا	يضر العروق	يو	يورث الفرح والنشاط
ب	يورث السهر	يز	يورث صحة البدن
ج	يضعف الدماغ	يح	يقوي البدن
د	يورث الصداع	يط	يدفع وجع البطن
ه	يورث صفرة اللون	ك	يورث الصحة
و	يورث رعشة الاعضاء	كا	يزيد فى نور القلب
ز	يورث موت الفجاة	كب	يقوي القلب
ح	يورث الصداع	كج	يفرح القلب ويقويه
ط	يورث وجع الاعضاء	كد	يدفع صفرة اللون
ي	يورث الداء والالم	كه	يصفي الخاطر
يا	يورث خبط الدماغ	كو	يخلص من المرض
يب	يورث ضعف البدن	كز	يدفع الخوف
يج	يورث الغصة والملالة	كح	يقوي القلب
يد	يورث الهم والنقمة	كط	يخلص من المرض
يه	يورث الفالج	ل	ليس له حكم

دهد باید دل قوی دارند و یا عزیز یا قوی مداومت کنند و سپر
کہ عرفاء ربانی داده اند در وقت خواب و بیدار شدن سه مرتبه
بخوانند سپر جمیع بلیات است ان شاء الله تعالی و ان سپر اینست
وَحَجَبْتُ نَفْسِی بِکهیعص وحمعسق وبطه ویاسین وبالطواسین
وبالحوامیم وبنون وَالْقَلَمِ وَمَا یَسْطُرُونَ وَمَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ
بِمَجْنُونٍ وبمواقع النجوم وبطور وَكِتَابٍ مَسْطُورٍ فِی رَقٍّ مَنْشُورٍ
وَالْبَیْتِ الْمَعْمُورِ وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ فولّوا مدبرین
فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِینَ وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ
فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا یَعْمَلُونَ باید که
در ابتداء این دو کلمه که پنج حرفیست بهر حرفی اشاره باصبعی از
اصابع خمس باید کرد در کهیعص بدست راست ابتدا از اصبع
صغری و انتها بشست و پهلوی آن بدست چپ بهمین وضع
و آیة الکرسی یکمرتبه بخوانند و در میان لا اکه لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَیُّ
الْقَیُّومُ است عدو را تصور کند و بعد از قوله لَا یَئُودُهُ حِفْظُهُمَا
وَهُوَ الْعَلِیُّ الْعَظِیمُ اللَّهُمَّ احْفَظْنِی وَأَهْلَ بَیْتِی مِنْ جَمِیعِ الْآفَاتِ
وَالْبَلِیَّاتِ بگویند بعد از آن هر قدر توانند بخوانند یا صمد
مِنْ عِنْدِكَ مَدَدِی وَعَلَیْكَ مُعْتَمَدِی ٥ و بجهت منصبی

ومنه طریق اختیارات الفصد والحجامة بالنسبة الی ارتقوع وهو
بلغة الترك شیٔ فی بدن الانسان لم تعلق بالبروج قال الحکماء وهم ینبغی
لمن اراد فصدًا او حجامة فی عضو ان یلاحظ ارتقوع لئلا یکون فی ذلك
العضو کیلا یضر به وفی کل یوم من ایام شهور الروم یکون فی
عضو من الاعضاء یعرف من هذا الجدول

الایام	الاعضاء	الایام	الاعضاء	الایام	الاعضاء
ا	فی الکف	یا	فی الخد	کا	فی الرجل
ب	فی الکعب	یب	فی الخصیة	کب	فی البطن
ج	فی الساق	یج	فی الذقن	کج	فی الکبد
د	فی الخاصرة	ید	فی الفخذ	کد	فی القلب
ه	فی الخد الیمنی	یه	فی الساعد	که	فی الثدی
و	فی العضد	یو	فی العقب	کو	فی الصدر
ز	فی اللسان	یز	فی القفاء	کز	فی الرئة
ح	فی الانف	یح	فی الجنب	کح	فی العنق
ط	فی الظهر	یط	فی السرة	کط	فی الید
ی	فی القرن	ک	فی کف الرجل	ل	فی الظهر

ومنه

ازمناصب هرگاه خاطر متعلق باشد یا عظیم یا کبیر هفت
هزار یا بیست ودو هزار بار بخوانند
از برای افتتاح امور وتوسعهٔ در رزق مداومت بر این اسماء
حسنی نماید یا کافی یا مغنی یا فتاح یا رزاق ه

ومنه طريق اختيارات بعض الامور بالنسبة الى سكر يلدوز وهو بلغة
الترك ثمانية كواكب على هيئة بعير سكران قال الحكماء وهم هو شوم غاية الشوم
يقطع في كل عشرة ايام دورة واحدة فينبغي لمن اراد ان يسافر او يشرع
في امر او يخاصم او يخرج الى الحرب او غير ذلك ان لا يكون وجهه ولا يمينه
مقابلا للجهة التي هو فيها فاذا صادف سفره تلك الجهة فعليه ان يذهب
قليلا الى خلافها ثم يرجع ويتوجه الى المقصود وفي كل يوم من ايام
شهور الروم يكون في جهة يعرف من هذه الدائرة

ومنه طريق اختيارات الامور بالنسبة الى المحاق وهو ثلثة ايام
اسم لحالة القمر وقت اجتماعه مع الشمس في جزء واحد من الفلك
البروج حين لا يرى نوره من محقه الى احرق كان حرارة

الشمس احرق القمر وذهب بنوره ومدة تلثة ايام بلياليها من اواخر الشهور
وكثيرًا ما يطلق على تلك الليالى باعتبار انها عديمة النور وينبغى لمن اراد
ان يجعله الله فى السرور ان يحترز فيه عن جميع الامور الا الحرب والكمين
ودفن الاموال والاشتغال بعبادة الملك المتعال ومنه طريق اختيارات
الامور بالنسبة الى البُت وهو هندى بمعنى السير والحاصل ان اهل
الهند وضعوا دورا هو اربعة وثمانون ساعة وجعلوا ابتداءها المحاق
الحقيقى وقسموه سبعة اقسام كل قسم اثنا عشر ساعة بالساعات الزمانية وقد يعتبرون
المستوية ايضا لكنه نادر جدًّا وينسبون كلا من الاقسام الى كوكب من الكواكب
السبعة السيارة ويسمى بت ذلك الكوكب فاولها بت الشمس وثانيها
بت الزهرة وهكذا على ترتيب افلاكها متنازلا دورا بعد دور الى ان ينتهى
الى المحاق فيطل البت لكل كوكب كان وكم ساعة كانت وصار للشمس والمعتبر
منها بت الشمس وهو المراد اذا اطلقوا فقالوا انه نحس فى الاختيارات
غاية النحوسة يجب فيه الاجتناب عن جميع الامور لمن اراد السلامة عن آفات الدهور
وقال ذاليس الحكيم ضرر الاحوال المذمومة للقمر فى الاختيارات التى هى عمدة المحذورات
اقل من ضرر ساعات البت وقالوا ان ضرر الثلث الاول منه عايد الى البدن والثالث
الثانى الى الاموال والثالث الى الاحوال وضرر الثالث اقل من الاولين وقالوا ينبغى الاحتراز
عن الثلث الاخير من بت المريخ المجاور لبت الشمس ايضا فى جميع المهمات وانه

اضر من الثلث الاخير لبت المنسوبة الى الحالات والله اعلم بالسرائر والخفيات
ومن الثانى طريق اختيارات الشروع فى الامور بالنسبة الى الايام والدهور
اخرجه ابو معشر البلخى للمأمون الشقى وهو ان تعد الايام الماضية من
النيروز السلطانى الى اليوم الذى تريد ان تشرع فيه وتطرح منه ستة
وثلثين وستة وثلثين حتى تفنيه او يبقى اقل فتطلب الباقى او العدد
من هذا الجدول وعلى حسب ما اشرنا اليه فيه افعل كذا فى كتاب لوايح القمر
وقد رايت فى نسخة مجهولة الحال مكان النيروز السلطانى سابع عشر
شوال وهو عندى بعيد بل الظاهر انه غلط نشا يد نشأ من
اتفاق اليومين ومعرفته بصفة مشتركة فى البين

الباقى الجيدة		الباقى المتوسطة		الباقى الرديئة	
١	٤	٢	٥	٣	٦
٧	١٠	٨	١١	٩	١٢
١٣	١٦	١٤	١٧	١٥	١٨
١٩	٢٢	٢٧	٣٣	٢١	٢٤
٢٥	٢٨	٢٦	٢٩	١٧	٣٥
٣١	٣٤	٣٢	٣٥	٢٣	٣٦

[illegible]

واعلم ان امثال هذا من طرق الاختيارات كثيرة لا تحصى
ولا طائل تحت ذكرها الا تطويل الكلام والخوض فيما لا يعنى
ولا يرام فان اعتبارها باسرها بل بعضها يفضى الى ترك كل
الامور فى جميع الازمنة ولكن من ارادها فليرجع الى كتاب
لوامع القمر ويطالع ما فيه مستطر **اما الخاتمة** ففى ساعات
الاستخارة على ما هو المشهور اذا اردت ان تستخير بكلام الله
الملك العلام فاختر ساعة تصلح لذلك ليكون لك على حسب
المرام فيوم الاحد جيد الى الظهر ثم من العصر الى المغرب
والاثنين الى طلوع الشمس ثم من الضحى الى الظهر ثم من العصر
الى العشاء الآخرة والثلثاء من الضحى الى الظهر ثم من
العصر الى العشاء الاخرة والاربعاء الى الظهر ثم من العصر الى العشاء
الآخرة والخميس الى طلوع الشمس ثم من الظهر الى العشاء
الآخرة والجمعة الى طلوع الشمس ثم من الزوال الى العصر والسبت
الى الضحى ثم من الزوال الى العصر والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب
ولنختم رسالتنا هذه بهذه المقدار ونسأل الله تعالى العصمة
وان يحشرنا مع الابرار ويهدينا هداية واقية ويوفقنا لاكتساب
علوم ومعارف صافية ثم اجتناب الاوقات الردية

حتى

حتى نكون فى يسر وعافية والحمد لله حمدا كثيرا كثيرا
وقد وقع الفراغ من تحريرها فى العشر الآخر
من شهر ربيع الاول من شهور سنة ١١٣٤
نمقه العبد المذنب الخاطى
محمد على بن محمد مهدى
عفى عنهما

[illegible]

[illegible]

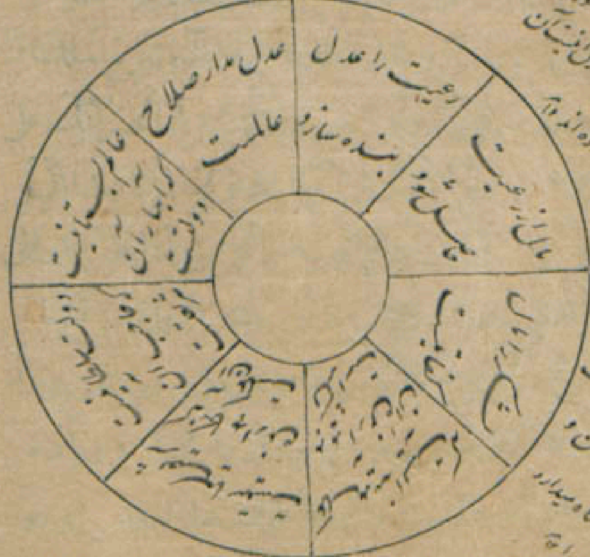
بسم الله الرحمن الرحیم

تعلیم الخضر علیه السلم لامیر المؤمنین علیه السلم للنصرة علی
الاعداء یا هو یا من لا هو الا هو اغفر لی وانصرنی علی القوم
الکافرین ودیگر آنکه یا عزیز یا قوی مداومت کنند علی
الخصوص وقت ملاقات پادشاه اسلام ؎
تذکره بجهت اذکار الهی بجهت زیاد شدن عزت واعتبار رب قد
اتیتنی من الملک وعلمتنی من تأویل الاحادیث فاطر السموات
والارض مالک الملک تؤتی الملک من تشاء وتنزع الملک ممن
تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بیدک الخیر انک علی
کل شیء قدیر تولج اللیل فی النهار وتولج النهار فی اللیل
وتخرج الحی من المیت وتخرج المیت من الحی بیدک الخیر انک علی
کل شیء قدیر باید که در آیه من الملک وتؤتی الملک من تشاء
وتعز من تشاء وبیدک الخیر اشاره بخود کرده ودر تنزع وتذل
اشاره باعدا اقل سه مرتبه صبح بعد از نماز بخوانند زیاده
ازین اختیار با خود است واگر خدا نخواسته از اعدا چیزی رو

هو

نصایح ارسطاطالیس باسکندر

ارتباط اسباب نظام عالم بهمدیگر در صورت
دایرهٔ شریفه وضع میکنیم تا صورت توالی و تناسب
ایشان محسوس و مشاهد گردد و زبدهٔ این کتاب
خلاصهٔ مطالب این دایره است و اگر بغیر آن چیزی
نفرستادمی کافی می بود و صورت دایره اینست

هو

و بعضی از علما ذکر کرده اند که اتفاق کرده اند
حکمای عرب و عجم برین چند کلمه که گفته اند
که ملک و پادشاهی بنا نیست و اساس
بنیان پادشاهی لشکر است و بنای اساس ملک
حکم و قوی باشد بدان و آبادان باشد و خراب نشود
لشکر ضعیف باشد تا لشکر و لشکر نباشد
و سلطنت نباشد الا بلشکر و لشکر نباشد الا بمال و
مال نباشد الا بمعموری ملک و معموری ملک نباشد الا بعدل انتهی
کلام که علما بر آن اتفاق نموده اند
از حضرت سلیمان بن داود
علیهما السلام نقل است که
الملک والعدل توأمان و
قرنی جسم ضعیفان و بی دستان
عدل بر رعایا و کاسبان نگاه میدارد
پادشاه بجا

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى محمد وآله ... وبعد فيقول ... [illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة على سيد المرسلين محمد وعترته الطاهرين المعصومين اما بعد چنین کوید احقر عباد الله الغنی محمد باقر بن محمد تقی عفی الله عن جرائمهما که این رسالهٔ ایست در بیان انچه از احادیث معتبرهٔ اهل بیت رسالت صلوات الله علیهم اجمعین معلوم میشود از سعادت ونحوست ایام هفته وماه بجهة ارتکاب اشغال واعمال بر وجه اختصار مرقوم میکردد تا انکه جمعی از خلص شیعیان که در جمیع امور متابعت پیشوایان دین را لازم میدانند باین رساله رجوع نموده محتاج باختیارات ساعات نجومیه که بحسب شرع مذموم است نباشند وعلی الله التوکل وهو حسبی ونعم الوکیل فصل اول در اختیار ایام ماه است سید جلیل علی بن طاوس علیه الرحمة وغیره از حضرت امام بحق ناطق جعفر بن محمد الصادق صلوات الله علیه روایت کرده اند که روز اول حضرت ادم علیه السلم در ان مخلوق کردید وروز مبارکیست از برای طلب حوائج واز برای رفتن نزد پادشاهان وطلب علم وزن خواستن

المنقولة فی هذه الرسالة ولا یخفی ان ذلک مع ما ورد فی بعض مؤلفات قدماء الاصحاب بعد نقل تلک الروایات المطلقة من ذکر اسم کل یوم من تلک الایام ایضا فی تلوه عن سلمان رضی الله مطابقا لاصطلاح الفرس وکذا ملاحظة بعض الامارات العقلیة فی هذا الباب کالحکم فی تلک الروایات المطلقة بصلاحیة الثامن والعشرین والتاسع والعشرین للتزویج والسفر مطلقا فلو کان المراد وتظافرها من الامارات مما یورث قوة الاحتمال لکون المراد بالایام الواردة فی تلک الروایات المطلقة ایضا هی الایام الفارسیة فلذا رسمنا مما ذکر فی خبر المعلی من اسم ذلک الیوم وبعض خواصه وطرفا من افادات صاحب الکتاب کی یتفطن الناظر فیها الحال الانیق بمراعات الاحتیاط للاعمال من کل شیء هو ما اشار الیه المؤلف قدس سره فی اواخر الفصل الثانی من هذه الرسالة من مراعات الایام بالاصطلاحین والله تعالی اعلم وحججه الکرام علیهم السلم

فاول یوم من کل شهر ... [illegible] ... اسماء الله تعالی ... علیه السلم ... قال المعلی ... [illegible] ... القالة

وسفر کردن وخرید وفروش وکرفتن چهارپایان واکر بنده یا حیوانی در این روز کم شود تا هشت روز بدست میاید وهر که درین روز بیمار شود بزودی شفا یابد وفرزندی که در این روز متولد شود بخشنده وفراخ روزی بود وبابرکت باشد وبروایت دیکر این روز شادی وسرور است وبرای حوائج ومطالب نزد سلاطین وامرا برید وسخن بکوئید که حوائج براورده میشود بتوفیق حق تعالی وهر که در این روز کم شود بزودی پیدا شود وبرای همه کار خوبست خصوصا زراعت کردن ودرخت نشانیدن وعمارت بنا کردن وسفر کردن وخریدن وفروختن روز دوم درین روز حضرت حوا صلوات الله علیها مخلوق شده است وشایسته است برای زن خواستن وخانه بنا کردن وتمسکات وقبالجات نوشتن وحاجات طلب کردن واختیار کارها نمودن وهر که در اول این روز بیمار شود بیماریش سبک باشد بخلاف اخر روز وفرزندی که در این روز متولد شود نیکو تربیت یابد وبروایت دیکر شایسته است برای هر کار خصوصا تزویج واز سفر بخانه داخل شدن وبسفر رفتن وخریدن وفروختن وطلب حوائج روز سیم روز نحسیست وادم وحوا صلوات الله علیهما را در این روز از بهشت بیرون کردند پس بهترین کار تو درین روز انست که مشغول

الثانی بهمن روز یوم صالح سافر خلق الله فیه حوا علیها وهی ضلع من اضلاع ادم ع وهو اسم الملک الموکل بحجب القدس والکرامة تقول الفرس انه یوم صالح مختار جید ویقول الصادق علیه السلم الخ

الثالث اردی بهشت روز اسم الملک الموکل بالشفاء والسقم تقول الفرس انه یوم ثقیل الخ وقال قدس سره المضبوط عند الفرس بضم الهمزة وسکون الراء المهملة وکسر الدال المهملة ای الشهر الذی العالم فیه مثل الجنة لاخضرار الاشجار والاراضی وظهور الازهار انتهی

اصلاح امور خانه خود کردی و تا ممکن باشد برای کاری بیرون نروی و به
پرهیزد در این روز از رفتن بنظر پادشاهان و خرید و فروش و سایر کارها
و هر بنده که در این روز بگریزد بدست آید و هر که در این روز بیمار
شود بمشقت افتد و فرزندیکه متولد شود روزیش فراخ و عمرش
دراز باشد و در حدیث سلمان فارسی رضی الله عنه وارد شده
است که روز گرانیست و برای هیچ کار شایسته نیست و بروایت
دیگر حضرت صادق علیه السلام فرمود که بپرهیزید در این روز
از جمیع اعمال و نزد پادشاهان مروید و حاجتی از کسی مطلبید و کاری
بکسی مفرمائید و تصدق بسیار بکنید برای دفع نحوستان و هر که در
این روز سفر کند بیم آن هست که دزدان راه او را بزنند روز چهارم
نیکست برای زراعت کردن و شکار کردن در دریا و صحرا و زن خواستن
و عمارت بنا کردن و چهارپایان گرفتن و مکروهست در آن سفر
کردن پس هر که سفر کند بیم آنست که کشته شود و یا مالش را
ببرند یا بلای او را عارض شود و در این روز هابیل متولد شده
و فرزندی که در این روز متولد شود شایسته و مبارک میباشد
تا زنده است و مردم او را دوست دارند و هر که در این روز بگریزد
یافتنش دشوار باشد و پناه بجای برد که او را بدست نتوان آورد

الرابع شهریور روز اسم الملک الذی خلقت فیه الجواهر و وکل بها و هو موکل بجوا الکروم تقول الفرس انه یوم مختار الخ

و هر که در این روز بیمار شود بزودی عافیت یابد روز پنجم روز نحسیست
که در آن قابیل ملعون متولد شد و در همین روز برادر خود را کشت
پس هیچ کار اختیار مکن و از خانه بیرون مرو و نزد پادشاهان مرو
و از شر درندگان و آهن حذر کن و هر که در این روز سوگند دروغ
بخورد زود جزای خود را بیابد و هر که در این روز متولد شود حالش
نیکو باشد و در حدیث سلمان فارسی رضی الله عنه وارد شده است
که در این روز اختیار کاری مکن و بنظر پادشاهی مرو روز ششم
روزیست که شایسته است برای برآوردن حاجات و زن خواستن
و هر که سفر کند در این روز در دریا یا صحرا برگردد بسوی اهلش
با آنچه خواهد و دوست دارد و نیکستان برای خریدن چهارپایان
و هر حیوانی و بنده که در این روز گم شود بزودی پیدا شود و هر
طفلی که در این روز متولد شود نیکو تربیت یابد و از آفتها بسلامت
باشد و در روایت دیگر از آن حضرت صلوات الله علیه منقول است
که شایسته است برای شکار و طلب معاش و هر حاجتی
و در روایت سلمان وارد شده است که خوابی که در این روز
دیده شود بعد از یک روز یا دو روز تعبیرش ظاهر شود روز هفتم
برای همه کارها شایسته است و هر که در این روز شروع

الخامس اسفندارمذ روز اسم الملک الموکل بالارضین تقول الفرس انه یوم ثقیل الخ وقال قدس سره المشهور عند الفرس اسفندارمذ و تدقیق اسفندار و سفندار و سپندار بالحاق مذ فی الجمیع انتهی

السادس خرداد روز اسم الملک الموکل بالجبال و فی روایة سلمان الموکل بالجن تقول الفرس انه یوم خفیف الخ

السابع مرداد روز اسم الملک الموکل بالناس و ارزاقهم تقول الفرس انه یوم جید الخ وقال قدس سره مرداد لفظ مثل خرداد بعینه الا و انه قال ابو ریحان معناه دوام الخلق ابدا من غیر موت ولا فناء انتهی

بشق وکتابت نماید بنیکی بکمال رساند وهرکه ابتدا کند در این روز د
بعمارت یا بعروسی عاقبتش نیکو باشد وهر طفلی که در این روز
متولّد شود تربیتش نیکو باشد وروزیش فراخ گردد ودر حدیث
دیگر چنانست که شایسته است برای شکار وطلب
روزی ودرخت کشتن وزراعت کردن وتخم افکندن ونزد پادشاهان
رفتن وسفر کردن **روز هشتم** شایسته است برای هر حاجتی از خریدن
وفروختن وشکار کردن وهرکه در این روز بنزد پادشاهی رود حاجتش
بر آورده شود ومکروه هست در این روز بدریا نشستن وسفر
خشکی کردن وبجنگ رفتن وهر طفلی که متولّد شود ولادتش شایسته
باشد وهرکه بگریزد بر وظفر نتوان یافت مگر بتعب بسیار وهرکه
راه کوچ کند در این روز راه نیابد مگر بمشقّت وهرکه در این روز
بیمار شود تعب بسیار بکشد ودر روایت دیگر آنکه شایسته
است برای هر کاری مگر سفر کردن وهرکه بیمار شود بزودی
عافیت یابد وسلمان رضی الله عنه روایت کرده است
که برای هر کاری شایسته است **روز نهم** روز سبک ایست
واز اوّل تا آخر روز مبارک ونیک است برای هر امری که اراده
نمای پس ابتدای کارها در آن بکن وقرض بکن وزراعت بکن

وعن سلمان وبعض النسخ ... بعضها ...

الثامن دیبادر وز واسم من
اسماء الله تعالی تقول الفرس
انه یوم جید الخ وقال قدس
سرّه المعروف عندهم دیبادر
انتهی
وفی نسخة قال ریحان رسمه
دی باذر ه

التاسع آذر روز واسم الملك
الموکل بالنیران یوم القیمة
تقول الفرس انه یوم خفیف
الخ وقال قدس سرّه آذر
عندهم بالالف الممدودة
ثم الذال المعجمة المفتوحة
اسم للنار والملك الموکل
بها وصحح بعضهم بفتح الذال
والاوّل اشهر
انتهی

ودرخت بکار وهرکه در این روز با دشمن جنگ کند غالب آید وهرکه سفر
کند مال او را روزی شود وخیر ببیند وهرکه در این روز از دشمن
بگریزد نجات یابد وهرکه بیمار گردد سنگین شود وهرکه گم شود بزودی
یافت شود وهر فرزندی که متولّد شود شایسته باشد ودر همه
حال توفیق یابد ودر روایت دیگر آن فرزند فراخ روزی باشد ودر روایت
دیگر کسیکه بیمار شود عافیت یابد ودر روایت سلمان خوابیکه در این
روز دیده شود اثرش در آن روز ظاهر گردد **روز دهم** حضرت نوح در
این روز متولّد شده است وهر طفلی که در این روز متولّد شود
بسیار پیر ومعمّر شود وفراخ روزی باشد ونیکست برای خرید و
فروش وسفر کردن وگم شده در آن روز یافت شود وگریخته زود
بدست آید وبه بند افتد وهرکه درین روز بیمار شود سزا وار آنست
که وصیّت کند ودر حدیث دیگر برای تخم کردن وزراعت نمودن
وسلف خریدن نیکوست ودر روایت دیگر برای همه کار خوبست بغیر
رفتن بنظر پادشاهان وهرکه بیمار شود عافیت یابد ودر روایت سلمان
خوابیکه در این روز دیده شود تا بیست روز بظهور آید **روز یازدهم**
حضرت شیث علیه السّلم در این روز متولّد شده است و
شایسته است برای ابتدای کارها وخرید وفروخت وسفر کردن

بیمار شود...

العاشر آبان روز واسم الملك
الموکل بالبحر والمیاه تقول الفرس
انه یوم ثقیل الخ وفی روایة
سلمان انه یوم خفیف

وفی روایة سلمان انه یوم ...
...

الحادی عشر خور روز واسم
الملك الموکل بالشمس تقول
الفرس انه یوم ثقیل مثل
اسفند الخ وقال قدس سرّه
خور عندهم بفتح الخاء
منهم من صحّحه بالفتح و
الاوّل اظهر ویؤیده دخول
الواو فی الکتابة
انتهی

وباید که احتراز نمایند از رفتن بنزد پادشاهان وهرکه در این روز
بگریزد بزودی باز گردد از روی طاعت وهرکه بیمار شود امید هست
که بزودی شفا یابد وهر طفلیکه متولد شود بر نیکی زندگانی نماید
ولیکن نمیرد تا انکه پریشان شود واز پادشاهی بگریزد ودر روایت
دیگر هرگز پریشان نشود وبروایت سلمان علیه الرحمة خوابی که
ببیند تا بیست روز اثرش بظهور اید روز دوازدهم روز شایسته
است برای زن خواستن ودکان کشودن وشریك شدن وبدریا
سفر کردن ودر این روز واسطه میان دو کس نباید شد وبیماری را
امید شفا در وهست وفرزندی که متولد شود باسانی تربیت یابد
ودر روایت دیگر گریخته بدست اید وفرزند بسیار عمر یابد وپریشان
نشود ودر روایت دیگر برای همه حاجت خوبست ودر اول روز
بنظر پادشاهان بروید ودر اخر روز مروید روز سیزدهم
روز نحسیست به پرهیز از ان روز خصوصا امتناع کردن وسفر
کردن وزراعت نمودن وبنظر پادشاهان وامرا رفتن وروغن بر سر
مالیدن وسر تراشیدن وهر کاری وهرکه بگریزد بر و دست نیابند
وهرکه بیمار شود بتعب افتد وفرزندیکه متولد شود چندان زندگانی
نکند وبروایت سلمان خوابیکه ببیند تا نه روز بعمل اید

الثاني عشر ماه روز واسم الملك الموكل بالقمر تقول الفرس انه يوم خفيف قيمي دون ثقيل الخ

الثالث عشر تير روز واسم الملك الموكل بالنجوم تقول الفرس انه يوم ثقيل شوم جدا الخ

روز چهاردهم نیکست برای هر کاری وفرزندی که متولد شود ظالم باشد
ونیکست برای طلب علم وخرید وفروش وسفر کردن وقرض گرفتن وبدریا
نشستن وگریخته بدست اید وبیمار صحت یابد انشاء الله تعالی ودر
روایت دیگر فرزندیکه متولد شود عمرش دراز باشد وبطلب علم راغب
باشد ودر اخر عمر مالش فراوان گردد وبروایت دیگر پسندیده است
در این روز دیدن اشراف وعلما وطلب حوائج وبروایت سلمان
نیکست برای هر امر خیری وبرای دیدن پادشاهان وفرزندیکه
بهم رسد خوشنویس ودانا گردد وخوابیکه دیده شود بعد از بیست و
شش روز بعمل اید روز پانزدهم نیکست برای همه امور مگر قرض دادن
وقرض گرفتن وکسی که در این روز بیمار شود بزودی صحت یابد وکسی که
بگریزد بزودی بدست اید وفرزندی که متولد شود لال باشد یا
در زبانش عیبی باشد وبروایت دیگر شایسته است برای هر عمل و
هر حاجت وبروایت سلمان خواب بعد از سه روز اثرش ظاهر شود
روز شانزدهم روز نحسیست وبرای هیچ کار خوب نیست مگر عمارت
بنا کردن وپی گذاشتن وهرکه سفر کند در این روز هلاك شود وهرکه
بگریزد بزودی باز گردد وهرکه راه گم کند سالم ماند وهرکه بیمار شود
بزودی شفا یابد وفرزندی که متولد شود پیش از زوال دیوانه باشد

ودر روایت سلمان متوکل باونی والتجربة التبع

الرابع عشر جوش روز واسم الملك الموكل بالبشر والانعام والمواشي تقول الفرس انه يوم خفيف الخ

الخامس عشر دیبهر روز واسم من اسماء الله تعالى تقول الفرس انه يوم خفيف الخ قال قدس سره تصحيح الاسم عندي بالدال المفتوحة والباء التحتانية والهاء المكسورة وفي نسخة القديمة بسقوط الميم وفتح الباء انتهى وعن سلمان في بعض النسخ دیبهر وفي بعضها دیبهر

السادس عشر مهر روز واسم الملك الموكل بالرحمة تقول الفرس انه يوم خفيف جيد جدا الخ وفي بعض الكتب عن سلمان انه يوم نحس

واکر بعد از زوال متولّد شود حالش نیکو باشد وبروایت دیکر بسیا
نحس ومنحوس است پس هیچ حاجت دران مطلبید وسفر مکنید و
تصدّق بسیار بکنید وفرزندیکه متولّد شود دران روز دیوانه
شود وهرکه دران بیمار شود تلف کردد وتا توانید متوجه کاری مشوید
وبروایت سلمان فارسی خواب بعد از دو روز اثرش ظاهر شود روز هفدهم
روز میانه ایست بپرهیزد دران روز از منازعه کردن وقرض دادن وقرض
کرفتن پس هرکه قرض بکیرد پس ندهد وفرزندیکه متولّد شود حالش نیکو
باشد وبروایت دیکر روز کرانیست دران حاجتی طلب مکن وبروایت
دیکر برای هرکار شایسته است خصوصاً تزویج وخرید وفروش و
زراعت وعمارت ورفتن بنظر سلاطین واوّل اقوی است ودر روایت
دیکر وارد شده است که حجامت در هفدهم ماه موجب شقاوت
روز هجدهم روز مبارکیست وبرای هرکار نیکست از خرید وفروش و
زراعت وسفر وتزویج وطلب حوائج وکسیکه با دشمن خصمی کند برو
غالب آید واکر مالی بقرض دهد باو برکردد وبیمار شفا یابد وفرزند
حالش نیکو باشد روز نوزدهم روز مبارکیست ودران حضرت
اسحق علیه السلم متولّد شده است وشایسته است برای سفر کردن
وطلب روزی وسعی در کارها وآموختن علم وبدا است برای بند

السابع عشر سروش روز اسم
الملک الموکل بحزاب العالم
وهو جبرئیل علیه السّلام
تقول الفرس انّه یوم مختار
خفیف متوسط الخ قال
قدس سرّه سروش عندهم
بالسّین والرّاء المهملتین
المضمومتین
انتهی

الثامن عشر رش روز
اسم الملک الموکل بالنیران
تقول الفرس انه یوم خفیف
الخ ثم قال الاستاد
اکثرهم صحّحوا الاسم بفتح
الرّاء المهملة وسکون
الشین المعجمة والنون
وصحّح بعضهم رشن بفتح
نون انتهی

التاسع عشر فروردین روز
اسم الملک الموکل بارواح
الخلایق وقبضها تقول
الفرس انّه یوم ثقیل
الخ

وچهارپایان خرید ن وکم شده وکریخته بعد از پانزده روز برکردد
وفرزندی که متولّد شود درین روز توفیق خیرات بیابد وبابرکت
باشد وبروایت دیکر اکر با کسی خصمی کند بر وظفر یابد بقدرت حق تعالی
وبرای هرکار شایسته است روز بیستم میانه است ونیکوست
برای سفر کردن وبرآوردن حاجتها وبنا کردن بناها ودار بست کردن
درختان وکرفتن چهارپایان وکسیکه بکریزد ودر راست برود ست
یافتن وکسیکه راه کم کند خوف هلاک بر وهست وکسیکه بیمار
شود بیماریش صعب کذرد وفرزندی که بوجود آید بمشقّت زندکانی
کند وبروایت دیکر روز نیکست وبرای هرکار نیکست خصوصاً سفر
وطلب حوایج وعمارت وتزویج ودرخت کشتن وبنزد پادشاهان
رفتن روز بیست ویکم روز نحس بسیار بدیست ودر روز ریختن خونها ست
پس دران حاجتی طلب مکن وبا کسی منازعه مکن وبه پرهیزد دران روز
از پادشاهان وکسی که سفر کند خوف هلاک بر وهست وفرزندی
که بهم رسد فقیر وپریشان باشد وبروایت دیکر روز نحسیست
وهمین برای کشتن حیوانات نیکست روز بیست ودوم شایسته
است برای برآوردن حاجتها وبیع وشرا ورفتن بنزد پادشاهان
وتصدّق دران روز مقبولست وثوابش مضاعف است وبیمار

العشرون بهرام روز اسم الملک
الموکل بالنصر والخذلان فی
الحرب تقول الفرس انه یوم
خفیف
الخ

الحادی والعشرون رام روز
اسم الملک الموکل بالفرح والترح
تقول الفرس انّه یوم جدید بکر
بد الخ

الثانی والعشرون باد روز
اسم الملک الموکل بالریاح
تقول الفرس انّه یوم ثقیل
الخ

بزودی شفا یابد و مسافر بعافیت برگردد و در روایت دیگر روز
سبکیست و برای همه کارها نیکست و بروایت دیگر هر فرزندیکه
درین روز متولد شود مبارک و محبوب باشد و هر که بنزد پادشاه
رود بمطلب رسد و خشنود برگردد **روز بیست و سیم** درین روز
حضرت یوسف ع متولد شده است و نیکست برای هر کار خصوصا
طلب حوائج و تجارت و زن خواستن و نزد سلاطین رفتن و
کسیکه درین روز سفر کند غنیمت یابد و خیر بسیار ببیند و فرزندی
که متولد شود نیکو تربیت یابد و مبارک و شایسته باشد **روز
بیست و چهارم** روز بسیار نحسیست و فرعون لعین درین روز
بوجود آمده است پس هیچ کاری درین روز اراده مکن و
فرزندیکه متولد شود روزگار ببدبختی گذراند و توفیق خیر نیابد و در
آخر عمر یا کشته شود یا غرق گردد و هر که درین روز بیمار شود بیماریش
بطول انجامد و بروایت دیگر هر که سفر کند در آن سفر بمیرد **روز
بیست و پنجم** روز نحسیست پس خود را درین روز حفظ کن و دیگر کار
مکن که درین روز حقتعالی اهل مصر را با فرعون بآیات عذاب خود
مبتلا گردانید و بیمار حالش بد باشد و هر که درین روز سفر کند خطر
یابد و فرزند نامبارک و فراخ روزی و نیکو کار شود اما ببلای سختی مبتلا میشود

الثالث والعشرون دیبدین
روز اسم الملك الموكل بالنوم
واليقظة تقول الفرس انه يوم
خفيف الخ وقال الاستاد
الاسم عندهم بفتح الدال
المهملة وسكون الباء
المثناة التحتانية وكسر الا
او فتحها وكسر الدال المهملة
ومنهم من صححه
دیبادین
انتهى

الرابع والعشرون دین روز
اسم الملك الموكل بالسعي و
الحركة تقول الفرس
انه يوم خفيف
جيد
الخ

الخامس والعشرون ارد روز
اسم الملك الموكل بالجن والنساء
تقول الفرس انه يوم ثقيل الخ
وقال الاستاد المشهور في
تصحيح الاسم انه بفتح الهمزة و
سكون الراء المهملة وقد
يمد الهمزة وبعضهم
صححه بكسر الهمزة
انتهى

و آخر نجات می یابد و در روایت دیگر هر که درین روز بیمار شود تا آخر روز
بهوش نیاید و بروایت سلمان ان شاء الله این روز پناه بخدای تعالی برد
بدعا و نماز و اعمال الخیر **روز بیست و ششم** شایسته است برای سفر
و هر امریکه اراده کنی مگر زن خواستن که هر که درین روز تزویج نماید
میان او و زوجه اش جدائی افتد زیرا که درین روز دریا شکافته
شد برای حضرت موسی علیه السلم و اگر از سفر برگردی درین
روز بخانه خود داخل مشو و بیمار درین روز حالش بد باشد و فرزند
که بوجود آید عمرش دراز باشد و بروایت دیگر هر که مسافر شود
درین روز سودی نه بیند و شاید برنگردد و تصدق بسیار بکنید در
این روز که فوایدش بسیار است **روز بیست و هفتم** برای همه کار
نیکست و فرزندیکه درین روز متولد شود خوشخو و خوش رو و طویل
العمر و با خیر فراوان و محبوب دلهای مردمان باشد و بروایت دیگر
برای سفر بسیار نیکست و بروایت دیگر برای عمارت و زراعت و خرید
و فروش و رفتن بمجلس پادشاهان و سعی در حوائج نیکست **روز بیست و
هشتم** نیکست برای هر کاری خصوصا سفر کردن و درین روز
حضرت یعقوب علیه السلم متولد شده است پس هر فرزندی
که درین روز متولد شود روزی فراوان یابد و محبوب مردمان باشد

[?]
السادس والعشرون اشتاد
روز اسم الملك الموكل الذي
خلق عند ظهور الدين تقول الفرس
انه يوم جيد الخ وقال الاستاد
المضبوط عند اكثرهم بفتح
الهمزة وسكون الشين المعجمة
وفتح التاء ثم الالف ثم الدال
المهملة ونقل عن السيد ركن
الدين الاملي انه
بالسين
المهملة
انتهى

السابع والعشرون اسمان روز
اسم الملك الموكل بالسموات
تقول الفرس انه يوم
مختار
الخ

الثامن والعشرون راساد
روز اسم الملك الموكل بالقضاء
بين الخلق تقول الفرس انه
يوم مختار الخ وقال الاستاد
المضبوط في الاسم بفتح الراء
المهملة ثم الالف وسكون
الميم والياء المثناة التحتانية
ثم الالف ثم الدال
المهملة
انتهى

واحسان کنندهٔ بسوی اهل خود باشد ولیکن غمهای عظیم باو رسد ودر

اخر عمر بمرضی یا بضعف چشم مبتلا کردد وبروایت سلمان خواب درهمان

روز اثرش ظاهر کردد **روز بیست ونهم** برای جمیع کارها خوبست وفرزندیکه

دراین روز بوجود اید بردبار باشد وهرکه سفر کند مال بسیار یابد و

هرکه بیمار شود زود صحت یابد ودراین روز وصیت نامه ننویسند

وبروایت دیکر برای همه کس خوبست مکر برای کاتبان که باید متوجه

کاری نشوند خصوصا سفر وکریخته دراین روز زود برکردد وکم شده

دراین روز زود بدست اید ودر روایت دیکر شایسته است برای

همه کار خصوصا ملاقات پادشاهان ودیدن برادران ودوستان

وبروایت سلمان خوابیکه دراین روز دیده شود درهمین روز اثرش

ظاهر کردد **روز سی ام** نیکست برای خریدن وفروختن وتزویج کردن

وفرزندی که دراین روز بوجود اید بردبار ومبارک وراست کو ونادان

وعالیشان وجلیل القدر باشد وهرکه بکریزد بدست اید وهرکه

چیزی کم کند بیابد وهرکه مالی قرض کند بزودی بازدهد و

بروایت دیکر روزیست که حضرت اسمعیل پسر ابرهیم علیهما السلم

دران متولد شده است وبرای هر کار نیکست خصوصا درخت

نشانیدن وزراعت وعمارت وازحضرت امام موسی کاظم

ماه اسفند

التاسع والعشرون مهر اسفند روز اسم الملك الموکل بالافلاك والازمان والعقول والارواح والابصار تقول الفرس انه یوم جیدالخ وقال الاستاذ الاسم عندهم بفتح المیم ثم الالف والراء الساکنة وقیل ماراسفندان وقیل اسپند وقیل اسپندان بالباء العجمیة فیهما انتهی

تنبیه

وفی بعض النسخ عن سلمان ان روز ... وبخلاف الشهور

الثلثون انیران روز اسم الملك الموکل بالادوار والازمان یتبرك فیه الفرس الخ

عجزی

وقال الاستاذ تقدس سره فی کتاب [illegible] ... الیوم انتهی

علیه السلم منقولست که ترك مکن حجامت را در هفتم حزیران ماه رومی

واکر نکنی در چهاردهم البته بکن **فصل دوم** در اختیار ایام هفته است

روز جمعه مبارکترین روزهاست وبهترین عیدهاست وسنت

است دران بحمام رفتن وسر تراشیدن وناخن وشارب کرفتن وپیش

از زوال بجهة نماز سفر کردن خوب نیست وبعد از نماز سفر کردن مبارك

است وحجامت کردن در بعضی احادیث واقع شده است که نباید کرد

زیرا که دران روز ساعتی هست که دران ساعت اکر حجامت واقع

شود هلاك میشود ودر روایتی نهی واقع شده است از حجامت

در وقت زوال ودر چند حدیث دیکر واقع شده است که قصور ندارد

ندارد مطلقا ودر حدیث معتبر از حضرت موسی بن جعفر

علیهما السلم منقولست که هرکاه در شب یا روز نیاید تی خون در خود

بیابی ایة الکرسی بخوان وحجامت بکن ودر حدیثیست که حضرت

رسول صلی الله علیه واله چون هوا سرد میشد واز بیرون

باندرون خانه نقل میفرمودند در روز جمعه میکردند ودر حدیث

دیکر انکه در وقتیکه هوا کرم میشد باز در روز جمعه بیرون نقل

میفرمودند ودر بعضی روایات وارد شده است که نوره کشیدن

در روز جمعه مورث پیسی است ودر چند روایت تجویز واقع شده است

یوم الجمعة عند الاحکامیین متعلق بالزهرة ولیلته التالیة له بالقمر مجاز

بلکه بعضی از روایات دلالت بر استحباب میکند و در روایت معتبر
وارد است که روز جمعه روز خواستکاری و نکاح کردنست و مستحب
است موی سر و ریش را شانه کردن و بوی خوش کردن و جامهٔ
نو و جامهای پاکیزه پوشیدن و میوهٔ تازه بخانه آوردن و سر را
بسدر و خطمی شستن و برای سائر کارها مبارکست روز شنبه
روز مبارکیست و حضرت رسول صلی الله علیه و آله فرمود که
خدا مبارک گردانیده است برای امت من در بامداد روز شنبه
و پنجشنبه و برای جمیع کارها خوبست خصوصا سفر کردن که در حدیث
معتبر وارد شده است که اگر سنگی از سنگی در گذرد در روز
شنبه البته حق تعالی از بجای خود برمیگرداند و ناخن گرفتن
و شارب گرفتن نیز خوبست و در حدیث وارد شده است که هر که
ناخن و شارب روز شنبه و پنجشنبه بگیرد از درد دندان و درد چشم
عافیت یابد و در روایتی وارد شده است که حجامت کردن در روز
شنبه مورث ضعفست روز یکشنبه میانه است برای اکثر کارها
و موافق حدیث معتبر حجامت کردن در طرف عصر روز یکشنبه
بسیار نافعست و در حدیث دیگر وارد است که برای عمارت بنا
کردن و عروسی کردن خوبست روز دوشنبه نحس ترین روزها

یوم السبت عند الاحکامیین متعلق بزحل ولیلته التالیة بالمریخ من بحار

یوم الاحد عندهم متعلق بالشمس ولیلته التالیة بعطارد من بحار

یوم الاثنین عندهم متعلق بالقمر ولیلته التالیة بالمشتری من بحار

است و در ایام سال روز عاشورا از همه نحس تر است و در ایام هفته روز
دوشنبه و این روز منسوب به بنی امیه است که ایشان عید کردند با تمام
بسبب شهادت حضرت امام حسین ع و در این روز رسول خدا صلی
الله علیه و آله از دنیا مفارقت نمود و برای هیچ کار مبارک نیست و در
بعضی روایات وارد شده است که در طرف عصر حجامت کردن خوب
است و در بعضی روایات مطلق وارد شده است که خوبست و در
احادیث بسیار نهی واقع شده است از سفر کردن در این روز و پی مهمی
و حاجتی رفتن و در حدیث معتبر از حضرت امام علی نقی صلوات الله علیه
منقولست که هر که خواهد که خدای تعالی او را از شر دوشنبه
نگاه دارد در رکعت اول نماز صبح روز دوشنبه سورهٔ هل اتی علی
الانسان بخواند روز سه شنبه میانه است برای اکثر کارها و
در حدیث معتبر وارد شده است که سفر کن در روز سه شنبه که در
این روز خداوند عالمیان آهن را برای حضرت داود علیه السلم
نرم کرده است و در روایتی از حضرت رسول صلی الله علیه
و آله منقولست که هر که در روز سه شنبه چهاردهم یا
هفدهم یا بیست یکم ماه حجامت کند شفا یابد او را از دردهای
سال و در حدیث دیگر وارد شده است که در روز سه شنبه

یوم الثلثا عندهم متعلق بالمریخ ولیلته التالیة بالزهرة من بحار

ساعتی هست که اگر حجامت در آن ساعت اتفاق افتد خون نمی ایستد
تا او را هلاک کند و در حدیث معتبر وارد است که هر که حاجتی برا و
دشوار شود آنرا طلب نماید در روز سه شنبه و در حدیث دیگر
وارد شده است که ناخن بگیرید در روز سه شنبه و در روایت دیگر
وارد است که روز جنگ است و خون گرفتن **روز چهارشنبه**
روز نحسیست و برای اکثر کارها شایسته نیست و نهی واقع شده است
از حجامت کردن و نوره کشیدن و سفر کردن در این روز و در بعضی
روایات تجویز حجامت و سفر وارد شده است و اگر حجامت ضرور
شود بهتر اینست که در آخر روز واقع سازد چنانچه در بعض احادیث
وارد شده است و در حدیثی نهی واقع شده است از حجامت در روز
چهارشنبه هرگاه ماه در عقرب باشد و در روایت معتبری وارد
شده است که حجامت بروید در روز چهارشنبه و در حدیث
دیگر وارد است که روز خوردن مسهل دوا است **و روز
پنجشنبه** روز مبارکیست و برای جمیع کارها خوبست خصوصا
حجامت کردن موافق احادیث بسیار و بهتر آنست که پیش از
زوال واقع سازد و برای ناخن گرفتن خوبست و بهتر آنست که
یک ناخن را برای جمعه بگذارد و در روایتی وارد شده است

یوم الاربعا متعلق بالعطارد و لیلته التالیة بزحل من بحار

یوم الخمیس عندهم منسوب الی المشتری و لیلتها التالیة اعنی لیلة الجمعة الی الشمس من بحار

که حضرت

که حضرت رسول صلی الله علیه و آله چون هوا گرم میشد و به
بیرون نقل میفرمودند در روز پنجشنبه میکردند و در حدیثی
وارد شده است که هر که در پنجشنبه آخر ماه اول روز حجامت کند
درد را از بدنش میکشد و در روایت دیگر وارد شده است
که روز پنجشنبه روز داخل شدن بر امرا و بر آوردن حاجتها است
و بدانکه سفر کردن و تزویج کردن در وقتیکه قمر در عقرب باشد کراهتی
دارد و روزهای که در ماه عربی مذکور شد که نحوست دارد اگر در
ماه فرس قدیم هم آنرا رعایت نمایند بهتر است زیرا که ظاهر بعضی
احادیث بران دلالتی دارد و اگر روزهای ماه و روزهای هفته
در سعادت و نحوست با یکدیگر معارض شوند و ضرور باشد
اختیار کردن رعایت نیکی و بدی ایام هفته اولی است زیرا که
احادیث آنها معتبرتر است والله یعلم **فصل سیم در بیان امری
چند که موجب دفع نحوست ایام و ساعات میشود** بدانکه توکل
و تفویض و اعتماد بر جناب مقدس الهی نمودن در جمیع امور و
استمداد از حضرات ائمه معصومین صلوات الله علیهم نمودن
هر نحوستی را بسعادت مبدل میگرداند و توسل بآیات کریمه
قرآن و دعا و تصدق تدارک هر یک از آنها میکند چنانچه

در حدیث معتبر وارد شده است که آیة الکرسی بخوان وهر روز که خواهی
حجامت بکن و تصدق بکن وهر گاه که خواهی سفر بکن و در احادیث بسیار
وارد شده است که تصدق و دعا رد میکند بلاهای مبرم را و
در حدیث معتبر از سهل بن یعقوب منقول است که گفت بخدمت حضرت
امام علی نقی علیه السلام رفتم و حدیثی که از حضرت امام جعفر صادق
علیه السلام منقول است در باب اختیارات روزها بر آن حضرت
عرض کردم و تصحیح نمودم پس گفتم که در اکثر روزها چیزی چند
هست که مانع رفتن بطلب حوائج است و بسیار است که ما را ضرور
میشود در این روزها حرکت کردن و متوجه مطالب شدن آنحضرت
فرمود که یا سهل ولایت و محبت ما اهل بیت نگاه دارنده وحافظ
شیعیان است از جمیع بلاها اگر با ولایت ما بلجه دریاها یا
صحراها و بیابانها در میان حیوانات درنده یا دشمنان جن و
انس بروند هر آینه ایمنند از شر ایشان ببرکت ولایت ما پس
اعتماد کن بر خدا و خالص گردان ولایت خود را از برای ما و
بهر جانب که خواهی متوجه شو و چون صبح کنی سه مرتبه این
دعا بخوان أَصْبَحْتُ اللّٰهُمَّ مُعْتَصِمًا بِذِمَامِكَ الْمَنِيعِ
صبح کردم خداوندا چنگ زده بامان تو که بلند است

الذی

الَّذِي لَا يُطَاوَلُ وَلَا يُحَاوَلُ مِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ وَغَاشِمٍ
وکسی با آن معارضه نمیتواند و قصد ضرر بآن نمیتواند کرد ۲ تا از بدی هر بلای و هر ظالمی
مِنْ سَائِرِ مَنْ خَلَقْتَ ۲ مِنْ خَلْقِكَ الصَّامِتِ وَالنَّاطِقِ فِي
از جمیع آنکه آفریدۀ ۲ از آفریدگان خود خواه خاموش و خواه گویا در
جُنَّةٍ مِنْ كُلِّ مَخُوفٍ بِلِبَاسٍ سَابِغَةٍ وَلَاءِ أَهْلِ
سپری از هرچه از آن ترسند بپوشش کاملی که آن دوستی اهل
بَيْتِ نَبِيِّكَ مُحْتَجِزًا مِنْ كُلِّ قَاصِدٍ لِي إِلَى أَذِيَّةٍ
بیت پیغمبر تو است در حالتی که خود را در پناه در آورده ام از هر که قصد آزار من کند
بِجِدَارٍ حَصِينٍ الْإِخْلَاصِ فِي الْاعْتِرَافِ بِحَقِّهِمْ
بدیوار محکم کننده که آن اخلاص در اعتراف کردن بحق اهل بیت علیهم السلام
وَالتَّمَسُّكِ بِحَبْلِهِمْ جَمِيعًا مُوقِنًا أَنَّ الْحَقَّ لَهُمْ
و چنگ زدن بریسمان پیروی ایشان در حالتی که یقین دارم که حق از ایشان
وَمَعَهُمْ وَفِيهِمْ وَبِهِمْ أُوَالِي مَنْ وَالَوْا وَأُعَادِي مَنْ
و با ایشان و در ایشان و بایشان است قائم دوستم با هر که ایشان با او دوستند و دشمنم با هر که
عَادَوْا وَأُجَانِبُ مَنْ جَانَبُوا فَأَعِذْنِي اللّٰهُمَّ بِهِمْ
ایشان با او دشمنند ۲ و دوری میکنم از هر که ایشان از او دوری میکنند پس پناه ده خداوندا ببرکت ایشان
مِنْ شَرِّ كُلِّ مَا أَتَّقِيهِ يَا عَظِيمُ حَجَزْتُ الْأَعَادِيَ
از شر هرچه از آن میترسیم ای بزرگوار دفع کردم دشمنان را

وما خلقت مع
واخبار آفریده
حصنة وهی
ولاء

عنّی ببدیع السموات والارض انا جعلنا من بین

از خود بیاری آفریننده آسمانها و زمین بدرستی که ما کردانیدیم در پیش

ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا فاغشیناهم

دستهای ایشان سدی و از پشت سر ایشان سدی پس فرو کرفتیم ایشانرا

فهم لا یبصرون و در شام نیز سه مرتبه این دعا بخوان پس در

پس نمی بینند مارا امان خواهی بود از هر چه حذر مینمائی از ان و در

قلعهٔ حفظ و حمایت الهی خواهی بود از هر چه از ان میترسی و اکر در

روز بکسی خواهی یا کاری بروی پیش از متوجه شدن سورهٔ حمد

و قل اعوذ برب الناس و قل اعوذ برب الفلق و آیة الکرسی و انا

انزلناه فی لیلة القدر بخوان و این آیات از سورهٔ آل عمران که ان

فی خلق السموات والارض واختلاف اللیل والنهار لآیات

لاولی الالباب الذین یذکرون الله قیاما وقعودا وعلی جنوبهم

ویتفکرون فی خلق السموات والارض ربنا ما خلقت هذا باطلا

سبحانک فقنا عذاب النار ربنا انک من تدخل النار فقد اخزیته

وما للظالمین من انصار ربنا اننا سمعنا منادیا ینادی

للایمان ان آمنوا بربکم فآمنا ربنا فاغفر لنا ذنوبنا وکفر عنا

سیئاتنا وتوفنا مع الابرار ربنا وآتنا ما وعدتنا علی رسلک

ولا حول ولا قوة الا بالله العلی العظیم

ولا تخزنا یوم القیمة انک لا تخلف المیعاد پس این دعا بخوان اللهم

بک یصول الصائل وبقدرتک یطول الطائل ولا حول لکل ذی حول

الا بک ولا قوة یمتازها ذو قوة الا منک بصفوتک من خلقک

وخیرتک من بریتک محمد نبیک وعترته وسلالته علیه و

علیهم السلام صل علیهم واکفنی شر هذا الیوم وضره وارزقنی

خیره ویمنه واقض لی فی متصرفاتی بحسن العافیة وبلوغ المحبة

والظفر بالامنیة وکفایة الطاغیة الغویة وکل ذی قدرة لی

علی اذیة حتی اکون فی جنة وعصمة من کل بلاء ونقمة وابدلنی من

المخاوف فیه امنا ومن العوائق فیه یسرا حتی لا یصدنی صاد عن

المراد ولا یحل بی طارق من اذی العباد انک علی کل شئ قدیر و

الامور الیک تصیر یا من لیس کمثله شئ وهو السمیع البصیر

و از حضرت امام محمد جواد علیه السلام منقولست که چون ماه نو

در آید در روز اول دو رکعت نماز بکن در رکعت اول بعد از حمد

سی نوبت قل هو الله احد بخوان و در رکعت دوم بعد از حمد سی

نوبت انا انزلناه فی لیلة القدر بخوان پس تصدق بکن و

سلامتی تمام ماه را از خدا و ند خود بکیر خاتمه در ترجمهٔ حدیث

شریف که مشتمل است بر احکام کسوف و خسوف و حوادث

یمتازها

العاقبة

المغوبة

هر سال و احکام محرم شیخ بزرکوار قطب الدین راوندی در کتاب
قصص الانبیا علیهم السلام روایت کرده است بسند خود از
شیخ صدوق محمد بن بابویه قمی رحمه الله و سند را متصل کردانیده
بحضرت مبین الحقایق امام جعفر بن محمد الصادق صلوات
الله علیه که انحضرت فرمود که در کتاب حضرت دانیال پیغمبر
علیه السلام نوشته است که هرگاه که اول محرم روز شنبه باشد
در ان سال زمستان بسیار سرد باشد و باد دران بسیار باشد و
یخ فراوان باشد و کندم کران باشد و طاعون و مرک کودکان
بسیار باشد و تب بسیار بهم رسد و عسل کم باشد و در مبلان
بسیار باشد و زراعت ها از آفت بسلامت ماند و بعضی از
درختان میوه و انکور را آفت برسد و ارزانی باشد و در روم
طاعون باشد و عرب با ایشان جنک کند و اسیر و غنیمت
بسیار از ایشان بدست عرب دراید و پادشاه را در جمیع مواضع
غلبه باشد بمشیت حق سبحانه و تعالی و بروایت دیکر مرک
در میان چهارپایان بهم رسد و اسپان را قولنج عارض شود
و در مردمان درد کلو و زکام و ورمها و دردها بسیار باشد و
در ان سال ترس و جنک و غارت بسیار باشد و در هر بلد مرک

پیران و زنان بسیار باشد خصوصا در عراق و بغداد و اطراف ان و در
روم مرک بسیار باشد و میان عرب و روم کارزار افتد و عرب بر روم
غالب آیند و نعمت و امنیت در بابل بوده باشد و در بحرین و نواحی
ان اختلاف بسیار در میان مردم پدید اید و قحط و غلا در ایشان
بهم رسد و از عرب ترسان باشند و عمال ایشان بر ایشان تعدی کنند
و کیاه در مراعی عرب فراوان باشد در اخر سال و بر پادشاه جمعی خروج کنند
و بر ایشان غالب اید و دران سال دملها و ابله و کر بسیار باشد و
مرغان بسیار باشند و روغن و کوشت و عسل و پنبه و کتان کران
باشد و خرما در درخت فاسد کردد و انکور و میوها در بلاد همدان
و فارس نیکو باشد و بد رختان بلاد روم و بصره و اطراف ان آفت
مستان
برسد و میوه در اکثر بلاد کران باشد و کنجد بسیار باشد و در
باران بسیار ببارد و زراعت بسیار باشد و اندک آفتی بانها برسد
و ظروف مس و اشباه ان و پشم و مو کران باشد و مرغ خانکی کم باشد
و مرغان شکاری بسیار بمیرند و در بلاد یمن اختلاف عظیم ظاهر کردد
و شاید بنهب و غارت منتهی شود و شاید یکی از آفتاب و ماه منخسف
کردد و شهب بسیار باشد و در بعضی از ان خون بسیار ریخته شود و
کشت
کویند که چنین سال الحمد است و قبایل ها پیل را در چنین سالی

و در بعضی سالها پادشاه

وآخرش نیکست وهر سال که اول محرم روز یکشنبه باشد زمستان
نیکو گذرد و باران بسیار ببارد و بعضی از درختان و زراعتها آفت
برسد و دردهای مختلف و مرگهای صعب شایع گردد و عسل کم
بعمل آید و در هوا اثر طاعون و وبا بهم رسد و در آخر سال اندک گرانی
در خوردنیها حادث شود و در آخر سال پادشاه را غلبه روی دهد و
بروایت دیگر در این سال زمستان سرد و تابستان معتدل گذرد
و میوه و حبوب و زراعات در اکثر بلاد عراق نیکو باشد و آفتی بمیوهای
بحرین و لحسا و قطیف و حوالی آنها برسد و در بلاد مشرق و بلاد
جبل زلزله باشد و گوسفند و شیر بسیار باشد و گیاه صحراها
فراوان باشد و در شتران دیوانگی و مستی بهم رسد و آبله برای کودکان
بسیار باشد و زائیدن زنان دشوار باشد و در گاوها مرگی بهم رسد و
در یک ماه آن درد بسیار مردم را عارض شود و در آخر سال گرانی بهم رسد
بسبب اختلاف سلاطین در غیر بلاد یمن و در بلاد هند اطفال
بسیار بمیرند و جو و روغن بسیار باشد و اختلاف و جنگها میان وگندم
پادشاهان نشود و دروغ و اختلاف میان عامهٔ ناس بسیار باشد
و کارزار میان عرب و عجم واقع شود و میان عامهٔ ناس و خویشان ایشان
فتنها حادث گردد و در شام حروب و فتنها پدید آید و حاکم بعضی

از اهل فساد را بقتل رساند و در زمین جبل که همدان و نواحی آن باشد
کشش بسیار شود و مرد جلیل القدری از ایشان کشته شود و پادشاه
بابل بر مردم مستولی گردد و از بعضی وزرای ملوک اختلافی ظاهر شود
بر پادشاه بشورد و بگریزد و یا کشته شود و گروهی بر پادشاه طغیان
کنند و مغلوب گردند و کوکبی در آسمان ظاهر گردد از ناحیهٔ مشرق که
دود نباله داشته باشد و این سبب حدوث قتل و غارت و گرانی
گردد و باین سبب علامت فساد بسیار شود و مرد صاحب شأنی کشته
شود و آن ستاره علامت وزیدن بادهای سخت و وفور امراض
و بسیاری دزدان در دریا و صحرا گردد و عسل گران شود و حاجیان را
غارت کنند و تمام ماه یا بعضی از آن منخسف گردد و هر سال که اول
محرم روز دوشنبه باشد زمستان نیکو گذرد و تابستان بسیار
گرم باشد و باران در وقتش بسیار ببارد و گاو و گوسفند بسیار
بوجود آید و عسل بسیار باشد و نرخ خوردنیها در بلاد جبل
یعنی شهرهای که در میان آذربایجان و عراق عرب و خورستان و
فارس است و بعضی گویند یعنی همدان و حوالی آن نازل باشد و
میوه بسیار باشد و زنان بسیار بمیرند و در آخر سال کسی بر پادشاه
خروج کند در نواحی مشرق و بعضی از فارس عزم دلگیری برسد و

نکام در بلاد جبل بسیار باشد و بروایت دیکر دران سال آب فراوان

باشد و شیر حیوانات بسیار باشد و باران بسیار بیارد و حبوب بسیار

باشد خصوصا عدس و ماش و باقلا و نرخها ارزان و عسل فراوان

باشد خصوصا در فارس و ارزن و ذرت در هند و فرنك بسیار

شود و سیب و زردآلو و سایر میوها در بلاد فارس و بصره و

شام نیك بعمل اید و خربزه و خیار در ولایت مشرق و عمان نیکو

باشد و دران سال خرما و میوها و کوشت و روغن فراوان باشد و

لیکن زرد در میان مردم کم باشد و در بلاد مشرق و اطراف هند و

اسکندریه مرك بسیار باشد و مرض سودا و دیوانکی بسیار باشد و در زمستان

زفاف و تزویج زنان بسیار واقع شود و دریا طغیان کند و بعضی از

بلاد را غرق کند و آب فرات و نیل کم باشد و باین سبب در مدت دو ماه

در مصر قحط عظیم پدید اید و مواشی و چهارپایان در صحراها نیك باشند

و اسب و شتر و کاو در هر ناحیه فربه باشند و زکام در بلاد جبل و

اطراف دریا بسیار باشد و حبوب و میوها در مکه معظمه بسیار و

ارزان باشد و لیکن فساد دران بلدهٔ طیبه بهم رسد و در اخر آن

سال هلاك در کوسفندان بهم رسد و در میان مشایخ عرب

فتنه حادث شود و خارجی از نواحی مشرق بیرون اید و در بلاد

وهمدان

فارس

فارس بیم و هراس عظیم از بعض سلاطین حادث شود و در قلعهٔ در اطراف

مشرق یا جنوب از تصرف اصحابش بیرون رود و محتمل است که یکی از آفتاب

و ماه منخسف کردد و در مردم اضطرابی پدید اید و بر پادشاه مشرق کسی

خروج کند و حاجیان بسلامت بروند و در شب دزدی بایشان برسد

و آسیبی از او نبینند **و هر سال که اول محرم روز سه شنبه باشد**

زمستان بسیار سرد باشد و برف و یخ بسیار باشد و در بلاد جبل و در ناحیه

مشرق کوسفند و عسل بسیار باشد و بعضی از درختان میوه و انکور را آفت

برسد و در ناحیه مغرب و شام حادثهٔ در آسمان ظاهر شود که از ان

خلق بسیار بمیرند و بر پادشاه صاحب خروج قوی خروج کند و پادشاه

بر او غالب اید و در زمین فارس بعضی از غلها آفت یابد و در اخر سال

نرخها کران شود و بروایت دیکر زراعت بسیار بعمل اید و باران بسیار

بیارد و آب فرات طغیان کند و شاید در تابستان بارانی ببارد و فصل

پائیز نیکو کذرد و میوها در بلاد جبل و هند و سند بسیار باشد و

کندم و جو و عدس فراوان باشد و در بصره لوبیا و ماش و باقلا فراوان

باشد و خرما کم بعمل اید و در ارزن آفتی بهم رسد در بلاد هند و بدختان

بلاد روم و شام آفتی برسد از سرما و در بلاد فارس از ملخ آفتی بزراعت

برسد و میوه در این سال بسیار باشد و زر کم باشد و کردکان و

بادام و مویز بسیار باشد و نرخها در اول سال در جمیع بلاد ارزان باشد
و پنبه کاه گران و کاه ارزان باشد و عسل فراوان باشد و بخربزه و خیار
آفتی برسد و شکار دریا بسیار بشود و آفتی از سرما یا گرما بغلات بلاد
مغرب برسد و در بعضی از شهرها کسی بر پادشاه خروج کند و در پادشاه
عجم و ترک اضطرابی حاصل شود و در میان عرب و عجم و اهل عراق قتالی
پدید آید و شیخی از مشایخ عرب کشته شود و در میان عربان و مواشی
ایشان در آخر سال مرگی بهم رسد و در آسمان یا ستاره دمداری پدید
آید که علامت جنگ و گرانی باشد یا سرخی عظیمی ظاهر شود که علامت
هلاک بعضی از وزرا باشد و در مصر و شام و صقالبه طاعونی بهم رسد
و هر سال که اول محرم روز چهارشنبه باشد زمستان وسط باشد و
در بهار بارانهای نافع ببارد و غلات و میوها در بلاد جبل و بلاد مشرق
بسیار باشد اما مردان بسیار بمیرند و در آخر سال در زمین بابل و بلاد
جبل آفتی بمردم برسد و نرخهای شان ارزان باشد و پادشاه بر دشمنان
غالب باشد و بروایت دیگر عسل در این سال بسیار باشد و آب دجله
طغیان کند و در بلاد شام مرگ بسیار باشد و اکثر اطفال بمیرند و ملخ
مزروعات ایشان را تلف کند و در آخر سال قحطی در میان ایشان بهم رسد
و باران بسیار در این سال ببارد که بسیاری از خانها و عمارتها

منهدم

منهدم گردد و درختان خرما ضایع شود و در آخر سال خرما گران
شود و برق و رعد عظیم ظاهر گردد و بادهای تند بوزد و بیماری
بسیار باشد و زنان آبستن بسیار بمیرند و در آخر سال در ناحیه فارس
مرگ بسیار باشد و وحشیان صحرا و مرغان شکاری بسیار باشند
و بزرگا و نیکو باشد و بیع و شرا و معاملات بسیار واقع شود و در شتران
گرده بهم رسد و شاید مرگی در چهارپایان پدید آید و در فصل پائیز بیماری
بسیار باشد و در اطراف مدینه جنگ عظیم روی دهد و مشایخ
بمیرند و بلاد یمن از خوف و قتل و غارت خراب شود و باز معمور شود و در میان
عربان بادیه کشش بسیار شود و باد شمال بسیار بوزد و متاعها و پنبه
گران شود و کتان ارزان باشد و ابریشم و حریر ارزان و نیکو باشد و
در میان عرب و عجم جنگها روی دهد و عجم غالب شوند و پادشاه روم
بمیرد و بزرگی از عرب بمیرد و دیالمه بسیار بمیرند و در فصل پائیز مرض جرب
بسیار باشد و اختلاف در میان سلاطین هند بهم رسد و
فتنها در بصره و ولایت فارس حادث شود **و هر سال که اول محرم
روز پنجشنبه باشد** زمستان ملایم گردد و در جمیع نواحی مشرق
گندم و میوها و عسل بسیار باشد و در اول و آخر سال تب بسیار
حادث شود و در زمین بابل در آخر سال تب بسیار بهم رسد و روز

برمسلمانان غلبه باشد پس عرب بر ایشان غالب شوند ودر ناحیهٔ مغرب

ودر زمین سند محاربات واقع شود وپادشاهان عرب مظفر باشند وبروایت

دیگر در اول سال بارش وسرما کم باشد وابر ورعد وباران بسیار باشد

ودر اخر سال باران بسیار شود وغلات ومیوها در همهٔ بلاد ارزان

وفراوان باشد وسفر دریا در این سال نیکو باشد وشکار ماهی بسیار شود

وروغن ونان گران شود واب نیل طغیان کند وروم بر مسلمان حمله

بیاورند ومسلمانان بر ایشان غالب شوند ودر بادیه جنگ بسیار

باشد وشاید یکی از مشایخ ایشان بقتل رسد ودر بعضی از شهرها

کسی بر پادشاه خود خروج کند ومنهزم گردد وکارزار در اکثر بلاد خصوصا

بلاد فارس بسیار شود ودزدان وراه زنان دست بر اورند وحکام

بر رعایا ستم کنند وبادهای تند بوزد که درختان را بر کند ودر لحسا وقطیف

ونواحی انها فتنه میان عربان وپادشاه ایشان حادث شود وپادشاه

غالب گردد ودر بلاد حبشه واطراف انها کارزار بسیار شود ودر بلاد

فارس در اخر سال میانه سه طائفه فتنه حادث شود وفساد بسیار

دران بلاد باین سبب ظاهر گردد ودر ناحیهٔ دریا نیز فتنها حادث شود

ودر این سال مرگ در کاو بسیار باشد ولیکن گوسفند فراوان گردد

وشاید ماه منخسف گردد وهر سال که اول محرم روز جمعه باشد

در زمستان

در زمستان سرما نباشد وباران کم بارد واب چشمها ورودخانها کم باشد

ودر بلاد جبل فرسنگ در فرسنگ غله کم باشد ومرگ در میان همهٔ مردمان بسیار باشد

ودر ناحیهٔ مغرب گرانی باشد وبعضی از درختان افت برسد وروم را برترک

غلبهٔ عظیم بهم رسد وبروایت دیگر غلات مصر وحبشه وشام کم بعمل اید

وگرانی در بلاد مغرب وبلاد فرنگ واطراف اندلس حادث شود وارزانی بسیار

در بلاد فارس بهم رسد وغلات بصره وعراق نیکو شود ولیکن از جهة سلاطین

وعمال ستمها با ایشان برسد وغلات جبل عامل ونواحی ان کم بعمل اید وانگور

در بصره وشام بسیار بعمل اید ومرد صاحب شانی در بصره کشته شود با گروه

بسیار از اتباع ومیوها در این سال نیک باشد واب دجله بحدی طغیان

کند که بغداد مشرف بر غرق گردد وپادشاهی از پادشاهان هند بمیرد واز

اول ماه ربیع الاول تا اخر ماه جمادی الثانیه دردهای بسیار در میان

مردم پیدا شود خصوصا درد گلو ودرد پشت وورمهای حلق وامراض شکم

وکلف وقوبا وجرب ودملها وبسیاری از زنان ابستن فرزند بیندازند و

بسیاری از ایشان در وضع حمل بمیرند وامیری از شام ظاهر شود وبر مدینهٔ

حضرت رسول مستولی گردد وملخ بر بعضی از بلاد غالب گردد ودر کردستان

ومددادی ظاهر شود فتنهای عظیم از ان بظهور رسد وکسی بر پادشاه

روم خروج کند وکردان وعجمان قوی گردند ودر زمین عراق خوف واضطراب

واختلاف بسیار پیدا شود و بزرگی از جبل عامل کشته شود و مردی بزرگی
در شام بقتل رسد و در بلاد خراسان فتنه حادث شود و در اطفال
دردها پیدا شود و فتنه بحاجیان برسد و آب چشمها بسیار باشد
و اما احکام گرفتن آفتاب در ماههای دوازده گانه پس در هر سال
که در ماه محرم آفتاب بگیرد در آن سال ارزانی باشد و در آخر سال دردها
و بیماریها در مردم حادث شود و پادشاه بر دشمنان ظفر یابد و زلزله حادث
شود و بعد از آن بسلامت باشند و هر سال که در ماه صفر آفتاب بگیرد
در ناحیهٔ مغرب ترس و گرسنگی مردم را روی دهد و جنگ و کشش بسیار
در مغرب بظهور آید پس در ماه ربیع الاول صلح واقع شود و پادشاه
ظفر یابد و هر سال که در ماه ربیع الاول آفتاب بگیرد در میان مردم
صلح پدید آید و اختلاف کم باشد و پادشاه مغرب ظفر یابد و گاو و گوسفند
کم باشد و در آخر سال فراوانی بهم رسد و در بادیه در میان شتر وبا بهم رسد
و هر سال که در ماه ربیع الاخر آفتاب بگیرد در میان مردم اختلاف بسیار
باشد و خلق عظیم بقتل رسند و کسی بر پادشاه خروج کند و بیم و ترس
و کشش حادث شود و مرگ بسیار باشد و هر سال که در ماه جمادی الاول
آفتاب بگیرد در روزی مردم فراخی باشد و در ناحیهٔ مشرق و مغرب
و پادشاه با رعیت در مقام شفقت باشد و با ایشان احسان نماید

پاس

پاس خاطر ایشان بدارد و هر سال که در ماه جمادی الاخره آفتاب بگیرد
مرد عظیمی از جانب مغرب بمیرد و در بلاد مصر جنگهای عظیم و کشش بسیار
واقع شود و در بلاد مغرب در آخر سال گرانی بهم رسد و هر سال که در
ماه رجب آفتاب بگیرد زمین آبادان شود و در کوهستانها و ناحیه
مشرق باران بسیار ببارد و در ناحیهٔ فارس ملخ فرود آید اما ضرر بایشان
نرساند و هر سال که در ماه شعبان آفتاب بگیرد همگی مردم از شر
در مغرب — پادشاهان سالم باشند و پادشاه مغرب بر دشمنانش ظفر یابد و
در بلاد جبل در آخر سال مرگ در میان مردم بسیار باشد و بزودی
برطرف شود و هر سال که در ماه رمضان آفتاب بگیرد مردم آن همگی
پادشاه فارس را اطاعت کنند و روم را بر عرب غلبه عظیم بهم رسد پس
ایشان بر روم غالب شوند و غنیمت و اسیر بسیار از ایشان بگیرند و هر
سال که در ماه شوال آفتاب بگیرد در بلاد هند و زنج کشش بسیار
شود و گیاه زمین در شهرهای مشرق بسیار باشد و هر سال که در
ماه ذی القعده آفتاب بگیرد باران بسیار ببارد و خرابی در ناحیهٔ
فارس بظهور آید و هر سال که در ماه ذی الحجه آفتاب بگیرد باد
بسیار بوزد و درختان کم شود و در شهری از شهرهای مغرب خرابی
پدید آید و گندم و جو کم و گران باشد و کسی بر پادشاه خروج کند

وازار بسیار او و بپادشاه برسد و در فارس بخوردنیها گران شود و در
سال دیگر ارزان شود و اما آثار گرفتن ماه پس در هر سال که در ماه محرم ماه
بگیرد در مغرب بزرگی بمیرد و میوه در بلاد جبل کم باشد و در میان مردم
خارش بدن بسیار باشد و در زمین بابل درد چشم بسیار بهم رسد و مرگ بسیار
باشد و نرخها گران باشد و کسی بر پادشاه خروج کند و پادشاه برو ظفر
یابد و لشکر او را بقتل آورد و هر سال که در ماه صفر ماه بگیرد قحط و
بیماری در شهرهای بابل حادث شود بحدیکه بیم هلاک باشد پس بعد
از آن باران بسیار ببارد و گیاه زمین بسیار شود و احوال مردم نیک
شود و در بلاد جبل میوه بسیار باشد و هر سال که در ماه ربیع الاول
ماه بگیرد در بلاد مغرب کشش بسیار شود و مرض یرقان در مردم بهم رسد
و در ناحیه شهرماه میوه بسیار باشد و در بلاد جبل کرم در سبزیهای
ایشان بیفتد و خرابی بسیار در شهرماه پدید آید و هر سال که در ماه
ربیع الاخر ماه بگیرد آب در کوهها بسیار باشد و فراوانی بهم رسد و آب بسیار
باشد و آن سال مبارک باشد و پادشاه در مغرب ظفر یابد و هر سال که در ماه
جمادی الاولی ماه بگیرد خون بسیار در بادیه ریخته شود و پادشاه شام را
بلای عظیمی برسد و کسی بر پادشاه خروج کند و پادشاه برو ظفر یابد و هر
سال که در ماه جمادی الاخره ماه بگیرد باران کم آید و آب کم باشد در

بزرگان

نینوی که در حوالی کوفه است یا موصل در آن محل جزع عظیم و گرانی شدید حادث
شود و پادشاه بابل را بلای عظیم روی دهد و هر سال که در ماه رجب
ماه بگیرد در ناحیه مغرب طاعون و قحط پیدا شود و در بابل باران
بسیار ببارد و در همه شهرها درد چشم بسیار شود و هر سال که در ماه
شعبان ماه بگیرد پادشاه بعضی از نواحی کشته شود یا بمیرد و پسر
پادشاه شود و تسعیرات بالا رود و قحط در میان مردم پیدا شود
و هر سال که در ماه رمضان ماه بگیرد در بلاد جبل سرما سخت
شود و برف و باران بسیار ببارد و آب بسیار باشد و در زمین فارس درد
بسیار بهم رسند و در شهرماه مرگ اطفال و زنان بسیار باشد و هر سال
که در ماه شوال ماه بگیرد پادشاه بر دشمنان غالب شود و در میان
مردم بلا و فتنه بسیار باشد و هر سال که در ماه ذی القعده ماه بگیرد
شهرهای عظیم فتح شود و گنجها در بعضی از زمینها و کوهها پیدا شود
و هر سال که در ماه ذی الحجه ماه بگیرد مرد بزرگی در مغرب بمیرد و
مرد فاجری فاسقی دعوی پادشاهی کند الی هنا انتهی ما اوردناه والحمد
لله اولا و آخرا و صلی الله علی سید المرسلین محمد و عترته الاکرمین و کتب
فی شهر ذی الحجة الحرام سنة ثمان و سبعین بعد الالف من الهجرة
النبویة. تمت الرسالة بعون الملک المنان فی سلخ
شهر جمادی الاخره من سنة ۱۱۳۲

في الاستخارات منها استخارة الرقاع وهي اعظمها مروية عن الصادق عليه السلم
قال اذا اردت امرا فاكتب في ثلث رقاع بسم الله الرحمن الرحيم خيرة من الله العزيز
الحكيم لفلان بن فلانة افعله وفي ثلث بسم الله الرحمن الرحيم خيرة من الله العزيز
الحكيم لفلان بن فلانة لا تفعله ثم ضعها تحت مصلاك ثم صل ركعتين فاذا
فرغت فاسجد وقل مائة مرة استخير الله برحمته خيرة في عافية ثم اجلس وقل اللهم
خر لي واختر لي في جميع اموري في يسر منك وعافية ثم اضرب بيدك الى الرقاع
فشوشها واخرج واحدة واحدة فان خرج ثلث متواليات افعل فافعل وان خرج ثلث
متواليات لا تفعل فلا تفعله وان خرجت واحدة افعل والاخرى لا تفعل فاخرج
من الرقاع الى خمس فانظر اكثرها فاعمل به ودع السادسة ومنها ان يفتح المصحف
وينظر اول ما فيه ذكره ابن فهد في موجزه ايضا ومنها ما ذكره العلامة قدس الله سره
في مصباحه ان هذه الاستخارة مروية عن صاحب الامر عليه السلم وهي ان يقرأ الحمد
عشرا فثلثا فرع ثم يقرأ القدر عشرا ثم يقول ثلثا اللهم اني استخيرك لعلمك
بعاقبة الامور واستشيرك لحسن ظني بك في المأمول والمحذور اللهم ان كان
الامر الفلاني مما قد نيطت بالبركة اعجازه وبواديه وحفت بالكرامة
ايامه ولياليه فخر لي اللهم فيه خيرة ترد شموسه ذلولا وتقعض ايامه سرورا
اللهم اما امر فاتمر واما نهي فانتهي اللهم اني استخيرك برحمتك خيرة
في عافية ثم يقبض على قطعة من السبحة ويضمر حاجته فان كان عدد تلك القطعة
فردا فليفعل وان كان زوجا فليترك وعن الصادق عليه السلم من استخار الله تعالى

مرة واحدة وهو راض به خار الله حتما وذكر ابن باقي في مصباحه انه ينبغي ان يكون في يد
المستخير خاتم عقيق مكتوب عليه محمد وعلي ويضرب بيده اليمنى فياخذ احد الشيئين
فانه المحمود في العاجلة والآجلة ان شاء الله تعالى وذكر الطوسي رحمه الله في اماليه عن علي
عليه السلم قال لما ولاني النبي صلى الله عليه وآله على اليمن قال لي وهو يوصيني يا علي ما خاب من استخار
ولا ندم من استشار

بسم الله الرحمن الرحیم

شیخ مفید قدس سره در کتاب اختصاص نقل فرموده بدانکه هرگاه مقارنهٔ
زهره با مریخ در یک برج اتفاق افتد پادشاه روم هلاک شود و یا در روم
مصیبتهای یا بلاها ظاهر شود و هرگاه مقارنهٔ ان با زحل اتفاق افتد
در همه خلق سختی و تنگی بدید اید و هرگاه مقارنهٔ ان با مشتری اتفاق
افتد وسعتی در معیشت مردمان بهم رسد و هرگاه مقارنهٔ ان با عطارد
اتفاق افتد خونریزش و فتح عظیم ظاهر شود و هرگاه مقارنهٔ بهرام
با زحل در یک برج اتفاق افتد پادشاه تازه در زمین منسوب بان برج
پادشاه شود و هرگاه مقارنهٔ ان با مشتری اتفاق افتد پادشاه عظیم
الشان بمیرد و هرگاه مقارنهٔ زحل با عطارد اتفاق افتد در دنیاها
خوف و اندوه ظاهر شود و همچنین در اهل ادب و هرگاه مقارنهٔ ان با مشتری
در یک برج اتفاق افتد تغیری در همه احوال دنیا و امور مردمان
ظاهر شود و از جمیع نواحی خوارج خروج کنند خصوصا از گیلان و
دیلم و اکراد و بسیاری از مردمانرا بکشند و از راه خوف و اندوه
کار بر مردم سخت شود و دونان عالیشان کردند و طبایع همهٔ مردم

متغیر گردد و حیا و انسانیت از ایشان برطرف شود و بسیاری فساد
در ایشان زیاده گردد خصوصا زنان و بسیاری از زنان اولادهارا
اسقاط نمایند و خونریزش و کشش و گرسنگی بسیار شود و هرگاه اجتماع
مشتری و عطارد اتفاق افتد طاعون در زمین ظاهر شود و عداوت
و بغض در میان مردم بهم رسد و هرگاه سوار شود قمر بر بالای زحل پادشاهت
پادشاهی برطرف شود و هرگاه اجتماع بهرام و عطارد در عقرب اتفاق
افتد پس ان نشانهٔ کشته شدن پادشاه بابل است و هرگاه اجتماع
شمس و زحل در عقرب در شولة العقرب اتفاق افتد پس ان نشانهٔ
اختلاف میان روم و کشته شدن پادشاه ایشانست و هرگاه اجتماع
مریخ و عطارد در شولة العقرب اتفاق افتد پس ان خرابی خانهٔ پادشاه
بابل است و هرگاه اجتماع شمس و قمر در شولة العقرب اتفاق افتد
و بهرام در سرطان باشد پس اگر توانی بمطالعهٔ پناه بری پس چنین بکن
و هرگاه اجتماع زهره و مشتری اتفاق افتد پس بد رستیکه زنان
بترسند از شوهران خود فی عداوت کیوان هرگاه در منزل طرفه یا دبران در ایند
طاعون در عراق بهم رسد و بسیاری از مردمان بمیرند و هرگاه کیوان
در منزل طرفه در اخر ان باشد در زمین عراق قتال و فتنه پدید
اید و هرگاه کیوان بمنزل نثره در اید اعمال اهل عراق متبدل شود و بسختی

وبلا کرفتار شوند وهرکاه کیوان بمنزل اخضر درآید در زمین عراق قتال
وفتنه بهم رسد وهرکاه کیوان بمنزل جبهه درآید مرک درمیان کاو و درندکان
و وحوش بهم رسد وهرکاه کیوان و مشتری بمنزل اکلیل وقلب وشوله
درآیند در مشرق ومغرب طاعون شدید ظاهر شود وبسیاری از
مردمان بمیرند وانواع فساد وبلایا در تمامی روی زمین میان مردمان
ظاهر شود و پادشاهان وعلما کشته شوند وجمعی از دونان بلند مرتبه
شوند وبدانکه با آفتاب کواکبی چند میباشند که دنبالها میدارند و
بعضی از آنها بربالای بعضی دیکر میباشند پس هرکاه کوکبی از آنها
در برجی از بروج ظاهر شود انواع شر وبلا وفتنه وزوال پادشاهی
پادشاهان در زمینی که منسوب بان برج باشد بظهور رسد
وهرکاه بر بینی کوکب سرخی که از جملهٔ ستارهای معروف نباشد
وحرکت آن از قرار سایر ستارها بنسق معیّنی نباشد بلکه از جای
بجائی بنسق مختلف نقل نماید وشبیه بعمودی باشد هرچند که
واقعاً عمود نباشد پس بدرستیکه آن نشانهٔ جنک وبلاها وکشته
شدن بزرکان وبسیاری شهود ودلکیری وآشوب درمیان مردمان
خواهد بود باینجا ختم شد کلام صاحب کتاب وجناب استاد
علامه رفع الله مقامه در کتاب بحار الانوار بعد از نقل این کلام

مذکور

مذکور ساخته که در اصل نسخهٔ این کتاب چنین مرقوم بود که از روی
خط شریف ابن الحسن بن شاذان رحمة الله علیه کتابت ومقابله
این کتاب باتفاق افتاده وبعد از این فرموده که هرچند سند این کلام
بروایتی از معصومین علیهم السلام منتهی نکشته لیکن چون مثل
شیخ مفید عظیم الشأن علیه الرحمة والرضوان در کتاب اختصاص
مذکور ساخته وبنابر کمال مبالغه که در انکار مقالات
اهل نجوم دارد بعید مینماید که از کتب
اصحاب نجوم نقل کرده باشد
لهذا بنقل آن مبادرت
نمودم والسلم

جدول في معرفة الاوزان منقول عن الفاضل الكامل النحرير المدقق افضل المتقدمين والمتاخرين مولانا محمد باقر اليزدي افاض الله تعالى عليه شآبيب رحمته واحله بحبوحة جنته

بدانكه مثقال شرعي بيست قيراطست ودرهم چهارده قيراط وقيراط سه شعير وسه سبع شعيرات وشعيري چهار خردل وخردلي دوازده فلس پس مثقال شرعي شصت وهشت شعير وچهار سُبع شعيرات ودرهم شرعي چهل وهشت شعيرات وهرگاه دينار را استعمال كنند مراد يك مثقال طلا است ودرهم در نقره مستعمل است وهر مثقال شش دانق است ودانق در مثقال شرعي يازده شعير وسه سُبع شعيرات ومثقال صيرفي كه درين اوان در بلاد ايران متعارفست بيست وچهار طسوج وطسوج را حمصه نيز گويند وهر طسوج چهار شعيرات پس مثقال صيرفي نود وشش شعيرات ودرهم شرعي ضعف مثقال باشد ومثقال شرعي پنج سُبع مثقال صيرفي باشد واطبا هرگاه درهم ومثقال استعمال كنند مراد ايشان درهم ومثقال شرعي باشد بدانكه ما جدولي رسم كرده ايم ومقادير اكثر اوزان مشهوره را بدرهم شرعي ومثقال صيرفي موازنه نموده در ان جدول درج كرده ايم تا مبتدي عند الحاجت بان رجوع نمايد واوزان مذكوره را بي تكلف معلوم كند فانظر فيه واحفظ

الاوزان	الرطل العراقي	الرطل المدني	الرطل المكي	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
الدرهم الشرعي	١٣٠	١٩٥	١٣٨ ٤/٧	٣٥٢ ٤/٧	١٥٠ ٥/٧	٢٩٢ ١/٢	١١٧٠	٢١٥٥	٧٠٢٠٠	١٣٠٠٠
المثقال الشرعي	٩١	١٣٦ ١/٢	٩٠	١٨٠	٢ ٢/٢	٢٠٤ ٣/٤	٨١٩	١٣٢٥	٤٩١٤٠	١٢٠٠
المثقال الصيرفي	٦٥	٩٧ ٣/٧	٦٣ ٣	١٢٨ ٣/٧	٥٥ ٥/١٤	١٤٦ ١/٤	٥٨٥	١٠٥٠	٣٥١٠	٦٠٠

[illegible]

في معرفة حال الغايب خذ اسم الذي تريد واسم امه واطرح سبعة سبعة وان بقي واحد فهو حي ولكنه مريض وان بقي اثنين يخاف عليه وان بقي ثلثة مات وان بقي اربعة فهو في الطريق ويحصل له مشقة عظيمة وان بقي خمسة احواله حسنة وان بقي ستة فهو بالسلامة متوجه عن قريب وان بقي سبعة قتل وايضا في هذا المعنى احسب اسمه واسم امه واسقط اثنين اثنين فان بقي واحد مات وان بقي اثنين فهو حي والله اعلم بالصواب قاله شيخنا البهائي طاب ثراه وقال ايضا نور الله مضجعه في الكشكول فائدة اذا اردت ان تسكن في بلدة او قرية فاحسب اسمك واسم امك واسم تلك البلدة او القرية واسقط اربعة اربعة فان بقي واحد فانت فيها في تعب وان بقي اثنان فانت فيها متوسط الحال وان بقي ثلثة فان الرزق سهل عليك ونفسك مطمئنة قطعية وان بقي اربعة يكون سعادتك في تلك البلدة او القرية انتهى

وقال ايضا طاب ثراه اذا اردت ان تعلم من يموت من الزوجين قبل صاحبه فخذ اسم الرجل والمرأة من الصغرى واقسم خمسة خمسة فان بقي مفرد فيموت الرجل وان بقي الزوج فالمرأة تموت والله اعلم بالصواب

وقال طاب ثراه في طلب السارق يكتب هذه الحروف ويوضع في تحت الراس ثم ينم لاثلث انه راى السارق في المنام ح لا ى ع ا ص ل ا ا ل ح سلح بوماح سلح مسح واذا اردت ان تعلم من هو السارق فكتب اسماء المتوهمين كل اسم في خرقة

وتكتب هذه الاسماء تحت اسماء اهم وهي هذه اهيا طهيا نوسس واطرحها
في النار فان اسماء البريئين تحرق ويبقى اسم السارق واذا سرق منك
شيء فاكتب هذه الحروف في رقعة وضعها تحت راسك فانك ترى
السارق في المنام وهي هذه هطم ما ادما وادمي هك وقال ايضا طاب ثراه
چون خواهند مکتوبی یا رقعه یا عریضه بکسی نویسند وخواهند که زود
میسر شود اول بر قلم بخواند بر فوق عریضه این شکل را نویسند که بزودی
کارسازی شود بتوفیق الله تعالی ╪ لاب مه م سب کل ╪ ╪
فائدة مجربة صحيحة منقولة في بعض المجاميع المنسوبة الى الشيخ الاجل الفاضل
الاعلم العالم بهاء الملة والدين رحمه الله ورايته ايضا بخط الفاضل العالم
مولانا محمد تقي المجلسي ثمرة في بعض مجاميعه هكذا رايته مكتوبا بخطهما والله اعلم
بحقيقة الحال من اراد ان يسخر سلطانا او حاكما او شخصا من الاشخاص فليتوضأ
وليصل ركعتين يقرأ في كل ركعة فاتحة الكتاب وسبع مرات هذه الآية
عَسَى اللهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مَوَدَّةً وَاللهُ قَدِيرٌ وَاللهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ويقرأ في القنوت اللَّهُمَّ إِنِّي أَدْرَأُ بِكَ فِي نَحْرِهِ وَأَعُوذُ
بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَأَسْتَعِينُكَ عَلَيْهِ فَاكْفِنِيهِ بِمَا شِئْتَ فاذا سلم لا يتكلم
مع احد ويقول سبعين مرة اللَّهُمَّ لَيِّنْ قَلْبَ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ لِي كَمَا
لَيَّنْتَ الْحَدِيدَ لِدَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِجَاهِ مُحَمَّدٍ الْأَكْرَمِ وَبِجَاهِ عَلِيٍّ الْأَفْضَلِ الْأَعْلَم

وبجاه فاطمة ذي الفضل والعصمة وبجاه الحسن والحسين سبطي سيد المرسلين
وسيدي شباب اهل الجنة وبجاه ذريتهم الطيبة الطاهرة وبحق حمعسق
وبحق كهيعص وصلى الله عليه وآله الطاهرة فان فعل هذه الصلوة في ليلة
الجمعة او يومه كان احسن ويسخر هذا السلطان والحاكم وهذا الشخص المقصود
والطاعة بحيث لا يتصور مزيد عليه وقد جرب هذا مرة بعد اخرى والله اعلم

اقول من خط السيد السند الامير محمد باقر الشهير بداماد طاب مضجعه ومثواه
من العجايب لقضاء الحوايج والعزة والقبول عند الخلايق واستجابة
الدعا يكتبه من احب ذلك متطهرا ذاكرا لله تعالى ويحمله ويجعله معه لا يفارقه
ابدا ولكن كتبته عند ما تحول الشمس من برج الى برج والاحسن ان
يكون وقت تحولها الى اول السرطان او اول الاسد

بسم الله الرحمن الرحيم

٩١٥٩٠ هو ح ١١١١ ٢ ١١١ ح ٩٩٥ ٥ ع ٩٩ ط ٥ ٣ ٣ ٣ ص

٩١٥٩٠ هو ح ١١١١ ٢ ١١١ ح ٩٩٥ ٥ ع ٩٩ ط ٥ ٣ ٣ ٣ ص

٩١٥٩٠ هو ح ١١١١ ٢ ١١١ ح ٩٩٥ ٥ ع ٩٩ ط ٥ ٣ ٣ ٣ ص

روى ان هذا الشكل كان مكتوبا بين كتفي النبي صلى الله عليه وآله وسلم و
انه اذا كتب بالزبرة كتبه محا منها الالف الف سلام وكتبه وغسل بماء
الورد وشرب المريض شفي باذن الله تعالى اقول قد جربته مرارا وقد
برا المريض من مرضه في يومه والشكل هذا

هو

سمسوع السمسولوع
سمسوع سمسوع
توجه حيث شئت فانك منصور

٥٥٥٥٥ // ✕ ٦٦٦٦٦٦٦ و ٥ ص م

رب با بويه زره لسنه مغفرد ودن
سه روز است كه بعد از نماز صبح بسم الله
بخواند سوره يس سوره والكافرون وسوره
نحل ناس الله سوره فتح وسوره مزمل
توجه كه بخواند يس انه فانكواه
يكنوبت بسم الله الرحمن الرحيم يا ...
بسم الله الرحمن الرحيم يا ازهر الاقوات
الرقاب و يا ... يا ... يا ...
و يا مفتح الابواب ... يا مسبب الاسباب
الاسباب ... لا اله الا الله
تستطيع له طلبا ... الا الله
محمد رسول الله صلى الله عليه وآله
و در وقت كمن بسبب الاسباب ...
خود در ... كه الله ...
ان والله ...

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

شرح دعای معروف سید جلیل عالم عامل وفقیه کامل بدعای مبارک
فاضل جمال العارفین رضی الدین ابو القاسم علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن محمد بن
طاوس الحسنی الحسینی الفاطمی رضی الله عنه در کتاب جمال الاسبوع باسنادهای خود
از وهب بن منبه و حسن بصری و حضرت امام جعفر صادق علیه السلام که حضرت
رسالت پناه صلی الله علیه وآله فرموده‌اند که در شب معراج دیدم این دعا را در لوحی از
نور نوشته که میان لوح و عرش حجابی بود پس جبرئیل علیه السلام گفت یا محمد
اگر نه این بود که سبب طغیان امت تو میشد هر آینه خبر میدادم ترا از بزرگی و جلالت
این دعا بدرستی که خدای عز و جل میفرماید که هر که بخواند این دعا را در هر جمعه یکمرتبه و هر
اهل آسمان و زمین با او در مقام حیله و مکر باشند نتوانند باو ضرر و آسیبی برسانند
و هر که بخواند این دعا را در هر جمعه یکبار یا دو بار پیوسته در حفظ و امان خدا باشد و کسی
قادر نباشد بر ضرر رسانیدن باو و حسن بصری گفته که من شش مرتبه این دعا را خواندم
و در هر مرتبه داخل شدم در مجلس جماعتی که میخواستند بمن ضرر رسانند پس خدای تعالی
پوشانید دیده ایشان را تا آنکه ندیدند و حجاج مرا طلبید که بقتل رساند چون این دعا را
خواندم مرا نزدیک خود نشانید و بکمال مهربانی و اکرام نمود و حضرت امیر المؤمنین علیه السلام
فرموده‌اند که حضرت موسی علیه السلام در وقتی که بنزد فرعون رفتند این دعا را خواندند
پس از شر او نجات یافتند و حضرت ابراهیم خواندند این دعا را از آتش نمرود بن کنعان
نجات یافتند و خضر علیه السلام این دعا را خواندند ببرکت آن بآب زندگانی رسیدند و حضرت
اسمعیل علیه السلام این دعا را خواندند از ذبح نجات یافت و خدای تعالی ذبح عظیم برای فدای او
فرستاد و حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام فرموده که هر صاحب اندوه و غمناکی
که بخواند این دعا را هر آینه برطرف میکند خدای تعالی از او اندوه و غم او را و مبدل میکند
شدت و تعب او را براحت و هر حاجتمندی که بخواند این دعا را البته بر آمدن حاجتی
که بر آورده میشود حاجت او در دنیا و آخرت و کعب الاحبار گفته که یافتم در توریة
که هر که در هر جمعه یکبار این دعا را بخواند در نزد پادشاهان عزیز و مقرب باشد و خواهد
بود برای او مهابتی و عظمتی و جلالتی و مرتبه در نزد سلاطین و بزرگان اشراف و حضرت رسول
صلی الله علیه وآله فرمود که هر کس که رسیده باشد او مصیبتی یا آنکه نازل شده باو بلیه
و مشغولی از شغلهای دنیا و آخرت و بخواند این دعا را خدای تعالی فرج دهد او را از آن بلاها و برطرف
او را بر آورده و غم او را زایل گرداند و یاری دهد او را بر دشمن و کعب الاحبار گفته که هر کس که
این دعا را بخواند باید که با طهارت باشد و در هر جمعه بخواند و هر حاجت از حاجتهای
دنیا و عقبی که داشته باشد از خدای تعالی طلب کند که جناب اقدس الهی حکم فرموده و بر خود لازم گردانیده
است که رد نکند دعای آن کس که بخواند این دعا را و حضرت رسالت پناهی صلی الله علیه وآله خواندند
این دعا را در روز جنگ احزاب و خدای تعالی او را بر کافران نصرت داد و

مقدس و مبارک درین دعاست و دعا اینست

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله وبالله اخذت الاولين واخذت
الآخرين واخذت القائمين واخذت القاعدين
تغشى ابصارهم ظلمة وترسل السماء عليهم
لهبا والارض شهبا فاغشيناهم فهم لا يبصرون
الله يرعاني ويقويني على الخلق بنور الله استبصر
وبقوة الله القدوس استعين الله يعطيني
والله الملك الجبار يرفعني على اجنحة
الكروبيين والصديقين والصادقين
والمستجيبين لك الله ادعوا وانت الله
ارحم الراحمين لك الله ادعوا اله السموات
والارضين لك الله ادعوا اله الملائكة
المقربين لك الله ادعوا اله الخلق اجمعين
لك الله ادعوا اله الشمس والقمر لك الله

ادعوا الٰه الكواكب لك الله ادعوا الٰه المشارق
والمغارب لك الله ادعوا الٰها مقدسا انت
الله العزيز الجبار المتكبر الرحمن الرحيم
الواسعة رحمته الخالق كرسي عظمته العظيم
الجليل تبارك اسم الله ملك الملوك تكون
اسماؤك هذه لي عضدا ونصرا وفتحا وهيبة
ونورا وعظمة ابدا ما ابقيتني وتكون لي
حفظا وخلاصا ونجاحا انا عبدك وابن عبدك
تغشاني رحمتك وتغشاني عقابك بعزتك
وهيبتك نجني من الآفات كما نجيت ابرهيم
خليلك من النار وكما كبس موسى كليمك
فرعون باسمائك هذه فنجني بها وكما
الارض مكبوسة تحت السماء وكما
بنوا ادم مكبوسون تحت السماء وتحت
ملك الموت وكما ملك الموت مكبوس
بين يدي الله رب العالمين كذلك تكون

الخلايق

الخلايق مكبوسين تحت قدمي ابدا ما احييتني
يا ناصر المسلمين ويا صريخ المستصرخين ويا
ارحم الراحمين انت لي حرز من جميع خلقك
ومن بني ادم وبنات حوا واتباعهم ومن شر
الجن والانس ان لا يسطو على احد منهم
عز جارك ولا اله الا انت تمسكت بالعروة
الوثقى التي لا انفصام لها التي لا يجاورها
بر ولا فاجر اعتصمت بحبل الله المتين
اعوذ بالله من شر فسقة العرب والعجم ومن
شر الجن والانس ومن شر من يريد بي سوءا
او يريد بي شرا توكلت على الله ومن يتوكل
على الله فهو حسبه ان الله بالغ امره قد
جعل الله لكل شيء قدرا حسبي الله بسم الله
وبالله اومن وبالله اثق وبالله اتعوذ
وبالله اعتصم وبالله العظيم استجير

من الشيطان الرجيم اعوذ بكلمات الله التامات
التي لا يجاوزهن بر ولا فاجر من شر ما ذرأ وبرأ
ومن شر كل ما يطرق بالليل والنهار الا
طارقا يطرق بخير برحمتك يا ارحم الراحمين
اللهم اني اعوذ بك من شر نفسي ومن شر
كل عين ناظرة واذن سامعة ومن شر
كل مارد وجبار عنيد اللهم اني الجأت
ظهري اليك وتوكلت في اموري عليك
انت وليي ومولاي الهي فلا تسلمني ولا
تخذلني ولا تكلني الى نفسي طرفة عين
ولا تؤاخذني بذنوبي واسرافي على نفسي
واعني على شكر نعمتك يا محسن يا جبار
اجعلني عبدا شكورا لا اله الا انت العلي
العظيم عليك توكلت وانت رب العرش
العظيم لا اله الا انت الحليم الكريم

سبحان الله رب العالمين رب السموات
السبع وما فيهن وما بينهن وما فوقهن و
ما تحتهن ورب العرش العظيم الحمد لله
رب العالمين اللهم حببني الى جميع خلقك
حتى لا يكون لي في قلب احد من خلقك غلظة
ولا يعارضوني واجعلهم يستقبلوني بوجوه
بسيطة ويقضون حوائجي ويطلبون مرضاتي
ويخشون سخطي باسمك القدوس العظيم
الاعظم ادعوك يا الله يا نورا في نور ونورا
تحت نور ونورا يضيء به كل نور وكل
ظلمة ويطفئ به شر كل شيطان و
سلطان باسمك الذي تكلم به الملائكة
فلا يكون للموج عليهم سبيل وبه يذل
كل جبار عنيد يكون تحت قدمي باسمك

يستقبلونني

الذی سمیت به نفسك واستقررت به علی
عرشك وعلی كرسیك وباسمك العظیم
الاعظم یكون لی نورا وهیبة عند جمیع
الخلق باسمائك المقدسة المباركة انت
الجواد الكریم العزیز الجبار المتكبر
العظیم یا لا اله الا انت یا رب كل
شیء ووارثه یا الله المحمود فی كل
فعاله لا اله الا انت الرفیع فی جلاله
یا الله یا ارحم الراحمین یا رحمن كل شیء
وراحمه یا ممیت كل شیء ووارثه یا حی
حین لا حی فی دیمومیة ملكه وبقائه
یا رافع المرتفع فوق سمائه بقدرته یا
قیوم فلا یفوته شیء من خلقه یا آخر
یا باقی یا اول كل شیء وآخره یا دائم بغیر

فناء

فناء ولا زوال الملك یا صمد من غیر شبیه
فلا شیء كمثله یا مبدئ كل شیء ومعیده
یا من لا یصف الواصفون كنه جلاله فی
ملكه وعزه وجبروته یا كبیر انت الذی
لا تهتدی العقول لصفته فی عظمته
یا باعث یا منشئ بلا مثال لخلا من غیره
یا زكی الطاهر من كل آفة بقدسه یا كافی
المتوسع لما خلق من عطایا فضله الذی
لا ینفد یا نقی من كل سوء لم یخالطه
فعاله یا جبار انت الذی قد عم الخلائق
منه وفضله یا دیان العباد وكل یقوم
خاضعا لهیبته یا خالق ما فی السموات
والارضین وكل الیه معاده یا رحیم
كل صریخ ومكروب یا صادق الوعد

فلا تصف الالسن جلال ملكه وعزه يا مبدئ
البدائع لم يبغ في انشائها عونا من احد من
خلقه يا معيد ما افناه اذا برز الخلائق لدعوته
من مخافته يا حليما ذا اناة فلا شيء يعدله
من خلقه يا حميد الفعال ذا المن في خلقه
بلطفه يا عزيز المنيع الغالب على امره فلا
شيء يعادله من خلقه يا قاهر ذا البطش
الشديد انت الذي لا يطاق انتقامه يا
عالي القريب في علوه وارتفاعه ودنوه
يا حنان يا منان فلا شيء يقهر سلطانه
يا نور كل شيء وهداه انت الذي
اضاءت الظلمة بنوره يا قدوس الطاهر
فلا شيء كمثله يا قريب المجيب المتداني
دون كل شيء يا عالي الشامخ في السماء
فوق كل شيء علوه وارتفاعه يا بديع
البدائع ومعيدها بعد فنائها بقدرته
يا ملك يا متكبر يا من العدل امره والصدق

وعده يا محمودا في افعاله فلا تبلغ الاوهام
كنه جلاله في ملكه وعزه يا كريم العفو
انت الذي ملأ كل شيء عدله وفضله
يا عظيم المفاخر والكبرياء فلا يذل عز
ملكه يا عجيب فلا تنطق الالسن بكل آلائه
وثنائه اسألك يا الله امانا من عقوبتك
في الدنيا والآخرة اسألك نورا ونصرا
ورفعة عند جميع خلقك من بني آدم و
بنات حواء رب الارواح الفانية والاجساد
البالية والارواح المرتفعة واسألك
بطاعة العروق الملتئمة الى اماكنها و
بطاعة القبور المتشققة عن اهلها وبدعوتك
الصادقة فيهم واخذك الحق منهم اذا برز
الخلائق منهم من مخافتك وشدة سلطانك
ينتظرون قضاءك ويخافون عذابك

ويرجون رحمتك اجعلني من المقربين الفائزين
والق علي محبة ونورا ونعمة وهيبة و
اجعلني ممن يسمع قولي ويرفع امري على كل
امر انا عبدك وابن عبدك الفقير الى رحمتك
اجعلني اللهم غالبا متعاليا يا نور النور
يا مصباح النور ادرا بك في نحورهم
فاستعيذ بك من شرورهم واستعين بك
عليهم فاكفني امرهم بلا حول ولا قوة الا
بك يا الله العلي العظيم ان نشا ننزل
عليهم من السماء اية فظلت اعناقهم
لها خاضعين انا رسل ربك لن يصلوا
اليك يا موسى اقبل ولا تخف انك من
الامنين كتب الله لاغلبن انا ورسلي
ان الله قوي عزيز اللهم بعزتك يا
دائم البقاء اسالك باسمك الذي احتجبت

بحجاب الله النور نور السموات والارض تضيء
به ابصار الناظرين عند ربوبيتك يا الله
وباسمك الذي تقول للشيء كن فيكون ان
قضيت حاجتي وانجحت طلبتي ويسرت
امري وسترت عورتي وامنت روعتي و
رزقتني نورا وعزا وهيبة وقبولا ورفعة
عند جميع خلقك بحولك وقوتك وباسمك
الذي وسع كل شيء وهو اوسع منه
يا دائم البقاء ادم ما انا فيه من نعمتك
وعافيتك واجعل اموري اولها صلاحا
واخرها فلاحا برحمتك يا ارحم الراحمين
ثم ادع بما احببت فانه يستجاب ان شاء الله تعالى
ونقول بعدها وصلى الله على سيد المرسلين
محمد النبي خاتم النبيين وعلى اله الطيبين
الطاهرين الخيرين الفاضلين الحاكمين

العادلين الزهر الغر الميامين وسلم
تسليما كثيرا

ومن ذلك دعاء المعراج مروي عن النبي صلى الله عليه وسلم

بسم الله الرحمن الرحيم

اللهم اني اسالك يا من اقر له بالعبودية
كل معبود يا من يحمده كل محمود يا من
يطلب عنده كل مفقود يا من سائله
غير مردود يا من بابه عن سؤاله غير
مسدود يا من هو غير موصوف ولا محدود
يا من عطاؤه غير ممنوع ولا منكود يا من
ليس ببعيد وهو نعم المقصود يا من رجاء
عباده بحبله مشدود يا من شبهه و
مثله غير موجود يا من ليس بوالد ولا مولود
يا من كرمه وفضله ليس بمعدود يا من
حوض بره للانام مورود يا من لا يوصف
بقيام ولا قعود يا من لا تجري عليه حركة

[illegible]

ولا جمود يا الله يا رحمن يا رحيم يا ودود يا
راحم الشيخ الكبير يعقوب يا غافر ذنب
داود يا من لا يخلف الوعد ويعفوا عن
الموعود يا من رزقه وستره للعاصين
ممدود يا من هو ملجا كل مقصى مطرود
يا من دان له جميع خلقه بالسجود يا من
ليس عن نيله وجوده احد مصدود
يا من لا يحيف في حكمه ويحلم عن الظالم
العنود ارحم عبيدا فقيرا خاطئا لم يوف بالعهود
انك فعال لما تريد يا بار يا ودود صل
على محمد خير مبعوث دعا الى خير معبود
وعلى آله الطيبين الطاهرين اهل الكرم
والجود وافعل بنا ما انت اهله يا ارحم
الراحمين واسئل حاجتك تقضى انشاء
الله

يا رب

۲۰۹

۲۰۸

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

الحمد لله رب العالمین والصلوة علی محمد وآله الاکرمین اما بعد چنین گوید اقل العباد الی رحمة
ربه الغنی محمد صالح ابن عبد الواسع الحسینی عفی الله تعالی عن جرائمهما که چون مراعات
ساعات شرعی از لوازم ایمان وطریقه مرضیه مؤمنان است واین حقیر اختیار آن ساعات
را برای حوائج ومهمات در کتاب تقویم المؤمنین از برای ارباب ایمان واصحاب ایقان
بسطا تمام ایراد نموده ام لیکن استخراج نیک وبد آن ساعات بنا بر قانون وضابطه که
در آن کتاب قرار یافته موقوفست بر مراجعت اکثر ابواب وملاحظه اکثر مواضع آن کتاب
وباین جهت ممکنست که اصحاب همم قاصره وارباب عزایم فاتره تکاهل نمایند وخود را محروم سازند
از مراعات ساعات شرعیه لهذا بخاطر این قاصر رسید که جداولی مانند تقاویم منجمان
وضع نماید تا اکثر اهل ایمان سیما جمعی که قادر بر تحصیل آن کتاب عظیم الشان نباشند بدین جداول
انتفاع نمایند واین جداول را بتقویم شرعی موسوم گردانید وبالله التوفیق والتایید
جداولی که وضع شده برین نهجست اول جداول ایام ولیالی سال وآن چنین است که از

برای هر ماه از ماههای دوازده گانه جدولی وضع شده در دو صفحه ودر عنوان
جداول اشاره بحال هر ماه از ماهها که مسعود است یا منحوس یا متوسط وهر صفحه مشتملست بر شش خانه
در عرض وشانزده خانه در طول وشش خانه فوقانی هر صفحه اشاره است بتمیز خانهای تحتانی
پس در خانه اول نوشته شده الایام یعنی در خانهای محاذی این روز اول وروز دویم وسیم
این ماه مثبت است تا پانزدهم در صفحه یمنی وتا سی ام در صفحه یسری ودر خانه دویم الحال یعنی در خانهای
تحت حال نیک وبد این ایام مرقومست ودر خانه سیم السبب یعنی در خانهای تحت سبب تاریخ
وبدی این ایام مکتوبست وسه خانه دیگر متعلق است بلیالی بهمین دستور وهر یک از
ایام که بحسب کیفیت نیکی زیادی دارند مانند اعیاد اربعه که بهتر از بقیه ایام سال اند بسیار
نیک وروزی که بدترین ایام سالست مانند روز عاشورا بسیار بد نوشته شده
وبرین قیاس لیالی مانند شب قدر که بهترین لیالی سالست ولیالی اربع که بهتر از بقیه لیالی سالست
وهر یک از ایام ولیالی که بحسب کمیت یعنی بد وسبب بیشتر نیک یا بد نوشته باشد در خانه
حال آن نیک نیک یا بد بد بعدد جهات نیکی یا بدی آن روز یا شب نوشته شده وبعضی از
ایام ولیالی که جهت نیکی وبدی هر دو داشته باشد خانه حال آن روز یا شب را بدو قسم
قسمت کرده ودر نصف فوقانی نیک ودر نصف تحتانی بد رقم نموده وهمچنین در خانه
سبب سبب نیکی را در نصف فوقانی وسبب بدی را در نصف تحتانی قلمی نموده وهر یک از
خانهای حال ایام ولیالی که صفر وخالی باشد دلیل است بر آن که حال آن روز یا شب از
احادیث معلوم نیست واز این جهت میانه دویم جداول ایام ماه عربی وآن چنین است که

در غالب نسخ درست پنج پنج قسمت شده نسبت و هر قسمتی که پنج روز باشد و حال اعمالی که در آن پنج روز واقع شود
در دو صفحه درج شده و چون اشغال و اعمال که نیک و بد آنها در پنج روز که قرار یافته با یک و بد اشغال همه ایام در ماه عربی به نظر رسیده و بعضی از ایام دیگر که
در باب بعضی از آن ایام رسیده تتبع به حسب منحصر بود در سی و شش شغل و عمل لهذا هر صفحه را به حسب عرض به شش و به حسب طول به پنج خانه قسمت
نموده و در پنج خانه فوقانی که در عرض هر یک از صفحتین قسمت واقع است ایام سی و در سی و شش که در طول صفحتین واقع است اشغال و اعمال را قلمی نموده و در خانهای
دیگر حال نیک و بد آنها رقم کرده باین نهج که هر خانه که محاذی روزی و عملی است اگر آن عمل در آن روز نیک باشد در آن خانه نوشته شده و اگر عمل در آن روز تعیین بعضی
از روایات نیک و بعضی بد باشد خانه آن عمل را به دو قسمت نموده و در نصف فوقانی نیک و در نصف تحتانی بد قلمی نموده هر یک از نیک و بد اگر به حسب
تتبع ظاهر شده علامت سرخی نهاده که علامت ظاهر است یعنی نیک بودن آن یا بد بودن آن ظاهر بکثرت یا قلت روایات یا قوت
و ضعف آسانید و این دیگر ظاهر است و هر خانه که صفر و خالی است دلیل بر آنست که حال این عمل در این روز در روایات ظاهر نشده
و بد جهت تمامیت است و چون بعضی از ایام در روایات مذکور است که نیک برای همه کارها یا اکثر کارها یا روز سعد است و بعضی آنکه بد است
برای همه کارها یا اکثر کارها یا روز نحسی است لهذا در خانهای فوقانی صفحه یمنی که تحت خانهای ایام است اشاره به حال آن روز نموده تا از
این کلیه معلوم کرد حال اعمال و اشغال آن روز که نیک و بد آنها بخصوص مذکور نباشد **سیم** جداول ایام ماه فرس قدیم است که سی روز
است همیشه و ضابطه این جداول ایام عربی است بی تفاوت و چون هفت روز از هر ماه عربی و نه روز از هر ماه بروایتی منحوس است
و برای هیچ حاجت و مهمی شایسته و نیک نیست و این ایام سبعه منحوسه به زعم جمعی از ایام ماه فرس و بگمان بعضی از ایام ماه عربی است
بنا برین در صفحه یسری از جداول ایام عربی ماه فرس را شمار نموده تا طلب کننده ساعت سعد در هر موضع احتیاط احباب
نماید و همچنین آنچه از ضابطه سعادت و نحوست ایام ماه فرس قدیم که محقق طوسی قدس سره القدسی بروایت نسبت داده معلوم میگردید از آن نیز
در همین خانها ثبت نموده **چهارم** جداول ایام هفته و آن وضوح و احتیاج به بیان ندارد **پنجم** بعد از تتبع این جداول
اگر ساعتی پیدا شود که بحسب ایام سال ایام ماه عربی و فرس قدیم و ایام هفته همه نیک باشد در غایت خوبی و نیکو و دور

نور خواهد بود و اگر همه این جهات بد باشد در نهایت بدی خواهد بود و اگر بحسب بعضی ازین جهات نیک
و بحسب بعضی بد باشد ظاهر است که جهات ایام سال مقدم باشد بر جهات ایام هفته و ماه و جهات
ایام مقدم بر جهات ماه و ماه عربی مقدم باشد بر ماه فرس والله تعالی یعلم بحقایق الامور و باید دانست که
ایام ماه فرس درین زمان حسب الواقع معلوم نمیشود بجهت آنکه تشخیص آن بحسب تحقیق مبتنی بر مراعات کبیسه است
و در بعضی از ازمنه سالفه اهمال در امر کبیسه نموده اند و بدین سبب درین زمان چاره بغیر از رجوع به آنچه منجمان
در تقاویم ضبط نموده اند نیست **مسوّد** این اوراق گوید که علمای عظام و فضلای کرام از سلف
و خلف تا اکنون چنان کتاب و چنین رساله جمع و تالیف ننموده اند و چون به برکات بندگان نواب
کامیاب فلک جناب سپهر رکاب عالمیان مآب اشرف اقدس ارفع اعلی و بسبب مزید رغبت
آن اعلیحضرت ظل اللهی به مراعات امور شرعی این بی بضاعت بترتیب این کلمات و تصنیف این
صفحات اقدام نموده مستدعی و متوقعست از برادران ایمانی و خلان روحانی که
از کتاب تقویم المومنین و تقویم شرعی منتفع گردند آنکه آن سلاله انبیا و ائمه طاهرین
و نتیجه برگزیدگان رب العالمین ادام الله تعالی سلطنته الی سلطنة خاتم الوصیین
صلوات الله علیهم اجمعین را که مقصود اصلی و منظور حقیقی است از جمع و تالیف
این دو کتاب بدعا یاد نمایند والله الموفق للخیر والسداد و هو الهادی الی الصواب والرشاد

تاریخی که نجیبای ملک الشعرا گفته است

بعهد شهنشاه دین دار عادل	که خورشید شرعست در اوج تقوی
خدیوی که ساعات ایام عمرش	بهم جمع کردند دنیی و عقبی
نوشتست شمشیر دین داری او	بخون ریزی دشمن شرع فتوی
جهاندار سلطان حسین آنکه عدلش	ربوده ز نوشیروان گوی دعوی
بهر کار آیین دین نبی را	ز دین داری وز هر چون داشت مرعی
از آن رو شد از غیب این صفحهٔ دل	چو لوح زبرجد ز ظهور تجلی
که تا ساعتی غافل از شرع نبود	بهر کار در رونق دین و دنیی
چو اتمام این نسخهٔ شرع آیین	شدش اتمام از غیب تقویم شرعی
دو تاریخ جستم از دو مصرع خیالم	هم آغوش وحدت چو مجنون و لیلی
دو گل سر بر آورد از باغ فکرم	بیک رنگ و بو در گلستان معنی
نجیبا ز پی ساعت سعد دیدن	چو تاریخ جو شد بآیین تقوی
برآورد جزوی ز تقویم شرعی	ز تقویم شرعی برآورد جزوی

۱۱۳۱ سنه ۱۱۱۰ ۲۶ — ۱۱۳۶ ۲۶

سنه ۱۱۱۰

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه رجب که از شهور مسعوده است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	نیک نیک نیک نیک	بجهت ولادت امام محمد باقر علیه السلام و امر بروزه و زیارت امام حسین علیه السلام و نماز مخصوص	اول	بسیار نیک	بسبب آنکه از لیالی اربع است
دویم	نیک بد	بسبب ولادت امام محمد تقی علیه السلام بروایتی بجهت وفات آنحضرت بقولی	دویم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
سیم	بد بد	بسبب وفات امام علی نقی علیه السلام بقولی و از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
چهارم	بد	بجهت آنکه از ایام تسعه منحوسه است	چهارم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
پنجم	نیک بد بد بد	بسبب ولادت امام علی نقی علیه السلام بجهت [illegible] و وفات امام موسی کاظم [illegible] و از ایام [illegible] منحوسه است	پنجم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
ششم	بد	بسبب وفات امام موسی کاظم علیه السلام بقولی	ششم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
هفتم			هفتم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
هشتم			هشتم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
نهم			نهم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
دهم	نیک	بجهت ولادت امام محمد تقی علیه السلام بروایتی	دهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
یازدهم			یازدهم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
دوازدهم			دوازدهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
سیزدهم	نیک نیک نیک بد بد بد	بسبب ولادت حضرت [illegible] بقول مشهور و امام [illegible] بجهت وفات امام [illegible] و وفات امام حسن عسکری [illegible] و از ایام سبعه [illegible]	سیزدهم	نیک نیک	بسبب امر نمازهای مخصوص و از لیالی بیض است
چهاردهم	نیک	بسبب امر بروزه	چهاردهم	نیک نیک	بجهت امر نمازهای مخصوص و از لیالی بیض است
پانزدهم	نیک نیک نیک نیک نیک نیک بد	[illegible] بسبب وفات امام جعفر صادق علیه السلام بقولی	پانزدهم	نیک نیک نیک	بسبب امر نماز مخصوص و از لیالی بیض است

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه رجب المرجب

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
هفدهم			هفدهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
هجدهم			هجدهم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
نوزدهم			نوزدهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
بیستم			بیستم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
بیست و یکم	بد بد	بجهت وفات حضرت فاطمه زهرا علیها السلام بقولی و از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و یکم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
بیست و دویم	نیک	بسبب هلاکت معویه علیه اللعنه	بیست و دویم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
بیست و سیم	بد	بجهت زدن نیزه بر ران مبارک امام حسن علیه السلام	بیست و سیم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
بیست و چهارم	نیک	بسبب فتح خیبر	بیست و چهارم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
بیست و پنجم	نیک بد	بجهت امر بروزه بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
بیست و ششم	نیک بد	بجهت امر بروزه بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و ششم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
بیست و هفتم	بسیار نیک	بجهت آنکه از ایام اربع و مبعث حضرت خاتم الانبیا صلی الله علیه و آله است	بیست و هفتم	نیک نیک نیک	بجهت امر نماز مخصوص و غسل و زیارت حضرت امیر المؤمنین علیه السلام
بیست و هشتم	نیک	بسبب امر بروزه	بیست و هشتم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
بیست و نهم	نیک	بجهت امر بروزه	بیست و نهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
سی ام	نیک نیک	بسبب امر بروزه و نماز مخصوص	سی ام	نیک	بسبب امر نماز مخصوص

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه شعبان که از شهور مسعوده است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	نیک نیک	بجهت امر بروزه و نهی از معصیت	اول	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
دویم			دویم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
سیم	نیک نیک / بد	بسبب ولادت امام حسین بقول مشهور و امر بروزه / بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
چهارم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	چهارم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
پنجم	نیک نیک / بد	بجهت ولادت امام حسین بقولی و امام زین العابدین بقولی / بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	پنجم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
ششم			ششم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
هفتم	نیک نیک	بجهت ولادت حضرت امیر المؤمنین ع بروایتی و ولادت امام زین العابدین	هفتم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
هشتم			هشتم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
نهم			نهم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
دهم			دهم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
یازدهم			یازدهم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
دوازدهم			دوازدهم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
سیزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیزدهم	نیک نیک	بجهت امر بنمازهای مخصوصه و از لیالی بیض است
چهاردهم			چهاردهم	نیک نیک	بسبب امر بنمازهای مخصوصه و از لیالی بیض است
پانزدهم	نیک	بجهت امر بروزه	پانزدهم	بسیار نیک نیک	بجهت آنکه از لیالی اربع و مولود حضرت صاحب الامر ع است

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه شعبان المعظم

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
هفدهم			هفدهم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
هجدهم			هجدهم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
نوزدهم			نوزدهم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
بیستم			بیستم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
بیست و یکم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و یکم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
بیست و دوم			بیست و دوم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
بیست و سیم			بیست و سیم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
بیست و چهارم	بد	بسبب آنکه در تاریخ حسن بن روایت امام حسن عسکری ع بیمار شد	بیست و چهارم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
بیست و پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
بیست و ششم	بد	بسبب آنکه بقولی حضرت روایت امام حسن عسکری ع بیمار شده و از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و ششم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
بیست و هفتم			بیست و هفتم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
بیست و هشتم	نیک	بجهت امر بروزه	بیست و هشتم	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص
بیست و نهم	نیک	بسبب امر بروزه	بیست و نهم	نیک	بسبب امر بنماز مخصوص
سی ام	نیک	بجهت امر بروزه	سی ام	نیک	بجهت امر بنماز مخصوص

جدول در معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه رمضان که اسعد شهور سنت است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	نیک	بجهت وقوع تعیب امام رضا علیه السلام بقولی	اول	نیک نیک نیک نیک	بسبب نزول صحف ابراهیم ع و فضیلت زیارت امام حسین ع و اکثر غسل و امر نماز مخصوص
دویم			دویم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
سیم	نیک / بد	بسبب نزول انجیل عیسی علیه السلام بروایتی / بجهت آنکه از ایام سبعه نحسه است	سیم		بسبب نزول صحف ابراهیم ع بقولی و امر نماز مخصوص
چهارم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	چهارم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	پنجم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
ششم	نیک	بسبب وقوع تعیب امام رضا ع بقول شیخ مفید در روایتی	ششم	نیک نیک	بجهت نزول توریة بر موسی ع بنابر حدیث معتبر و امر نماز مخصوص
هفتم			هفتم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
هشتم			هشتم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
نهم			نهم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
دهم	بد	بجهت وفات خدیجه کبری صلوات الله علیها	دهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
یازدهم			یازدهم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
دوازدهم	نیک	بسبب نزول انجیل عیسی ع بقولی	دوازدهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
سیزدهم	نیک / بد	بجهت فتح مکه معظمه بقولی / بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	سیزدهم	نیک نیک	بسبب امر [illegible]
چهاردهم			چهاردهم	نیک نیک	بجهت امر نماز [illegible]
پانزدهم	نیک	بجهت ولادت امام حسن ع بقول مشهور و امام محمد تقی ع بقولی	پانزدهم	نیک نیک نیک نیک	بسبب امر نماز مخصوص و غسل و زیارت امام حسین ع و از لیالی بیض است

جدول در معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه رمضان المبارک

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
هفدهم	نیک نیک	بجهت فتح بدر و ولادت امام محمد تقی ع بقولی	هفدهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
هجدهم			هجدهم	نیک نیک	بجهت نزول زبور بر داود علیه السلام بروایتی و امر نماز مخصوص
نوزدهم	بسیار نیک / بد	بسبب احتمال روز قدر / بجهت شهادت حضرت امیر المؤمنین ع	نوزدهم	بسیار نیک / بد	بسبب احتمال شب قدر / بجهت ضربت خوردن حضرت امیر المؤمنین ع
بیستم	بد	بسبب شهادت حضرت امیر المؤمنین ع	بیستم	نیک / بد	بسبب امر نماز مخصوص / بجهت شهادت حضرت امیر المؤمنین ع
بیست و یکم	نیک بسیار / بد بد	بجهت احتمال روز قدر / بسبب شهادت حضرت امیر المؤمنین ع و از ایام سبعه و تسعه نحوست	بیست و یکم	بسیار نیک / بد	بسبب احتمال شب قدر / بجهت شهادت حضرت امیر المؤمنین ع
بیست و دوم			بیست و دوم	نیک نیک	بسبب امر نماز مخصوص و از عشر آخر است
بیست و سیم	بسیار بسیار نیک	بجهت آنکه روز قدر است بنا بر روایتی	بیست و سیم	بسیار نیک نیک	بجهت آنکه شب قدر است بقول اصح
بیست و چهارم	بد بد بد	بسبب وفات امام رضا ع بقولی و کشته شدن ... امام حسن عسکری ع و از ایام سبعه و تسعه نحوست	بیست و چهارم	نیک نیک نیک	بسبب امر نماز مخصوص و غسل و از عشر آخر است
بیست و پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم	نیک نیک نیک	بجهت امر نماز مخصوص و غسل و از عشر آخر است
بیست و ششم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	بیست و ششم	نیک نیک	بسبب امر نماز مخصوص و از عشر آخر است
بیست و هفتم			بیست و هفتم	نیک نیک نیک	بجهت امر نماز مخصوص و غسل و از عشر آخر است
بیست و هشتم			بیست و هشتم	نیک نیک	بسبب امر نماز مخصوص و از عشر آخر است
بیست و نهم			بیست و نهم	نیک نیک نیک	بجهت امر نماز مخصوص و غسل و از عشر آخر است
سی ام			سی ام	نیک نیک نیک نیک	بسبب امر نماز مخصوص و غسل و زیارت امام حسین ع و از عشر آخر است

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه شوال که از شهور سعود است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	بسیار نیک	بجهت آنکه از اعیاد اربعه و عید مرتضی است	اول	بسیار نیک	بسبب آنکه از لیالی اربع است
دویم	نیک نیک بد	بسبب آنکه از انواع عید و از ایام تشریق است بجهت آنکه در خانه نحس است … [illegible]	دویم		
سیم	نیک نیک بد	بسبب آنکه از ایام تشریق از انواع عید است بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیم		
چهارم	نیک بد	بسبب آنکه از ایام تشریق از انواع عید است بجهت آنکه از ایام تسعه منحوسه است	چهارم		
پنجم	نیک بد	بسبب آنکه از ایام تشریق است بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	پنجم		
ششم	نیک	بسبب آنکه از ایام تشریق است	ششم		
هفتم	نیک	بجهت آنکه از ایام تشریق است	هفتم		
هشتم			هشتم		
نهم			نهم		
دهم			دهم		
یازدهم			یازدهم		
دوازدهم			دوازدهم		
سیزدهم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیزدهم		
چهاردهم			چهاردهم		
پانزدهم	بد	بسبب وفات امام جعفر صادق [illegible]	پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه شوال المکرم

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم		
هفدهم	نیک نیک	بجهت جنگ احد در و شکستن [illegible]	هفدهم		
هجدهم			هجدهم		
نوزدهم			نوزدهم		
بیستم			بیستم		
بیست و یکم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و یکم		
بیست و دویم			بیست و دویم		
بیست و سیم			بیست و سیم		
بیست و چهارم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم		
بیست و ششم	بد	بجهت آنکه از ایام تسعه منحوسه است	بیست و ششم		
بیست و هفتم			بیست و هفتم		
بیست و هشتم			بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سی ام			سی ام		

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه ذی القعده که از شهور سعود است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	بد	بجهت وفات امام محمد تقی علیه السلام	اول		
دویم			دویم		
سیم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	سیم		
چهارم	بد	بجهت آنکه از ایام تسعه نحوست است	چهارم		
پنجم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	پنجم		
ششم			ششم		
هفتم			هفتم		
هشتم			هشتم		
نهم			نهم		
دهم			دهم		
یازدهم			یازدهم		
دوازدهم			دوازدهم		
سیزدهم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	سیزدهم		
چهاردهم			چهاردهم		
پانزدهم	نیک	بسبب ولادت امام رضا علیه السلام بقول مشهور	پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه ذی القعدة الحرام

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	شانزدهم		
هفدهم			هفدهم		
هجدهم			هجدهم		
نوزدهم			نوزدهم		
بیستم			بیستم		
بیست و یکم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	بیست و یکم		
بیست و دویم			بیست و دویم		
بیست و سیم			بیست و سیم		
بیست و چهارم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	بسیار نیک بد	بجهت آنکه از ایام اربعه و دحو الارض است بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	بیست و پنجم		
بیست و ششم	بد بد	بجهت آنکه در این ماه نحس است بروایت امام حسن عسکری و از ایام تسعه نحوست است	بیست و ششم		
بیست و هفتم			بیست و هفتم		
بیست و هشتم	بد	بسبب آنکه در این ماه نحس است بروایت امام حسن عسکری علیه السلام	بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سی ام			سی ام		

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه ذی الحجه که از شهور مسعوده است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	نیک نیک نیک نیک نیک	بجهت ولادت ابراهیم ع و امر بروزه و نزول سوره برائت و تزویج فاطمه زهرا ع و از عشر ذیحجه است	اول	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
دویم	نیک	بسبب آنکه از عشر ذیحجه است	دویم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
سیم	نیک / بد	بجهت آنکه از عشر ذیحجه است / بسبب آنکه از ایام سبعه منحوسه است	سیم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
چهارم	نیک / بد	بجهت آنکه از عشر ذیحجه است / بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	چهارم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
پنجم	نیک / بد	بجهت آنکه از عشر ذیحجه است / بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	پنجم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
ششم	نیک	بجهت آنکه از عشر ذیحجه است	ششم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
هفتم	نیک / بد	بسبب آنکه از عشر ذیحجه است / بجهت وفات امام محمد باقر علیه السلم	هفتم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
هشتم	نیک نیک نیک / بد	بسبب امر بغسل و فضیلت روزه و از عشر ذیحجه است / بجهت آنکه در این روز حرکت کرد امام حسین ع	هشتم	نیک	بسبب امر نماز مخصوص
نهم	نیک نیک نیک نیک	بسبب از عشره معلومه و قبول توبه آدم ع و امر بغسل و زیارت امام حسین ع و از عشر ذیحجه است	نهم	نیک	بجهت امر نماز مخصوص
دهم	بسیار بسیار نیک	بجهت آنکه از اعیاد اربعه و عید اضحی است	دهم	نیک	بسبب آنکه از لیالی اربع است
یازدهم	نیک	بسبب آنکه از ایام تشریق است	یازدهم	نیک	بجهت ظرفیت بعضی از اعمال حج
دوازدهم	نیک	بجهت آنکه از ایام تشریق است	دوازدهم	نیک	بسبب ظرفیت بعضی از اعمال حج
سیزدهم	نیک / بد	بسبب آنکه از ایام تشریق است / بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیزدهم	نیک	بجهت ظرفیت بعضی از اعمال حج
چهاردهم			چهاردهم		
پانزدهم	نیک	بسبب ولادت امام علی نقی ع بقول مشهور	پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه ذی الحجه الحرام

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم		
هفدهم			هفدهم		
هجدهم	بسیار بسیار نیک نیک	بجهت آنکه افضل اعیاد و عید غدیر است و وقوع بیعت و قرار گرفتن کشتی نوح بر جودی	هجدهم		
نوزدهم	نیک	بسبب آنکه از توابع عید غدیر است	نوزدهم		
بیستم	نیک	بجهت آنکه از توابع عید غدیر است	بیستم		
بیست و یکم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و یکم		
بیست و دوم			بیست و دوم		
بیست و سیم			بیست و سیم		
بیست و چهارم	نیک نیک نیک / بد	بجهت تصدق خاتم و مباهله بقول مشهور [illegible] / بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	نیک / بد	بجهت [illegible] یعقوب / بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم	نیک	بجهت تصدق بر مسکین
بیست و ششم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	بیست و ششم	نیک	بسبب تصدق بر یتیم
بیست و هفتم	نیک نیک نیک	بجهت ولادت امام علی نقی ع بروایتی و نزول [illegible] و هلاک عمر علیه [illegible]	بیست و هفتم	نیک	بجهت تصدق بر اسیر
بیست و هشتم			بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سی ام			سی ام		

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه محرم الحرام که از شهور منحوسه است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	نیک	بسبب مستجاب شدن دعای زکریا علیه السلام	اول		
	بد	بجهت آنکه از عشر محرم است			
دویم	بد	بسبب آنکه از عشر محرم است	دویم		
سیم	نیک	بجهت نجات یافتن یوسف علیه السلام از چاه	سیم		
	بد بد	بجهت آنکه از عشر محرم و از ایام سبعه و تسعه منحوسه است			
چهارم	بد بد	بجهت آنکه از عشر محرم و از ایام تسعه منحوسه است	چهارم		
پنجم	بد بد	بسبب آنکه از عشر محرم و از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	پنجم		
ششم	بد	بجهت آنکه از عشر محرم است	ششم		
هفتم	بد	بسبب آنکه از عشر محرم است	هفتم		
هشتم	بد	بجهت آنکه از عشر محرم است	هشتم		
نهم	بسیار بد بد	بسبب شهادت امام حسین علیه السلام و از عشر محرم است	نهم		
دهم	بسیار بسیار بد	بجهت شهادت حضرت امام حسین علیه السلام که اعظم مصایب است	دهم		
یازدهم			یازدهم		
دوازدهم	بد	بسبب وفات امام زین العابدین علیه السلام بقولی	دوازدهم		
سیزدهم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیزدهم		
چهاردهم			چهاردهم		
پانزدهم			پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه محرم الحرام

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم		
هفدهم			هفدهم		
هجدهم	بد	بجهت وفات امام زین العابدین علیه السلام بقولی	هجدهم		
نوزدهم			نوزدهم		
بیستم			بیستم		
بیست و یکم	نیک	بسبب وفات فاطمه زهرا صلوات الله علیها	بیست و یکم		
	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است			
بیست و دویم	بد	بسبب آنکه نحس است در [illegible] امام حسن عسکری	بیست و دویم		
بیست و سیم			بیست و سیم		
بیست و چهارم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	بد بد	بسبب وفات امام زین العابدین علیه السلام بقولی و از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم		
بیست و ششم	بد	بجهت آنکه از ایام تسعه منحوسه است	بیست و ششم		
بیست و هفتم			بیست و هفتم		
بیست و هشتم			بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سی ام			سی ام		

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه صفر که از شهور منحوس است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	بد	بجهت شهادت فرزند امام زین العابدین ع	اول		
دویم			دویم		
سیم	نیک بد	بسبب ولادت امام محمد باقر ع بقولی بجهت آنکه از ایام سبعه تسعه نحوست است	سیم		
چهارم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه نحوست است	چهارم		
پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	پنجم		
ششم			ششم		
هفتم	نیک بد	بسبب ولادت امام موسی کاظم ع بقول مشهور بجهت وفات امام حسن ع بقولی	هفتم		
هشتم			هشتم		
نهم			نهم		
دهم	بد	بسبب آنکه [illegible] امام حسن عسکری ع	دهم		
یازدهم			یازدهم		
دوازدهم			دوازدهم		
سیزدهم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	سیزدهم		
چهاردهم			چهاردهم		
پانزدهم			پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه صفر المظفر

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	شانزدهم		
هفدهم	بد	بجهت وفات حضرت امام رضا ع بقولی	هفدهم		
هجدهم			هجدهم		
نوزدهم			نوزدهم		
بیستم	بد	بسبب آنکه از توابع الایام تعزیت امام حسین ع است	بیستم		
بیست و یکم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	بیست و یکم		
بیست و دویم			بیست و دویم		
بیست و سیم			بیست و سیم		
بیست و چهارم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه نحوست است	بیست و پنجم		
بیست و ششم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه نحوست است	بیست و ششم		
بیست و هفتم			بیست و هفتم		
بیست و هشتم	بسیار بد بد	بجهت وفات حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و وفات امام حسن علیه السلام بقولی	بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سی ام	بد بد	بسبب وفات امام حسن ع بقولی و وفات امام رضا علیه السلام بقولی	سی ام		

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه ربیع الاول که از شهور مسعوده است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول	بد	بسبب وفات امام حسن عسکری بقولی	اول	نیک نیک	بجهت هجرت حضرت رسالت صلی الله علیه و آله و خوابیدن امیرالمؤمنین ع بر فراش آنحضرت
دویم			دویم		
سیم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه نحسه است	سیم		
چهارم	بد بد	بسبب آنکه از ایام سبعه نحسه است و در اختیارات بروایت امام حسن عسکری علیه السلام	چهارم		
پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه نحسه است	پنجم		
ششم			ششم		
هفتم			هفتم		
هشتم	بد	بسبب وفات امام حسن عسکری بقول مشهور	هشتم		
نهم	بسیار نیک	بجهت آنکه از ایام عید و عید بابا شجاع الدین است	نهم		
دهم	نیک	بسبب عقد نکاح خدیجه کبری صلوات الله علیها	دهم		
یازدهم			یازدهم		
دوازدهم	نیک	بجهت دخول حضرت رسالت صلی الله علیه و آله بمدینه بعد هجرت	دوازدهم		
سیزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه نحسه است	سیزدهم		
چهاردهم	نیک	بجهت هلاکت یزید علیه اللعنه بقول مشهور	چهاردهم		
پانزدهم			پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه ربیع الاول

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه نحسه است	شانزدهم		
هفدهم	بسیار نیک	بجهت آنکه از ایام عید و مولد نبی صلی الله علیه و آله است	هفدهم	نیک	بجهت معراج حضرت رسالت صلی الله علیه و آله بقولی
هجدهم			هجدهم		
نوزدهم			نوزدهم		
بیستم			بیستم		
بیست و یکم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه نحسه است	بیست و یکم		
بیست و دویم			بیست و دویم		
بیست و سیم			بیست و سیم		
بیست و چهارم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه نحسه است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه نحسه است	بیست و پنجم		
بیست و ششم	بد	بجهت آنکه از ایام نحسه است	بیست و ششم		
بیست و هفتم			بیست و هفتم		
بیست و هشتم			بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سی ام			سی ام		

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه ربیع الثانی که [illegible]

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول			اول		
دویم			دویم		
سیم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیم		
چهارم	نیک بد	بجهت ولادت امام حسن عسکری به قولی بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	چهارم		
پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	پنجم		
ششم			ششم		
هفتم			هفتم		
هشتم	نیک	بسبب ولادت امام حسن عسکری به قولی	هشتم		
نهم			نهم		
دهم	نیک	بجهت ولادت امام حسن عسکری به قول مشهور	دهم		
یازدهم			یازدهم		
دوازدهم			دوازدهم		
سیزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیزدهم		
چهاردهم			چهاردهم		
پانزدهم			پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه ربیع الثانی

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم		
هفدهم			هفدهم		
هجدهم			هجدهم		
نوزدهم			نوزدهم		
بیستم			بیستم		
بیست و یکم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و یکم		
بیست و دوم			بیست و دوم		
بیست و سوم			بیست و سوم		
بیست و چهارم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم		
بیست و ششم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	بیست و ششم		
بیست و هفتم			بیست و هفتم		
بیست و هشتم	بد	بجهت آنکه نحس است در این ماه بروایتی امام حسن عسکری	بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سی ام			سی ام		

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه جمادی الاولی که از [illegible]

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول			اول		
دویم			دویم		
سیم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیم		
چهارم	بد	بجهت آنکه از ایام تسعه منحوسه است	چهارم		
پنجم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	پنجم		
ششم			ششم		
هفتم			هفتم		
هشتم			هشتم		
نهم			نهم		
دهم			دهم		
یازدهم			یازدهم		
دوازدهم	بد	بجهت آنکه نحس است در این ماه بروایت امام حسن عسکری علیه السلام بنابر نسخه	دوازدهم		
سیزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیزدهم		
چهاردهم			چهاردهم		
پانزدهم	نیک	بجهت ولادت امام زین العابدین علیه السلام بقولی و فتح بصره	پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه جمادی الاولی

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم		
هفدهم			هفدهم		
هجدهم			هجدهم		
نوزدهم			نوزدهم		
بیستم			بیستم		
بیست و یکم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و یکم		
بیست و دویم			بیست و دویم		
بیست و سیم			بیست و سیم		
بیست و چهارم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم		
بیست و ششم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	بیست و ششم		
بیست و هفتم			بیست و هفتم		
بیست و هشتم	بد	بجهت آنکه نحس است در این ماه بروایت امام حسن عسکری علیه السلام بنابر نسخه	بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سی ام			سی ام		

جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه جمادی الاخری که از شهور متوسطه است

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
اول			اول		
دویم			دویم		
سیم	بد	بجهت وفات فاطمه زهرا صلوات الله علیها و از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیم		
چهارم	بد	بسبب آنکه از ایام تسعه منحوسه است	چهارم		
پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	پنجم		
ششم			ششم		
هفتم			هفتم		
هشتم			هشتم		
نهم			نهم		
دهم			دهم		
یازدهم			یازدهم		
دوازدهم	بد	بسبب آنکه نحس است در این ماه بروایت امام حسن عسکری ع بنا بر نسخه	دوازدهم		
سیزدهم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	سیزدهم		
چهاردهم			چهاردهم		
پانزدهم	نیک	بسبب ولادت حضرت امام زین العابدین علیه السلام بقولی	پانزدهم		

بقیه جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه جمادی الاخری

الایام	الحال	السبب	اللیالی	الحال	السبب
شانزدهم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	شانزدهم		
هفدهم			هفدهم		
هجدهم			هجدهم		
نوزدهم			نوزدهم	نیک	بسبب آنکه در این شب آمنه رضی الله عنها بحضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله حامله شد
بیستم	نیک	بجهت ولادت فاطمه زهرا صلوات الله علیها	بیستم		
بیست و یکم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و یکم		
بیست و دویم	بد	بجهت آنکه نحس است در این ماه بروایت امام حسن عسکری ع بنا بر نسخه	بیست و دویم		
بیست و سیم			بیست و سیم		
بیست و چهارم	بد	بسبب آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و چهارم		
بیست و پنجم	بد	بجهت آنکه از ایام سبعه و تسعه منحوسه است	بیست و پنجم		
بیست و ششم	بد	بسبب شهادت امام علی نقی علیه السلام بقولی و از ایام تسعه منحوسه است	بیست و ششم		
بیست و هفتم			بیست و هفتم		
بیست و هشتم			بیست و هشتم		
بیست و نهم			بیست و نهم		
سیام			سیام		

جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال که پنج روز اول ماه عربی

الایام	الاول	الثانی	الثالث	الرابع	الخامس
	نیک برای کارکردن خوب	نیک برای کارها	بد است برای کارها		روز نحسیت و برین روز هیچ کار مکن
بجدید پیش شاهان رفتن	نیک		بد		بد
مرکب اعمال سلاطین شدن		بد			
ملاقات برادران نمودن	نیک ملاقات امرا				
طلب علم نمودن	نیک				
زن خواستن	نیک	نیک		نیک	
عروسی کردن			بد		
لباس نو بریدن و پوشیدن	نیک جامه نو پوشیدن	نیک			
حمام رفتن	بد				
سر تراشیدن					
فصد کردن	بد	بد			
حجامت کردن		بد			
ختنه کردن					
بدریا نشستن					
بسفر رفتن	نیک	نیک / بد	بد	نیک / بد	
بعد از رجعت سفر بجا منزل شدن		نیک			
پی کارها رفتن	نیک	نیک	بد	نیک	بد
شکار رفتن	نیک		نیک	نیک	
از مکانی بمکانی نقل نمودن		نیک			

بقیه جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال که پنج روز اول ماه عربی

	الاول	الثانی	الثالث	الرابع	الخامس
			از ایام سعد و نحس مخصوص است ما را احتیاط	از ایام نحس مخصوص است ما را احتیاط	از ایام سعد و نحس مخصوص است ما را احتیاط
قبالجات نوشتن		نیک			
شراکت کردن		نیک			
تجارت کردن	نیک	نیک			
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن	نیک	نیک	بد		
داد و ستد نمودن					
برده خریدن					
چهارپایان خریدن	نیک		نیک	نیک	نیکست اصلاح اول چهارپایان
زراعت کردن	نیک	نیک		نیک	
درختان نشاندن					
نهرها کندن				نیک	
عمارت بنا کردن	نیک	نیک		نیک	
تعمیر عمارت کردن					
قرض دادن و گرفتن	بدست قرض کردن				
خصومت و منازعه کردن	نیک / بد				
واسطه میان دو کس شدن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن					

جدول امور معرفت نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز دوم ماه عربی

	السادس	السابع	الثامن	التاسع	العاشر
	نیک برای همه چیز	نیک برای هر کاری	نیک برای هر امر خیر	نیک برای امر اراده	
از پی کارها رفتن	نیک	نیک	نیک برای کارهای پادشاه	نیک	
بخدمت پادشاهان رفتن	نیک		نیک		بد
مرتکب اعمال سلاطین شدن					
ملاقات برادران نمودن					
طلب علم نمودن					
زن خواستن	نیک	نیک			
عروسی کردن		نیک			
لباس نو بریدن و پوشیدن					
حمام رفتن					
سر تراشیدن					
فصد کردن					
حجامت کردن					
ختنه کردن					
بسفر رفتن	نیک بد بقول بعضی	نیک	بد	نیک	نیک
بدریا نشستن	نیک	نیک	بد		
[illegible]					
شکار رفتن	نیک	نیک			
از مکانی بمکانی نقل کردن					

بقیه جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز دوم ماه عربی

	السادس	السابع	الثامن	التاسع	العاشر
		[illegible] کردن مشق و کتابت			
قبالجات نوشتن					
شراکت کردن					
تجارت نمودن					
قرض دادن و گرفتن	نیک			نیک	
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن	نیک		نیک		نیک
داد و ستد نمودن	نیک		نیک	نیک	
برده خریدن					
چهارپایان خریدن	نیک				
زراعت کردن				نیک	نیک
درختان نشاندن		نیک		نیک	
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن		نیک			
تعمیر عمارت کردن					
خصومت و منازعه کردن					
واسطه میان دو کس شدن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن		نیک	بد	نیک	

جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال که در نیمهٔ دوم ماه عربی

	الحادی عشر	الثانی عشر	الثالث عشر	الرابع عشر	الخامس عشر
	نیک برای هر کاری خصوصا رفتن بخدمت پادشاهان		نحس است بپرهیز از هر کاری	نیک برای هر کاری	نیک برای هر کار و حاجتی
از پی کارها رفتن	نیک ابتدای کارها	نیک	بد	نیک	نیک
بخدمت پادشاهان رفتن	بد		بد	نیک	
مرتکب اعمال سلاطین شدن	بد			نیک اعمال دیوانی	
ملاقات برادران نمودن					نیک ملاقات اشراف و اکابر و وزرا
طلب علم نمودن				نیک	نیک تعلیم نمودن
زن خواستن		نیک			
عروسی کردن	نیک بمباشرت	نیک بمباشرت	نیک بمباشرت / بد بنابر احتمالی ط		
لباس نو بریدن و پوشیدن					
حمام رفتن					
سر تراشیدن			بد		
فصد کردن					
حجامت کردن					نیک اگر که چهارشنبه باشد
ختنه کردن					
بسفر رفتن	نیک	نیک سفر دریا	بد بنابر احتمال ط	نیک	نیک
بدریا نشستن		نیک		نیک	
بعد از عزم سفر بخانه داخل شدن					
شکار رفتن					
از جائی بمکانی نقل کردن					

بقیه جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال که در نیمهٔ دوم ماه عربی

	الحادی عشر	الثانی عشر	الثالث عشر	الرابع عشر	الخامس عشر
			از ایام مسعود [illegible] نحوست بنابر احتمال		
قبالجات نوشتن					
شراکت کردن		نیک			
تجارت نمودن					
قرض دادن و گرفتن	نیک			نیک	نیک
دکان گشودن		نیک			
خرید و فروش کردن	نیک	نیک		نیک	نیک آمدن [illegible]
داد و ستد نمودن		نیک			
برده خریدن					
چهارپایان خریدن					
زراعت کردن					
درختان نشاندن					
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن					
تعمیر عمارت نمودن		نیک			
خصومت و منازعه کردن			بد		
واسطه میان دو کس شدن		بد			
حکومت کردن			بد		
با دشمن جنگ کردن					

جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال که در پنج روز چهارم ماه عربی

	السادس عشر	السابع عشر	الثامن عشر	التاسع عشر	العشرون
	بد است برای هر کاری	نیک است برای هر کاری ط		نیک برای هر کاری	نیک برای آنچه کنی
از پی کارها رفتن	بد	نیک ط / بد	نیک	نیک ط / بد	نیک
بخدمت پادشاهان رفتن	بد	نیک	نیک	نیک ط / بد	نیک
مرتکب اعمال سلاطین شدن				نیک	نیک
ملاقات برادران نمودن		نیک	نیک ملاقات قضات و عمال		نیک
طلب علم نمودن				نیک	
زن خواستن		نیک	نیک	نیک	نیک
عروسی کردن	بد				
لباس نو بریدن و پوشیدن					
حمام رفتن					
سر تراشیدن					
فصد کردن					
حجامت کردن		نیک است اگر گاه تب باشد			
ختنه کردن		نیک			
بسفر رفتن	نیک / بد ط	بد	نیک	نیک / بد	نیک
بدریا نشستن	نیک				
بعد از رخصت به جای خود داخل شدن					
شکار رفتن					
از کسانی کار فرمودن					نیک

بقیه جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال که در پنج روز چهارم ماه عربی

	السادس عشر	السابع عشر	الثامن عشر	التاسع عشر	العشرون
	از ایام مسعوده منحوسه است نیز احتیاط				
معالجات نوشتن				نیک	
شراکت کردن	نیک	نیک			
تجارت کردن	نیک	نیک			
قرض دادن و گرفتن		بد	نیک		
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن	نیک است فروختن	نیک	نیک خصوصا خریدن		نیک ط / بد است خریدن
داد و ستد نمودن	نیک است دادن			بد است دادن	
برده خریدن				نیک	بد
چهارپایان خریدن				نیک	نیک
زراعت کردن		نیک	نیک		نیک
درختان نشانیدن		نیک			نیک
نهرها کندن		نیک			
عمارت بنا کردن	نیک	نیک	نیک		نیک
تعمیر عمارت کردن					
خصومت و منازعه کردن		بد	نیک		
واسطه صلح گشتن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن			نیک		

جدول معرفهٔ نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز پنجم ماه عربی

	الحادی و العشرون	الثانی و العشرون	الثالث و العشرون	الرابع و العشرون	الخامس و العشرون
	بد است برای کارها	نیک است برای طلب حاجت	نیک است برای همه اعمال	نحس و بد است برای کارها	نحس است حذر کن از هر کاری
از پی کارها رفتن	بد	نیک	نیک	بد	نیک / بد ط
بخدمت بزرگان رفتن	بد	نیک ط / بد	نیک	بد	بد
مرکب اعمال سلاطین	بد	نیک	نیک	بد	
ملاقات برادران مؤمن	بد	نیک	نیک	بد	بد
طلب علم نمودن					
زن خواستن	بد	نیک	نیک		
عروسی کردن	بد			بد	بد
لباس نو بریدن و پوشیدن					
حمام رفتن					
سر تراشیدن					
فصد کردن	بد				
حجامت کردن	نیک گاه است بد باشد / بد				
ختنه کردن					
بسفر رفتن	نیک / بد ط	نیک	نیک / بد	نیک / بد ط	بد
بدریا نشستن					
بعد از مراجعت سفر بخانه داخل شدن					
شکار رفتن		نیک			
از مکانی بمکانی نقل کردن			نیک		

بقیه جدول معرفهٔ نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز پنجم ماه عربی

	الحادی و العشرون	الثانی و العشرون	الثالث و العشرون	الرابع و العشرون	الخامس و العشرون
	از ایام سعود و نحوس است بنابر احتیاط			از ایام سعود و نحوس است بنابر احتیاط	از ایام سعود و نحوس است بنابر احتیاط
قبالجات نوشتن					
شراکت کردن	بد				
تجارت کردن		نیک	نیک است همه تجارتها		
قرض دادن و گرفتن					
دکان گشودن					[illegible]
خرید و فروش کردن		نیک	نیک		نیک
داد و ستد نمودن			نیک		
برده خریدن					
چهارپایان خریدن					
زراعت کردن					نیک
درختان نشاندن					
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن					نیک
تعمیر عمارت کردن					
خصومت و منازعه کردن	بد	نیک			
واسطهٔ میان دو کس شدن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن	بد	نیک			

جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز آخر ماه [illegible]

	السادس والعشرون	السابع والعشرون	الثامن والعشرون	التاسع والعشرون	الثلثون
		نیک برای کارها	نیک برای کار و حاجتی	نیک برای هر کار [illegible] تحریر کتاب	نیک برای امر که خواهی
از پی کارها رفتن	نیک / میانه	نیک	نیک	نیک / بد	نیک
بخدمت پادشاهان رفتن		نیک	نیک	نیک	نیک
مرتکب اعمال سلاطین شدن				نیک	
ملاقات برادران نمودن	نیک	نیک	نیک	نیک	نیک
طلب علم نمودن					
زن خواستن	بد	نیک / بد هرگاه محاق باشد	نیک / بد هرگاه محاق باشد	بد هرگاه محاق باشد	نیک / بد هرگاه محاق باشد
عروسی کردن		بد هرگاه محاق باشد	بد هرگاه محاق باشد	بد هرگاه محاق باشد	بد هرگاه محاق باشد
لباس نو بریدن و پوشیدن					
حمام رفتن					
سر تراشیدن					
فصد کردن		بد	بد	نیک	نیک
حجامت کردن		بد	بد	نیک	نیک
ختنه کردن					
بسفر رفتن	نیک / بد	نیک / بد هرگاه محاق باشد	نیک / بد هرگاه محاق باشد	نیک / بد هرگاه محاق باشد	نیک / بد هرگاه محاق باشد
بدریا نشستن					
بعد از مراجعت سفر بخانه داخل شدن	بد				
شکار رفتن					
از کسی انتقام کردن	نیک			نیک	نیک

بقیه جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز آخر ماه عربی

	السادس والعشرون	السابع والعشرون	الثامن والعشرون	التاسع والعشرون	الثلثون
	از ایام نحسه و منحوسه است بکار احتیاط				
نیرنجات نوشتن					
شراکت کردن					
تجارت کردن		نیک		نیک سلف خریدن	
قرض دادن و گرفتن				بد	نیک قرض گرفتن
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن	میانه	نیک	نیک		نیک
داد و ستد نمودن				بد است چیزی گرفتن	نیک
برده خریدن				نیک	
چهارپایان خریدن				نیک	
زراعت کردن	میانه	نیک			نیک
درختان نشانیدن	میانه		نیک		نیک
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن	میانه	نیک	نیک		نیک
تعمیر عمارت کردن					
خصومت و منازعه کردن		نیک	نیک		
واسطه صلح کسی شدن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن	نیک شمشیر زدن	نیک	نیک		

جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز اول ماه

	الاول	الثانی	الثالث	الرابع	الخامس
	نیک برای همه کارها	نیک برای ابتدای کارها	نحس است برای همه کارها		نحس و بد است
از پی کارها رفتن	نیک	نیک	بد	نیک	بد
بخدمت پادشاهان رفتن	نیک		بد		بد
مرتکب اعمال سلاطین			بد		
ملاقات با دزدان معزول					بد
طلب علم نمودن					
زن خواستن		نیک	بد	نیک	
عروسی کردن			بد بنابر احتمال ظ		بد بنابر احتمالی ظ
لباس نو بریدن و پوشیدن	نیک جامهٔ نو پوشیدن	نیک			
حمام رفتن	بد	بد			
سر تراشیدن				بد	
فصد کردن	بد	بد			
حجامت کردن		بد			
ختنه کردن					
بسفر رفتن	نیک	نیک	بد	بد	بد بنابر احتمالی ظ
بدریا نشستن					
بعد از مراجعت سفر بخانه داخل شدن		نیک			
شکار رفتن	نیک		نیک	نیک	
از مکانی بمکانی نقل نمودن		نیک		بد	

تتمهٔ جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز اول ماه فرس قدیم

	الاول	الثانی	الثالث	الرابع	الخامس
	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	از جمله ایام سعد و برگزیده است بروایتی	نیک و برگزیده است برای همه حوائج مگر سفر	از جمله ایام سعود محسوب است بروایتی
قبالجات نوشتن					
شراکت کردن		نیک			
تجارت کردن	نیک	نیک		نیک	
قرض دادن و گرفتن	بد است قرض دادن				
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن	نیک	نیک	بد		
داد و ستد نمودن					
برده خریدن					
چهارپایان خریدن			نیک		
زراعت کردن	نیک	نیک			
درختان نشاندن	نیک				
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن	نیک			نیک	نیک
تعمیر عمارت کردن					
خصومت و منازعه کردن	بد				بد
واسطه میان دو کس شدن				نیک صلح کردن	
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن	بد				

جدول معرفة نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز که قمر در ماه [illegible]

	السادس	السابع	الثامن	التاسع	العاشر
	نیک برای هر حاجتی	نیک برای [illegible]	نیک برای هر کار که [illegible]		نیک برای هر کار [illegible]
از پی کارها رفتن	نیک	نیک	نیک	نیک	نیک
بخدمت پادشاهان رفتن	نیک	نیک	نیک	نیک	بد
مرکب اعمال سلاطین نشستن					
ملاقات برادران نمودن		نیک	نیک نیک صحبت کردن		نیک ملاقات علما و تجار و اکابر
طلب علم نمودن	نیک تعلیم نمودن				
زن خواستن	نیک	نیک بد است طلاق			
عروسی کردن					
لباس نو بریدن و پوشیدن	نیک جامه نو پوشیدن				
حمام رفتن			بد		
سر تراشیدن					
فصد کردن	بد	بد	نیک		
حجامت کردن					
ختنه کردن					
بسفر رفتن	نیک	نیک	بد	نیک	نیک بد
بدریا نشستن					
بعد از [illegible] بخانه داخل شدن					
شکار رفتن	نیک	نیک	نیک بد	نیک	بد
از مکانی بمکانی نقل کردن			بد		

تقیه جدول معرفة نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز که قمر در ماه [illegible]

	السادس	السابع	الثامن	التاسع	العاشر
	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج نیک نوشتن مکاتیب و فرستادن رسولان	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج نیک نوشتن مکاتیب و فرستادن رسولان
مکاتیب نوشتن					
شراکت کردن					
تجارت کردن					
قرض دادن و گرفتن					
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن			نیک	بد است خرید [illegible]	نیک
داد و ستد نمودن					
برده خریدن					
چهارپایان خریدن					
زراعت کردن		نیک بد			
درختان نشانیدن		نیک			
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن		نیک			
تعمیر عمارت کردن					
خصومت و منازعه کردن	نیک	نیک	نیک بد		
وسط میان دو کس شدن	نیک صلح				
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن	بد				

جدول اشغال نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز سیم ماه فرس قدیم

	الحادی عشر	الثانی عشر	الثالث عشر	الرابع عشر	الخامس عشر
		نیک برای همه کارها	نحس و بد است برای همه کار	نیک برای حاجتی	نیک برای حاجتی
از پی کارها رفتن	نیک	نیک	بد	نیک	نیک
بخدمت پادشاهان رفتن	نیک / بد	نیک در اول روز و بد در آخر روز	بد		بد
مرکب اعمال سلطانی شدن					
ملاقات با امرا نمودن			بد	نیک ملاقات اشراف و علما برای حوائج	
طلب علم نمودن					
زن خواستن	بد				نیک
عروسی کردن			بد است بنا بر احتمال		
لباس نو بریدن و پوشیدن	بد است جامه نو پوشیدن				نیک
حمام رفتن	بد	نیک			
سر تراشیدن					
فصد کردن	بد	بلی و دوا خوردن		نیک	بد
حجامت کردن					
ختنه کردن					
بسفر رفتن	نیک	نیک	بد است بنا بر احتمال		نیک / بد
بدریا نشستن					
بعد از مرض صحت یافته بحمام و غسل شدن					
شکار رفتن	نیک	نیک			نیک
از جای بجای نقل نمودن		نیک			

بقیه جدول اشغال نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز سیم ماه فرس قدیم

	الحادی عشر	الثانی عشر	الثالث عشر	الرابع عشر	الخامس عشر
	نیک و بزرگ روز است برای همه حوائج	نیک و بزرگ روز است برای همه حوائج و مخصوص	از جمله ایام نحس است بنا بر روایتی	نیک و بزرگ روز است برای همه حوائج	نیک و بزرگ روز است برای همه حوائج
قبالجات نوشتن					
شراکت کردن				نیک	
تجارت کردن				نیک	نیک
قرض دادن و گرفتن					
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن	نیک	نیک			
داد و ستد نمودن					
برده خریدن	بد				
چهارپایان خریدن	نیک				
زراعت کردن	نیک	نیک			
درختان نشاندن					
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن	نیک				
تعمیر عمارت کردن					
خصومت و منازعه کردن	نیک	بد		نیک	
با سلطان دوست شدن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن		بد است گریختن از دشمن	بد است تیر انداختن		بد است گریختن

جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال پنج روز چهارم ماه فرس قدیم

	السادس عشر	السابع عشر	الثامن عشر	التاسع عشر	العشرون
	بد است سایر کارها	نیک برای هر کار که خواهی	نیک برای هر کار که خواهی	نیک برای هر کار که خواهی	نیک برای هر کار که خواهی
از پی کارها رفتن	نیک / بد	نیک	نیک	نیک	نیک
بخدمت پادشاهان رفتن		نیک			نیک
مرتکب اعمال سلاطین شدن					
ملاقات برادران نمودن		نیک		نیکست ملاقات اشراف	نیک
طلب علم نمودن					
زن خواستن		نیک	نیک	نیک	نیک
عروسی کردن	بد است بنا بر احتمال				نیک
لباس نو بریدن و پوشیدن			نیکست جامهٔ نو پوشیدن		
حمام رفتن	نیک			نیک	
سر تراشیدن	نیک			بد	نیک
فصد کردن				بد	نیک
حجامت کردن				بد	
ختنه کردن					
بسفر رفتن	بد		نیک	نیک	نیک
بدریا نشستن					
بعد از مراجعت سفر بخانه داخل شدن					
شکار رفتن				نیک	بد
از مکانی بمکانی نقل نمودن				نیک	

بقیهٔ جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال پنج روز چهارم ماه فرس قدیم

	السادس عشر	السابع عشر	الثامن عشر	التاسع عشر	العشرون
	از جمله ایام سعد و نحوس است تا بر رواهی	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیکست برای هر کار که خواهی	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج
قبالجات نوشتن				نیک برای نوشتن مکاتبه و فرستادن کاغذ	
شراکت کردن			نیک		
تجارت نمودن			نیک		
قرض دادن و گرفتن					
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن		نیک			
داد و ستد نمودن					
برده خریدن					
چهارپایان خریدن					
زراعت کردن		نیک	نیک		
درختان نشاندن					
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن		نیک			نیک
تعمیر عمارت نمودن					
خصومت و منازعه کردن			نیک	نیک	بد
واسطه میان دو کس شدن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن					

جدول معرفه سعد و نحس اشغال و اعمال پنج روز نحسه ماه فرس قدیم

	الحادی والعشرون	الثانی والعشرون	الثالث والعشرون	الرابع والعشرون	الخامس والعشرون
		نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک است برای هرچه خواسته		نحس و بد است برای همه کارها
از پی کارها رفتن	بد		نیک ط / بد	بد	بد
بخدمت پادشاهان رفتن	بد	نیک ط / بد	نیک ط / بد		
ترک اعمال سلاطین شدن					
ملاقات با برادران نمودن					
طلب علم نمودن					
زن خواستن	نیک	نیک	نیک		بد
عروسی کردن	بد است بنابر احتمالی			بد است بنابر احتمالی	بد است بنابر احتمالی
لباس نو بریدن و پوشیدن					
حمام رفتن	بد	نیک	نیک		بد
سر تراشیدن		نیک	نیک		
فصد کردن		نیک	نیک	نیک	
حجامت کردن					
ختنه کردن					
بسفر رفتن	نیک / بد ط	نیک	نیک ط / بد	بد	بد
بدریا نشستن					
بعد از مراجعت سفر بخانه داخل شدن					
شکار رفتن	بد	نیک			بد
از مکانی بمکانی نقل نمودن					

بقیه جدول معرفه سعد و نحس اشغال و اعمال پنج روز نحسه ماه فرس قدیم

	الحادی والعشرون	الثانی والعشرون	الثالث والعشرون	الرابع والعشرون	الخامس والعشرون
	از جمله ایام سبعه منحوسه است بنابر روایتی	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	از جمله ایام سبعه منحوسه است بنابر روایتی	از جمله ایام سبعه منحوسه است بنابر روایتی
قبالجات نوشتن					
شراکت کردن		نیک			
تجارت کردن		نیک			بد
قرض دادن و گرفتن					
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن	نیک	نیک			
داد و ستد نمودن		نیک			
برده خریدن					
چهارپایان خریدن					
زراعت کردن					
درختان نشاندن					
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن	نیک	نیک			
خصومت و منازعه کردن	نیک / بد ط	نیک			
واسطه میان جنگ کش شدن					
تغییر عمارت کردن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن					

جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز آخر ماه فرس قدیم

	السادس والعشرون	السابع والعشرون	الثامن والعشرون	التاسع والعشرون	الثلثون
				نیک برای هر حاجتی	نیک برای هر چیز
از پی کارها رفتن	نیک	نیک	نیک	نیک	نیک
بخدمت پادشاهان رفتن		نیک			
مرتکب اعمال سلاطین شدن					
ملاقات برادران نمودن				نیک ملاقات اشراف	
طلب علم نمودن				بد	
زن خواستن	بد	نیک / بد		نیک	
عروسی کردن					
لباس نو بریدن و پوشیدن					
حمام رفتن		نیک	بد		نیک
سر تراشیدن					نیک
فصد کردن	بد	بد	بد		نیک
حجامت کردن					نیک
ختنه کردن					
بسفر رفتن	بد	نیک حضر و سفر در قرب چاشت	نیک	نیک برای عمر کاتب / بد	
بدریا نشستن					
بعد از زحمت سفر بخانه داخل شدن					
شکار رفتن		بد			
از مکانی بمکانی نقل نمودن	بد				

بقیه جدول معرفت نیک و بد اشغال و اعمال در پنج روز آخر ماه فرس قدیم

	السادس والعشرون	السابع والعشرون	الثامن والعشرون	التاسع والعشرون	الثلثون
	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج	نیک و برگزیده است برای همه حوائج
قباله‌جات نوشتن					
شراکت کردن					نیک
تجارت کردن					
دکان گشودن					
خرید و فروش کردن	نیک خریدن املاک	نیک	نیک		نیک
داد و ستد نمودن					
برده خریدن					
چهارپایان خریدن		بد		بد	
زراعت کردن		نیک			نیک
درختان نشانیدن					
نهرها کندن					
عمارت بنا کردن	بد	نیک			نیک
تعمیر عمارت کردن				نیک تعمیر نمودن نهرها	
خصومت و منازعه کردن		نیک			
واسطه میان دو کس شدن					
قرض دادن و گرفتن					
حکومت کردن					
با دشمن جنگ کردن		نیک			

جدول معرفة نیک و بد اشغال و اعمال در ایام اسبوع

	الجمعه	السبت	الاحد	الاثنین	الثلثاء	الاربعاء	الخمیس
ناخن گرفتن	نیک	نیک					نیک
شارب گرفتن	نیک	نیک				نیک	نیک
حمام رفتن	نیک					نیک	نیک
نوره کشیدن	نیک ط / بد					بد	
سر تراشیدن	نیک						
بخطمی و سدر شستن	نیک						
حجامت کردن	بد	نیک / بد	نیک	نیک در آخر روز	نیک ط / بد	نیک ط / بد	نیک ط / بد
جامهٔ نو پوشیدن	نیک						
زن خواستن	نیک						
عروسی کردن	نیک		نیک بنا بر نسخه				
پی کار رفتن	بد	نیک		نیک / بد ط	نیک		نیک
بسفر رفتن	نیک بعد از ظهر / بد	نیک	نیک	نیک / بد ط	نیک	نیک	نیک
نقل و تحویل کردن	نیک						نیک
بشکار رفتن		نیک					
بنا نهادن			نیک				
درخت نشاندن		نیک	نیک بنا بر نسخه				

جدول معرفة اوقاتی که نیک است در اوقات مباشرت زنان

١ شب اول ماه مبارک رمضان	٢ روز یازدهم از هر ماه	٣ روز دوازدهم از هر ماه	٤ روز سیزدهم از هر ماه	٥ شب جمعه بعد از نماز خفتن
٦ روز جمعه بعد از نماز پیشین	٧ شب دوشنبه	٨ شب سه‌شنبه	٩ شب پنجشنبه	١٠ روز پنجشنبه در وقتی که آفتاب در میان آسمان باشد یعنی وقت ظهر

جدول معرفة اوقاتی که بد است در اوقات مباشرت زنان

١ شب اول هر ماه بغیر از ماه مبارک رمضان	٢ شب نیمهٔ هر ماه	٣ شب آخر ماه	٤ اوقاتی که ماه تحت الشعاع باشد	٥ شب نیمهٔ شعبان
٦ روز آخر ماه شعبان	٧ شب عید رمضان	٨ شب عید قربان	٩ بعد از طلوع صبح تا طلوع آفتاب	١٠ وقتی که آفتاب طلوع کند و زرد باشد
١١ از غروب آفتاب تا برطرف شدن سرخی طرف مغرب	١٢ بعد از پیشین	١٣ در میان اذان و اقامه	١٤ در ساعت اول شب	١٥ شبی که روز پس بسفر رود
١٦ وقتی که بسفر رود که سه روز یا کمتر راه باشد	١٧ روزی که آفتاب بگیرد یا شبی که ماه بگیرد	١٨ روزی یا شبی که باد سرخ یا زرد یا سیاه بوزد	١٩ روزی یا شبی که زلزله حادث شود	٢٠ شب چهارشنبه

جدول معرفة احوالی که بد است از احوال مباشرت زنان

١ در خانه که طفلی یا شخصی بیدار باشد و ایشان را ببیند یا سخن ایشان را بشنود	٢ در سر راه متردّدین	٣ در پشت بام	٤ در زیر آسمان	٥ در زیر درخت میوه‌دار
٦ در کشتی مطلقا یا در سفر در حالتی که آب غسل بهم نرسد مگر آنکه مضطر شوی [illegible]	٧ در حالتی که خضاب کرده باشی	٨ در حالتی که عریان باشی	٩ در حالتی که رو بقبله یا پشت بقبله باشی	١٠ در حالتی که محتلم شده باشی پیش از آنکه غسل کنی یا وضو بسازی
١١ در حالتی که با تو انگشتری باشد که بر آن نقش نام خدا نقش باشد	١٢ بشهوت زن دیگری	١٣ در حالتی که زن حائضه باشد	١٤ در حالتی که ایستاده باشی	١٥ در حالتی که معده ممتلی باشد

[illegible]

ذلك ثلاث مرات [illegible] يا حفيظ يا حفيظ [illegible]

كان فيه [illegible]

مثقال حبة من خردل فتكن في صخرة أو في السموات

في الأرض يأت بها الله إن الله لطيف خبير

ولا يزيد ولا ينقص فإنه يرد ما [illegible]

[illegible]